

รายละเอียดของหลักสูตร

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๓)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา : วิทยาเขตแพร่ คณะสังคมศาสตร์

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร :
ภาษาไทย : หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต
ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Laws Program

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ไทย) : นิติศาสตรบัณฑิต
ชื่อย่อ (ไทย) : น.บ.
ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Laws
ชื่อย่อ (อังกฤษ) : LL.B.

๓. วิชาเอก

- ไม่มี -

๔. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

จำนวน ๑๔๘ หน่วยกิต

๕. รูปแบบของหลักสูตร

๕.๑ รูปแบบ

หลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตร ๔ ปี

๕.๒ ประเภทของหลักสูตร

หลักสูตรปริญญาตรี ประเภทหลักสูตรทางวิชาการ

๕.๓ ภาษาที่ใช้

หลักสูตรจัดการศึกษาเป็นภาษาไทย

๕.๔ การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยและนิสิตต่างประเทศที่มีความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้เพียงพอในการศึกษากฎหมาย

๕.๕ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

สถาบันจัดการเรียนการสอนโดยตรง

๕.๖ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว

๖. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

๖.๑ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๓ ปรับปรุงจากหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. ๒๕๕๘

๖.๒ เปิดสอน ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓

๖.๓ คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มีมติเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

๖.๔ คณะกรรมการประจำคณะสังคมศาสตร์ มีมติเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

๖.๕ สภาวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

๖.๖ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตรในการประชุม ๕/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓

๗. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรมีความพร้อมเผยแพร่คุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ในปีการศึกษา ๒๕๖๓

๘. อาชีพที่สามารถประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

ผู้ที่จบปริญญาตรีสาขาวิชานิติศาสตร์ สามารถที่จะดำรงสมณเพศหรือดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส พระสังฆาธิการได้ และสามารถประกอบอาชีพได้ทั้งภาครัฐและเอกชน กล่าวคือ

- ๑) ผู้พิพากษา/ตุลาการ
- ๒) พนักงานอัยการ
- ๓) ตำรวจ
- ๔) พนักงานฝ่ายปกครอง
- ๕) ทนายความ
- ๖) ผู้สอนในสถานศึกษา
- ๗) นิติกร
- ๘) ที่ปรึกษากฎหมายทั้งภาครัฐและเอกชน
- ๙) รับราชการ
- ๑๐) อาชีพอื่นๆ

**หมายเหตุ ทั้งนี้ในบางวิชาชีพต้องผ่านกระบวนการสอบคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดของ องค์กรวิชาชีพนั้นๆ

๙. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
อาจารย์	นายอุเทน สุขทั่วญาติ	น.ม.(นิติศาสตรมหาบัณฑิต)	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	๒๕๕๙
		น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	๒๕๓๘
อาจารย์	นายศรศักดิ์ อินทะกันท์	น.ม.(กฎหมายมหาชนชั้นสูง)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๔๗
		น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๒๒
อาจารย์	นายณัฐภณ กุลนพฤกษ์	น.ม.(กฎหมายเอกชน)	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	๒๕๔๕
		น.บ.ท.(เนติบัณฑิตไทย)	สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา	๒๕๔๙
		น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	๒๕๔๐

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
อาจารย์	นางสาวแพรวนภา กองทิพย์	น.ม.(นิติศาสตรมหาบัณฑิต) น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๕๙ ๒๕๕๕
อาจารย์	นางสาวสุพิชญา กันกา	น.ม.(นิติศาสตรมหาบัณฑิต) น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร	๒๕๖๑ ๒๕๕๖
อาจารย์	นางสาวพัชราภรณ์ ห่อตระกูล	LL. M. (International Economic Law) น.บ.ท.(เนติบัณฑิตไทย) น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	The University of warwick, United Kingdom สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๓๖ ๒๕๒๗ ๒๕๒๕

๑๐. สถานที่จัดการเรียนการสอน

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ เลขที่ ๑๑๑ หมู่ที่ ๕ บ้านหนองห้า ถนนยันตรกิจโกศล ตำบลแม่คำมี อำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่

๑๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑๑.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

๑๑.๑.๑ สถานการณ์และแนวโน้มเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของโลกและผลกระทบต่อประเทศไทย

เศรษฐกิจโลกในระยะ ๕ ปีข้างหน้ายังมีแนวโน้มขยายตัวช้าและมีความเสี่ยงจากความผันผวนในระบบเศรษฐกิจและการเงินโลกในเกณฑ์สูง ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับความสำคัญ ได้แก่ ความไม่แน่นอนของการปรับเปลี่ยนทิศทางการดำเนินนโยบายการเงินของมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อภาคการเงิน และการประกอบธุรกิจของไทย นอกจากนี้ การเปิดเสรีทางการค้าก่อให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น รวมทั้งภาคการบริการและการท่องเที่ยว ทำให้ประเทศไทยต้องมีการปรับตัวเพื่อให้สามารถแข่งขันได้ อย่างไรก็ตาม การเปิดเสรีทางการค้าดังกล่าวจะเป็นโอกาสของประเทศไทยในการใช้ประโยชน์จากความเชื่อมโยงในอนุภูมิภาคและภูมิภาคให้สนับสนุนการพัฒนาห่วงโซ่มูลค่าร่วมกัน

การวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดเป็นกุญแจสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเปลี่ยนวิถีการดำรงชีวิตของคนในทุกสังคม ทุกเพศ ทุกวัย ในช่วงที่ผ่านมาการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เช่น เทคโนโลยีสื่อสาร และเทคโนโลยีชีวภาพ ได้ทำให้รูปแบบการผลิต การดำเนินธุรกิจ และการใช้ชีวิตของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์สามารถสื่อสารทั้งภาพและเสียงได้อย่างไร้พรมแดน การทำธุรกิจและธุรกรรมบนโครงข่ายดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น ประเทศที่ใช้เทคโนโลยีเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจทำให้การเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างก้าวกระโดด

องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สั่งสมมาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์พื้นฐานแขนงใหม่ เช่น วิทยาการรับรู้ (Cognitive Science) ซึ่งเป็นการทำงานระหว่างสมองและจิตใจ ความสัมพันธ์ระหว่างความคิด อารมณ์ และการกระทำ มีความสำคัญต่อการสร้างเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ที่จะส่งผลให้เกิดการพลิกโฉมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการดำรงชีวิตของมนุษย์แบบก้าวกระโดด (Disruptive Technology) โดยมีแนวโน้มว่าเทคโนโลยีพื้นฐานใน ๔ ด้าน ได้แก่ เทคโนโลยีชีวภาพ นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีวัสดุศาสตร์ พลังงาน และสิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีสารสนเทศ การสื่อสาร และดิจิทัล จะส่งผลให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่

๑๑.๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้มสังคมโลก

ประเทศมหาอำนาจมีแนวโน้มของการขยายอิทธิพลและการเพิ่มบทบาทในภูมิภาคต่างๆ ของโลก รวมทั้งการใช้อำนาจทางทหารและทางเศรษฐกิจเข้าแทรกแซงกิจการภายในของประเทศต่างๆ ในภูมิภาครวมทั้งประเทศไทย จึงส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในการกำหนดท่าทีทางการทูตแบบสมดุลและเป็นกลาง ท่ามกลางความสัมพันธ์กับประเทศมหาอำนาจ นอกจากนี้ความขัดแย้งด้านอาณาเขตแบบรัฐต่อรัฐทั้งด้านอาณาเขตทางบก การอ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล และภูมิรัฐศาสตร์ เพื่อผลประโยชน์และการแย่งชิงทรัพยากร ประเทศไทยอาจได้รับผลกระทบทั้งในด้านภูมิรัฐศาสตร์ เศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกจากนี้ อาชญากรรมข้ามชาติมีแนวโน้มขยายตัวและควบคุมได้ยาก มีการเชื่อมโยงในภูมิภาคและพัฒนาการสื่อสารด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย โดยมีรูปแบบและวิธีการที่ซับซ้อนมากขึ้น ประเทศไทยจึงยังมีความเสี่ยงต่อการก่อการร้ายของกลุ่มต่างชาติ ซึ่งมีเป้าหมายในการก่ออาชญากรรมที่ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงของประเทศ นอกจากนี้ การก่อการร้ายกำลังส่งผลกระทบต่อสังคมโลก โดยที่ความรุนแรงและมีความถี่มากขึ้นในระยะหลายปีที่ผ่านมา รวมทั้งมีแนวโน้มแผ่ขยายไปยังพื้นที่ต่างๆ ทั่วโลกอย่างต่อเนื่อง เช่น จากลัทธิสุดโต่ง (Extremism) ซึ่งคลั่งไคล้ความรุนแรงและอุดมการณ์ โดยประเทศไทยมีความเสี่ยงต่อการถูกใช้เป็นที่พักพิงของกลุ่มก่อการร้ายข้ามชาติที่เข้ามาในรูปแบบของผู้อพยพและนักท่องเที่ยวที่อาจใช้ประเทศไทยเป็นฐานในการวางแผนก่อการร้ายในประเทศและในภูมิภาค

๑๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

๑๑.๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มเศรษฐกิจไทย

โครงสร้างเศรษฐกิจเปลี่ยนผ่านจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างการผลิตทำให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานและทรัพยากรการผลิตจากภาคการผลิตที่มีประสิทธิภาพต่ำไปสู่สาขาการผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม อยู่ในลำดับต่ำและการบริหารจัดการงานวิจัยขาดการบูรณาการให้มีเอกภาพ ตั้งแต่ระดับนโยบาย การสนับสนุนทุนวิจัย และหน่วยวิจัยหลัก ทำให้ทิศทางการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยพัฒนา และนวัตกรรมของประเทศ ไม่ชัดเจนมีความซ้ำซ้อน และยังมีข้อจำกัดในการตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ เป็นผลให้การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศล่าช้าไม่ทันต่อการพัฒนาเทคโนโลยีของโลก ตลอดจนมีการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ในระดับต่ำ

๑๑.๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มของสังคมไทย

โครงสร้างประชากรไทยเปลี่ยนแปลงเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ (๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) โดยประชากรวัยแรงงานจะมีจำนวนสูงสุดและเริ่มลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลกระทบต่อศักยภาพการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว นอกจากนี้ คุณภาพคนไทยทุกกลุ่มวัยยังมีปัญหา โดยแต่ละกลุ่มวัยยังมีปัญหาสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อศักยภาพขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคตทั้งเรื่องพัฒนาการและสติปัญญาตั้งแต่วัยเด็ก การขาดทักษะความรู้ความสามารถที่ส่งผลกระทบต่อผลิตภาพแรงงานของประเทศ ปัญหาด้านสุขภาพในวัยผู้สูงอายุที่ส่งผลกระทบต่อภาระค่าใช้จ่ายภาครัฐ อีกทั้งคนไทยส่วนใหญ่ยังมีปัญหาด้านคุณธรรมจริยธรรม และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะ กระแสการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่หลั่งไหลเข้าสู่ประเทศไทยในสังคมที่เป็นยุคดิจิทัล ส่งผลให้ค่านิยมในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว คนไทยบางส่วนไม่สามารถเลือกรับปรับใช้กับการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่งผลให้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่เป็นรากเหง้าของคนไทยถูกกลืนโดยวิถีชีวิตแบบใหม่ มีค่านิยมยึดตนเองเป็นหลักมากกว่าการคำนึงถึงสังคมส่วนรวม รักสนุกและความสบาย เชื่อข่าวลือ ขาดความ

อดทน ขาดวินัย วัตถุประสงค์ที่ยั่งยืนมากกว่าคนที่มีคุณธรรม นอกจากนี้การทุจริตและประพฤติมิชอบ ได้ขยายไปในวงกว้างทั้งในภาครัฐ เอกชน และองค์กรเอกชน นำไปสู่ความไม่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของภาครัฐ เกิดความชะงักงันการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ตลอดจนนานาชาติขาดความเชื่อถือในการร่วมสัมพันธไมตรี รวมทั้งการร่วมมือด้านความมั่นคง การค้าการลงทุน ธุรกิจ และการเมืองด้านต่างๆ

สำหรับกฎหมายในประเทศไทย กฎหมายหลายฉบับยังไม่ได้มาตรฐานสากลเนื่องจาก ล้าสมัยและกระบวนการตรากฎหมายยังมีจุดอ่อนหลายประการ เช่น มีความล่าช้า ขาดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียขาดการเตรียมความพร้อมให้กับผู้นำไปปฏิบัติ ขาดการวิเคราะห์ผลกระทบอย่างรอบด้าน มุ่งควบคุมมากกว่าส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในระยะยาว มีการรวมอำนาจไว้ที่องค์กรระดับสูง การบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ผู้ถูกบังคับใช้กฎหมายไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมอย่างเพียงพอทำให้เกิดการถูกเอาเปรียบและได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ประกอบกับการเข้าร่วมลงนามในพิธีสาร ทรานซาร์ และข้อผูกพันอื่นๆ ภายใต้ความร่วมมือขององค์กรระหว่างประเทศต่างๆ ของประเทศไทย อาทิ ความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) พันธกรณีสหประชาชาติเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก และการเข้าร่วมเป็นรัฐภาคีของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทุจริต ค.ศ. ๒๐๐๓ (UNCAC) เพื่อร่วมกันป้องกันและปราบปรามการทุจริตในระดับสากล เป็นเงื่อนไขให้ภาครัฐต้องปรับปรุงกฎ ระเบียบตลอดจนแนวปฏิบัติงานให้ได้มาตรฐานสากล สอดคล้องกับพันธกรณีที่ประเทศไทยได้ทำความตกลงไว้กับต่างประเทศเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อตกลงที่ได้ร่วมลงนามไว้ อีกทั้งระบบและกระบวนการยุติธรรมบางส่วนยังขาดประสิทธิภาพ และไม่สามารถอำนวยความสะดวกได้อย่างเสมอภาค เป็นธรรม และไม่สอดคล้องกับความเป็นสากล เนื่องจากโครงสร้างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมมีลักษณะเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจ บางครั้งถูกแทรกแซงจากการเมือง การบังคับใช้กฎหมายและกระบวนการยุติธรรมขององค์กรที่เกี่ยวข้องขาดความโปร่งใส มีการทุจริตปฏิบัติงานแบบสองมาตรฐาน ทั้งในการสอบสวน สืบสวน การสั่งฟ้อง และการพิจารณาคดี ตลอดจนขาดระบบการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของกระบวนการยุติธรรมที่สามารถสะท้อนถึงสาระของภารกิจสำคัญรวมทั้งอาจมีการใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ของคนบางกลุ่ม และความล่าช้าในกระบวนการพิจารณาและตัดสินคดีต่างๆ

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น การปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมทั้งวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จึงเป็นสิ่งสำคัญในการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเตรียมพร้อมและตอบสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาติ

๑๒. ผลกระทบ/วิเคราะห์หลักสูตรจากข้อ ๑๑ ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย

๑๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

ในปัจจุบันกฎหมายเข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นในสังคมไทย ทั้งในแง่ของการเกิดขึ้นขององค์กรภาครัฐ และการตรวจสอบการทำงานขององค์กรภาครัฐโดยประชาชน จนส่งผลให้สังคมเกิดความคาดหวังและความคาดหวังต่อบทบาทของนักกฎหมายทั้งในแง่ของวิชาความรู้ ทักษะ และคุณธรรมในระดับที่สูงมากอย่างเด่นชัดในรอบกว่าสิบปีที่ผ่านมา นอกจากนี้ พัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญอันได้แก่ การพัฒนาของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระแสโลกาภิวัตน์ นวัตกรรมใหม่ๆ ของภาคธุรกิจเอกชน รวมไปถึงการรวมกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ ก็ล้วนเป็นปัจจัยสภาพแวดล้อมสำคัญที่ส่งผลกระทบมากขึ้นเรื่อยๆ ไปต่อการประกอบวิชาชีพกฎหมาย หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตได้ตระหนักถึงสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปเช่นนี้มาโดยตลอดจึงเห็นควรที่จะได้มีการปรับปรุงหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตให้สามารถรองรับสภาพแวดล้อมดังกล่าว โดย

จัดโครงสร้างของหลักสูตรให้กระชับ ยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งจะตอบสนองการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ และมีมาตรฐานที่ยอมรับความหลากหลายในทางเนื้อหา เพื่อที่จะสามารถผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีทางกฎหมายให้เป็นผู้มีความรู้พื้นฐานทางนิติศาสตร์เฉพาะแต่ที่สำคัญจำเป็น เปิดทางเลือกให้ศึกษาความรู้เฉพาะทางในกฎหมายเฉพาะด้านตามความถนัดหรือสนใจ อันจะเอื้ออำนวยสอดคล้องกับความหลากหลายของพัฒนาการทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่ดำเนินไปอยู่ในสังคมของไทย กับให้มีทักษะที่สำคัญจำเป็นเพื่อการประกอบวิชาชีพทางกฎหมายหรืออาชีพที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและมีทักษะในการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองต่อไปในภายภาคหน้า ขณะเดียวกันในส่วนของความคาดหวังที่มีต่อคุณธรรมจริยธรรมของนักกฎหมายหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตมุ่งปลูกฝัง อบรม บ่มเพาะให้บัณฑิตทางกฎหมายประพฤติตนอยู่ในกรอบจริยธรรมจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีความหนักแน่น มั่นคงในหลักการแห่งความยุติธรรม หลักนิติธรรม ก็มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม และมีความรับผิดชอบต่อวิชาชีพนักกฎหมายเพื่อสนองงานคณะสงฆ์รับใช้สังคมและประเทศชาติ

๑๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามแผนพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยกำหนดหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรี ให้มีความสอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย ที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในการเป็นศูนย์กลางการศึกษา พระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม และมุ่งธำรงปณิธานในการศึกษา พระไตรปิฎกและวิชาชั้นสูงสำหรับพระภิกษุสามเณรและคฤหัสถ์ เพื่อผลิตบัณฑิตที่เป็นคนดีและเก่งอย่างมีสมรรถภาพ การจัดการศึกษาและวิจัยได้อย่างมีคุณภาพ บริการวิชาการได้อย่างมีคุณภาพ และบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมพระพุทธศาสนาและทำนุบำรุงวัฒนธรรมให้คงไว้สืบไป

๑๓. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของมหาวิทยาลัย

๑๓.๑ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา

๑๓.๒ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

- ไม่มี -

๑๓.๓ การบริหารจัดการ

อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรต้องประสานงานกับอาจารย์ผู้แทนจากคณะ/ภาควิชาอื่นที่เกี่ยวข้องด้านเนื้อหาสาระ การจัดการเรียนและสอบ และความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์

หมวดที่ ๒

ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๑ ปรัชญาของหลักสูตร

ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ เคียงคู่พุทธธรรม เป็นผู้นำด้านกฎหมาย

๑.๒ ความสำคัญของหลักสูตร

ด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๕ และมาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑ มุ่งเน้นการพัฒนาคนและสังคมไทยให้เป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของประเทศ มีความพร้อมทางกาย ใจ สติปัญญา และทักษะศตวรรษที่ ๒๑ มีคุณธรรมจริยธรรม เคารพกฎหมาย มีภาวะผู้นำ รับผิดชอบต่อความเป็นไทยและรู้บริบทสากล โดยมุ่งหวังให้การจัดการศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิต สร้างวิถีการเรียนรู้ของคนไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้สู่การร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรม เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม นอกจากนี้ พัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญอันได้แก่ การพัฒนาของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระแสโลกาภิวัตน์ นวัตกรรมใหม่ๆ ของภาคธุรกิจเอกชน รวมไปถึงการรวมกลุ่มเศรษฐกิจต่างๆ ตลอดจนการขยายตัวในทางธุรกิจระหว่างประเทศ จำเป็นจะต้องมีนักกฎหมายที่มีความรู้ความสามารถระดับสูง ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมถึงมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อที่จะไปประกอบวิชาชีพทางกฎหมายด้านต่างๆ และ/หรือสนองงานคณะสงฆ์รับใช้สังคมและประเทศชาติ

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ มุ่งหมายผลิตบัณฑิตให้เป็นนักกฎหมายที่มีความรู้ความเข้าใจทางทฤษฎีและทางปฏิบัติ มีทักษะที่จำเป็นในการเป็นนักกฎหมายที่มีคุณภาพ รวมถึงมีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณทางวิชาชีพ มีความหนักแน่นมั่นคงในหลักการแห่งความยุติธรรม หลักนิติธรรม กับมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ

๑.๓ เหตุผลในการปรับปรุงหลักสูตร

เพื่อให้เป็นไปตามรอบระยะเวลาในการปรับปรุงหลักสูตรทุก ๕ ปี

๑.๔ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๔.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทั้งในภาพรวมและเชิงลึกในบรรดากฎหมายพื้นฐานที่จำเป็นและมีความสำคัญสำหรับการนำไปปรับใช้กับกฎหมายอื่นๆ เพื่อศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นไป หรือค้นคว้าวิจัย หรือในการประกอบวิชาชีพ และสามารถใช้อกฎหมายอย่างถูกต้องครบถ้วนตามหลักวิชาการ มีนิติทัศนะ คุณธรรมและจริยธรรม

๑.๔.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีทักษะในการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงปัญหาข้อกฎหมายอย่างมีความเชื่อมโยงหรือบูรณาการกับศาสตร์อื่น และสามารถหาข้อยุติหรือเสนอทางเลือกโดยคำนึงถึงหลักความยุติธรรมและหลักนิติธรรม

๑.๔.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างเกื้อกูล และเป็นกัลยาณมิตร มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อชุมชน ท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ รวมไปถึงมีจิตใจให้ความใส่ใจแก่บุคคลหรือสังคมที่เดือดร้อนหรือด้อยโอกาส

๑.๔.๔ เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีทักษะในการใช้เทคโนโลยี การใช้ภาษาไทย และการใช้ภาษาต่างประเทศที่จำเป็นในการประกอบวิชาชีพกฎหมายหรืออาชีพอื่นตามควรแก่กรณี

๑.๔.๕ เพื่อผลิตบุคลากรทางด้านนิติศาสตร์สำหรับคณะสงฆ์ เนื่องจากคณะสงฆ์ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนิติศาสตร์ และเพื่อให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม

๒. แผนพัฒนาปรับปรุง

แผนการพัฒนา / เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน / ตัวบ่งชี้
๑. ปรับปรุงหลักสูตรตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี	- จัดทำแผนการประเมินหลักสูตร - ประเมินหลักสูตรตามแผนที่วางไว้ - ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี	- แผนการประเมินหลักสูตร - รายงานผลการประเมินหลักสูตร - เอกสารหลักสูตรที่ประเมินแล้ว

แผนการพัฒนา / เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน / ตัวบ่งชี้
๒. ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และตามความต้องการของสังคม	- ศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและความต้องการของสังคม	- รายงานผลการประเมินการใช้หลักสูตร - รายงานผลการศึกษาความพึงพอใจของบัณฑิต - การประเมินจากหน่วยงานภายในและภายนอก - มีรายละเอียดของรายวิชาครบทุกกระบวนวิชา
๓. ปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน	- วิเคราะห์รายละเอียดของรายวิชาทุกกระบวนวิชา - ปรับปรุงแผนการสอน	- รายงานผลการวิเคราะห์รายละเอียดของรายวิชา - เอกสารรายละเอียดของรายวิชาที่ปรับปรุงแล้ว
๔. พัฒนาบุคลากรด้านการเรียนการสอนและวิจัย	- สนับสนุนอาจารย์ให้ได้รับการเพิ่มพูนประสบการณ์ความรู้โดยการศึกษา ดูงาน เข้าร่วมอบรมประชุมสัมมนา ทำวิจัย และการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการแก่สังคม	- ปริมาณการศึกษา ดูงาน อบรมประชุมสัมมนาของอาจารย์ - ปริมาณผลงานทางวิชาการ งานวิจัยของอาจารย์

หมวดที่ ๓

ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการ และโครงสร้างของหลักสูตร

๑. ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑ การจัดการศึกษาในหลักสูตร

การจัดการศึกษาในหลักสูตรใช้ระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑.๑.๑ ภาคการศึกษาที่หนึ่ง มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑.๑.๒ ภาคการศึกษาที่สอง มีเวลาเรียนไม่ต่ำกว่า ๑๕ สัปดาห์

นอกจากนั้น จะจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ต่อจากภาคการศึกษาที่สองอีก ๑ ภาคก็ได้ โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ แต่ให้เพิ่มชั่วโมงเรียนในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ ภาคการศึกษาฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ

๑.๒ ระยะเวลาการศึกษาระดับปริญญาตรี

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต เป็นหลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษารวมการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑.๓ การคิดหน่วยกิต

๑.๓.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยายหรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑.๓.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึกหรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑.๓.๓ การฝึกงานหรือฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑.๓.๔ การทำโครงการหรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้นๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๒. การดำเนินการหลักสูตร

๒.๑ วัน - เวลา ในการดำเนินการเรียนการสอน

ภาคการศึกษาที่ ๑   เดือนมิถุนายน - กันยายน

ภาคการศึกษาที่ ๒   เดือนตุลาคม - มีนาคม

ภาคฤดูร้อน   เดือนเมษายน - พฤษภาคม

๒.๒ การเปิดโอกาสให้ผู้เข้าศึกษา

- เฉพาะแบบศึกษาเต็มเวลา

๒.๓ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๑) เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๖๑ ข้อ ๗ หรือ

๒) มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรี สาขาใดก็ได้ ยกเว้นสาขานิติศาสตร์

๒.๔ ปัญหาของนิสิตแรกเข้า

- การปรับตัวในการเรียน การจัดแบ่งเวลาในการศึกษา ขาดประสบการณ์ในการเรียนระดับอุดมศึกษา
- ขาดทักษะในการเขียนตอบข้อสอบกฎหมายแบบอัตนัย
- ไม่รู้ระเบียบ/ข้อบังคับของมหาวิทยาลัย/คณะ

๒.๕ กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา/ข้อจำกัดของนิสิตในข้อ ๒.๔

- การจัดปฐมนิเทศ
- ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา
- จัดอบรมเสริมด้านนิติศาสตร์ให้กับนิสิต เสริมจากวิชาบรรยายหลัก

๒.๖ แผนการรับนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ ๕ ปี

จำนวนนิสิต	จำนวนนิสิตแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
ชั้นปีที่ ๑	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
ชั้นปีที่ ๒	-	๖๐	๖๐	๖๐	๖๐
ชั้นปีที่ ๓	-	-	๖๐	๖๐	๖๐
ชั้นปีที่ ๔	-	-	-	๖๐	๖๐
รวม	๖๐	๑๒๐	๑๘๐	๒๔๐	๒๔๐
คาดว่าจะจบการศึกษา				๖๐	๖๐

*หมายเหตุ : จำนวนในตารางกำหนดเฉพาะในส่วนวิทยาเขตแพร่

๒.๗ งบประมาณตามแผน

๒.๗.๑ งบประมาณรายรับ (หน่วย : บาท)

รายละเอียดรายรับ	ปีงบประมาณ				
	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗
ค่าบำรุงการศึกษา	๗๐๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๘๐๐,๐๐๐	๘๕๐,๐๐๐	๙๐๐,๐๐๐

ค่าลงทะเบียน	๕๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๐๐๐,๐๐๐
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐
รวมรายรับ	๒,๗๐๐,๐๐๐	๓,๒๕๐,๐๐๐	๓,๘๐๐,๐๐๐	๔,๓๕๐,๐๐๐	๔,๕๐๐,๐๐๐

๒.๗.๒ งบประมาณรายจ่าย (หน่วย : บาท)

หมวดเงิน	ปีงบประมาณ			
	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖
ก. งบดำเนินงาน				
๑. ค่าใช้จ่ายบุคลากร	๘,๐๐๐,๐๐๐	๘,๕๐๐,๐๐๐	๙,๐๐๐,๐๐๐	๙,๕๐๐,๐๐๐
๒. ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	๒,๐๐๐,๐๐๐	๒,๕๐๐,๐๐๐	๓,๐๐๐,๐๐๐	๓,๕๐๐,๐๐๐
๓. ทุนการศึกษา	-	-	-	-
๔. รายจ่ายระดับมหาวิทยาลัย	-	-	-	-
รวม (ก)	๑๐,๐๐๐,๐๐๐	๑๑,๐๐๐,๐๐๐	๑๒,๐๐๐,๐๐๐	๑๓,๐๐๐,๐๐๐
ข. งบลงทุน				
ค่าครุภัณฑ์	๑๐๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐
รวม (ข)	๑๐๐,๐๐๐	๑๕๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐
รวม (ก) + (ข)	๑๐,๑๐๐,๐๐๐	๑๑,๑๕๐,๐๐๐	๑๒,๒๐๐,๐๐๐	๑๓,๒๕๐,๐๐๐
จำนวนนิสิต *	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐
ค่าใช้จ่ายต่อหัวนิสิต	๖,๗๐๐	๗,๔๐๐	๘,๑๐๐	๘,๘๐๐

*หมายเหตุ : จำนวนนิสิตรวมหลักสูตรเก่าและหลักสูตรปรับปรุง ค่าใช้จ่ายต่อหัวนิสิต xxx บาทต่อปี

๒.๘ ระบบการศึกษา

- แบบชั้นเรียน

๒.๙ การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชา และการลงทะเบียนเรียนข้ามมหาวิทยาลัย

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๖๑ ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่องหลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑ ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผล การศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการ โอนและการเทียบโอนผลการศึกษาในระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

๓.๑. หลักสูตร

๓.๑.๑ จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ๑๔๘ หน่วยกิต

๓.๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ ประกอบด้วยหมวดวิชาศึกษาทั่วไป หมวดวิชาเฉพาะ หมวดวิชาเลือกเสรี โดยมีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิต แต่ละหมวด และหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาวิชานิติศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนี้

จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๑๔๘ หน่วยกิต ดังนี้

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	๓๐	หน่วยกิต
๒. หมวดวิชาเฉพาะ	๑๑๒	หน่วยกิต
๒.๑ วิชาแกนพระพุทธศาสนา	๑๕	หน่วยกิต
๒.๒ วิชาเฉพาะ (วิชากฎหมาย)	๙๗	หน่วยกิต
๒.๒.๑ วิชาแกน (วิชาบังคับทางกฎหมาย)	๘๕	หน่วยกิต

๒.๒.๒ วิชาเฉพาะด้าน (วิชาเลือกทางกฎหมาย)	๑๒	หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	๖	หน่วยกิต
รวม	๑๔๘	หน่วยกิต

๓.๒ เนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชา

เนื้อหาสาระสำคัญในสาขาวิชานิติศาสตร์ ได้เน้นผลิตบุคลากรทางด้านนิติศาสตร์ให้มีความรู้ทางด้านกฎหมายโดยเฉพาะกฎหมายหลักของประเทศ และกฎหมายในแขนงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง มากำหนดเป็นกลุ่มความรู้หลัก ซึ่งถือว่าเป็นเนื้อหาสาระสำคัญของสาขาวิชาและจัดการเรียนการสอนเป็นกลุ่มวิชาตามโครงสร้างหลักสูตร ดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต

นิสิตทุกคนจะต้องศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต ได้แก่

ก. วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑	มนุษยกับสังคม	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๗	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๘	ปรัชญาเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๙	ศาสนาทั่วไป	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๔	ภาษากับการสื่อสาร	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๕	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๙	คณิตศาสตร์เบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๑๐	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๓๘	สถิติเบื้องต้นและการวิจัย	๒ (๒-๐-๔)

*หมายเหตุ : รายวิชา ๐๐๐ ๑๐๗ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต

ข. วิชาเลือก ให้เลือกศึกษาจำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๓	การเมืองกับการปกครองของไทย	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๔	เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๕	มนุษยกับสิ่งแวดล้อม	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๖	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาอังกฤษเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาอังกฤษชั้นสูง	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาสันสกฤตชั้นสูง	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๐	ภาษาไทยเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๑	ภาษาไทยชั้นสูง	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๘	ภาษาจีนเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๒๙	ภาษาจีนชั้นสูง	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๐	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๑	ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๕	ภาษาฮินดีเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาฮินดีชั้นสูง	๒ (๒-๐-๔)

๐๐๐ ๒๑๑	วัฒนธรรมไทย	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๑๒	มนุษยภัยับอารยธรรม	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๑๓	ชีวิตภัยับจิตวิทยา	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๔๑	วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๔๒	พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๔	สันติศึกษา	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๕	ภาวะผู้นำ	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๖	หลักธรรมาภิบาล	๒ (๒-๐-๔)

๓.๒.๒ หมวดวิชาเฉพาะ ๑๑๒ หน่วยกิต

๓.๒.๒.๑ วิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๕ หน่วยกิต

นิสิตต้องศึกษาวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๕ หน่วยกิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษาบาลี และพระพุทธศาสนา ๘ หน่วยกิต กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๖ หน่วยกิต และกลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๑ หน่วยกิต

ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๔๔	วรรณคดีบาลี	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๕	บาลีไวยากรณ์	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๖	แต่งแปลบาลี	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๗	พระไตรปิฎกศึกษา	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๘	พระวินัยปิฎก	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๙	พระสุตตันตปิฎก	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๕๐	พระอภิธรรมปิฎก	๒ (๒-๐-๔)

ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๖ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๕๘	ประวัติพระพุทธศาสนา	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๕๙	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	๒ (๒-๐-๔)

ค. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๑ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒	๑ (๑-๒-๔)
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓	(๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔	(๑)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕	(๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖	(๑) (๑-๒-๔)
๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗	(๑) (๑-๒-๔)

*หมายเหตุ : รายวิชา ๐๐๐ ๑๔๔, ๐๐๐ ๑๔๕, ๐๐๐ ๑๔๖, ๐๐๐ ๒๕๙, ๐๐๐ ๒๖๑, ๐๐๐ ๒๖๒, ๐๐๐ ๑๕๑, ๐๐๐ ๒๕๓, ๐๐๐ ๒๕๔, ๐๐๐ ๓๕๕, ๐๐๐ ๓๕๖, ๐๐๐ ๔๕๗ เป็นรายวิชาบังคับไม่นับหน่วยกิต

๓.๒.๒.๒ วิชาเฉพาะ (วิชากฎหมาย) จำนวน ๙๗ หน่วยกิต

๑) วิชาแกน (วิชาบังคับทางกฎหมาย) จำนวน ๘๕ หน่วยกิต

นิสิตหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตทุกคนต้องเรียนวิชาบังคับทางกฎหมายทุกรายวิชา

จำนวน ๓๘ รายวิชา ดังนี้

๔๐๘ ๒๐๑	ประวัติศาสตร์กฎหมายไทยและระบบกฎหมายหลัก	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๒๐๒	หลักกฎหมายเอกชน	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๒๐๓	หลักกฎหมายมหาชน	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๒๐๔	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๒๐๕	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๒๐๖	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๒๐๗	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด การจัดการงาน นอกสั่ง ลาภมิควรได้	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๒๐๘	กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๒๐๙	กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๓๑๐	กฎหมายอาญา ภาคความผิด	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๓๑๑	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๒	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเช่าทรัพย์ เช่าซื้อ จ้าง แรงงาน จ้างทำของ รับขน	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๓	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยยืม ฝากทรัพย์ เก็บของ ในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพนันขั้นต่อ	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๔	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำนำ	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๕	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน นายหน้า	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๖	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวเงิน บัญชีเดินสะพัด	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๗	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วน บริษัท และ บริษัทมหาชนจำกัด	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๘	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๙	กฎหมายปกครอง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๓๒๐	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๒๑	กฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัย	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๒๒	พระธรรมนูญศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาความอาญาใน ศาลแขวง	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๒๓	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๑	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๒๔	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๒๕	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๒	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๒๖	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๒	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๒๗	กฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๒๘	กฎหมายลักษณะพยาน	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๒๙	นิติปรัชญาแนวพุทธ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๓๐	หลักวิธีพิจารณาความทางกฎหมายมหาชน	๒ (๒-๐-๔)

๔๐๘ ๔๓๑	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๒	กฎหมายการคลัง	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๓	กฎหมายเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๔	การว่าความและการจัดทำเอกสารทางกฎหมาย	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๕	หลักวิชาชีพและพุทธจริยธรรมสำหรับนักกฎหมาย	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๖	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและคดีอาญา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๓๗	กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๘	กฎหมายภาษีอากร	๒ (๒-๐-๔)

๒) วิชาเฉพาะด้าน (วิชาเลือกทางกฎหมาย) จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

นิสิตต้องเลือกเรียนวิชากฎหมาย ๑๒ หน่วยกิต จากรายวิชาใดวิชาหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๔๐๘ ๔๓๙	กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๔๐	กฎหมายเกี่ยวกับคณะสงฆ์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๔๑	กฎหมายเกี่ยวกับการลงนิคหกรรม	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๔๒	สัมมนานิติศาสตร์แนวพุทธ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๔๓	กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๔๔	กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๔๕	กฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๔๖	กฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๔๗	กฎหมายว่าด้วยระบบพรรคการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๔๘	กฎหมายเลือกตั้ง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๔๙	กฎหมายเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๕๐	กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๕๑	กฎหมายเกี่ยวกับบริการสาธารณสุข	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๕๒	กฎหมายรัฐสภา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๕๓	สัมมนากฎหมายอาญา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๕๔	การสืบสวนและสอบสวน	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๕๕	กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและ วิธีพิจารณาคดีครอบครัว	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๕๖	กฎหมายว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางเลือก	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๕๗	สิทธิมนุษยชน	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๕๘	อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๕๙	นิติเวชศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๖๐	กฎหมายประชาคมอาเซียน	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๖๑	กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๖๒	กฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าว	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๖๓	กฎหมายองค์การระหว่างประเทศ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๖๔	กฎหมายสิ่งแวดล้อม	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๖๕	กฎหมายว่าด้วยการจัดการทางการศึกษา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๖๖	กฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน	๓ (๓-๐-๖)

๔๐๘ ๔๖๗	กฎหมายเกี่ยวกับการเกษตร	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๖๘	กฎหมายศุลกากร	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๖๙	กฎหมายเกี่ยวกับอุตสาหกรรม	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๗๐	กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุน	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๗๑	การร่างกฎหมายและกระบวนการนิติบัญญัติ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๗๒	ภาษาอังกฤษทางกฎหมาย ๑	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๗๓	ภาษาอังกฤษทางกฎหมาย ๒	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๗๔	การเจรจาและการจัดทำสัญญาทางธุรกิจ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๗๕	กฎหมายทหาร	๓ (๓-๐-๖)

๓.๒.๒ หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

นิสิตเลือกเรียนรายวิชาใดๆ ก็ได้ ที่เปิดสอนในคณะต่างๆ ของมหาวิทยาลัย ๒ รายวิชา รายวิชาละ ๓ หน่วยกิต

หมายเหตุ : คำอธิบายความหมายของรหัสวิชาและหน่วยกิตประจำวิชา

๑. รหัสประจำวิชาในหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตประกอบด้วยเลข ๖ หลัก มีความหมายดังนี้

๑) เลข ๓ ตัวแรก = ตัวที่ ๑ แสดงคณะ ตัวที่ ๒ - ๓ แสดงสาขาวิชา

๒) เลข ๓ ตัวหลัง = ตัวที่ ๑ แสดงปีการศึกษา ตัวที่ ๒ - ๓ แสดงชื่อวิชา

๒. หน่วยกิตประจำวิชา หมายถึง ตัวเลขซึ่งแสดงจำนวนหน่วยกิตและปริมาณการเรียนการสอนของรายวิชานั้นๆ เช่น ๓ (๓-๐-๖) หมายถึง ๓ หน่วยกิต ประกอบด้วยบรรยาย ๓ ชั่วโมง/สัปดาห์ ปฏิบัติ ๐ ชั่วโมง/สัปดาห์ และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ๖ ชั่วโมง/สัปดาห์

๓.๓ แผนการศึกษา

ชั้นปีที่ ๑

ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๗	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา*	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๙	ศาสนาทั่วไป	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๔	ภาษากับการสื่อสาร	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๕	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาอังกฤษเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๓๙	คณิตศาสตร์เบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา		
๐๐๐ ๑๔๔	วรรณคดีบาลี*	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๗	พระไตรปิฎกศึกษา	๒ (๒-๐-๔)

ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑*	(๒)(๑-๒-๔)
รวม		๑๖

* วิชาไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๑		
ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		
๐๐๐ ๑๐๓	การเมืองกับการปกครองของไทย	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๔	เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๐๘	ปรัชญาเบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาอังกฤษชั้นสูง	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๑๐	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	๒ (๒-๐-๔)
วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา		
๐๐๐ ๑๔๕	บาลีไวยากรณ์*	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๘	พระวินัยปิฎก	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒	๑ (๑-๒-๔)
๐๐๐ ๑๕๘	ประวัติพระพุทธศาสนา	๒ (๒-๐-๔)
รวม		๑๕

*วิชาไม่นับหน่วยกิต

หมายเหตุ : ตารางเรียนรวมของคณะสังคมศาสตร์ (ทุกสาขาวิชา)

ชั้นปีที่ ๒		
ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		
๐๐๐ ๒๑๑	วัฒนธรรมไทย	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๓๘	สถิติเบื้องต้นและการวิจัย	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๔๒	พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	๒ (๒-๐-๔)
วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา		
๐๐๐ ๑๔๖	แต่งแปลบาลี*	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๙	พระสุตตันตปิฎก	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๕๐	พระอภิธรรมปิฎก	๒ (๑-๒-๔)
๐๐๐ ๑๕๙	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา*	(๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓*	(๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ*	(๒)(๒-๐-๔)

ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ*	(๒)(๒-๐-๔)
วิชาบังคับทางกฎหมาย		
๔๐๘ ๒๐๑	ประวัติศาสตร์กฎหมายไทยและระบบกฎหมายหลัก	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๒๐๒	หลักกฎหมายเอกชน	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๒๐๓	หลักกฎหมายมหาชน	๒ (๒-๐-๔)
รวม		๑๖

*วิชาไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๒		
ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา		
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔*	(๑)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย	๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา	๒ (๒-๐-๔)
วิชาบังคับทางกฎหมาย		
๔๐๘ ๒๐๔	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๒๐๕	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๒๐๖	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๒๐๗	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๒๐๘	กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๒๐๙	กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)
รวม		๒๑

*วิชาไม่นับหน่วยกิต

หมายเหตุ : ตารางเรียนรวมของคณะสังคมศาสตร์ (ทุกสาขาวิชา)

ชั้นปีที่ ๓

ชั้นปีที่ ๓ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	วิชาแกนพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕*	(๒)(๑-๒-๔)
	วิชาบังคับทางกฎหมาย	
๔๐๘ ๓๑๐	กฎหมายอาญา ภาคความผิด	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๑	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๓๑๒	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเช่าทรัพย์ เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๓	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยยืม ฝากทรัพย์ เก็บของใน คลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพนันขั้นต่อ	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๔	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำนำ	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๕	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน นายหน้า	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๖	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวเงิน บัญชีเดินสะพัด	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๗	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วน บริษัท และบริษัท มหาชนจำกัด	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๑๘	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว	๒ (๒-๐-๔)
	รวม	๑๙

*วิชาไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๓

ชั้นปีที่ ๓ ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖*	(๑)(๑-๒-๔)
	วิชาบังคับทางกฎหมาย	
๔๐๘ ๓๑๙	กฎหมายปกครอง	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๒๐	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๓๒๑	กฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัย	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๒๒	พระธรรมนุญศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาความอาญาในศาล แขวง	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๒๓	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๑	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๓๒๔	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑	๒ (๒-๐-๔)
xxx xxx	วิชาเลือกทางกฎหมาย	๓ (๓-๐-๖)
xxx xxx	วิชาเลือกเสรี	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๒๐

*วิชาไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๔

ชั้นปีที่ ๔ ภาคการศึกษาที่ ๑		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	
๐๐๐ ๓๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗*	(๑)(๑-๒-๔)
	วิชาบังคับทางกฎหมาย	
๔๐๘ ๔๒๕	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๒	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๒๖	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๒	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๒๗	กฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๒๘	กฎหมายลักษณะพยาน	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๒๙	นิติปรัชญาแนวพุทธ	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๓๐	หลักวิธีพิจารณาความทางกฎหมายมหาชน	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๑	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	๒ (๒-๐-๔)
xxx xxx	วิชาเลือกทางกฎหมาย	๓ (๓-๐-๖)
xxx xxx	วิชาเลือกเสรี	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๒๑

*วิชาไม่นับหน่วยกิต

ชั้นปีที่ ๔

ชั้นปีที่ ๔ ภาคการศึกษาที่ ๒		
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต
	วิชาด้านนิติศาสตร์	
๔๐๘ ๔๓๒	กฎหมายการคลัง	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๓	กฎหมายเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๔	การว่าความและการจัดทำเอกสารทางกฎหมาย	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๕	หลักวิชาชีพและพุทธจริยธรรมสำหรับนักกฎหมาย	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๖	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและคดีอาญา	๓ (๓-๐-๖)
๔๐๘ ๔๓๗	กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม	๒ (๒-๐-๔)
๔๐๘ ๔๓๘	กฎหมายภาษีอากร	๒ (๒-๐-๔)
xxx xxx	วิชาเลือกทางกฎหมาย	๓ (๓-๐-๖)
xxx xxx	วิชาเลือกทางกฎหมาย	๓ (๓-๐-๖)
	รวม	๒๑

๓.๔ คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาในสาขาวิชานิติศาสตร์ (ตามเอกสารในภาคผนวก)

๓.๕ ชื่อ สกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิของอาจารย์

๓.๕.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
อาจารย์	นายอุเทน สุขทวีญาติ ๓๕๔๐๑๐๐๖๒๓๓๐๗	น.ม.(นิติศาสตรมหาบัณฑิต) น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	๒๕๕๙ ๒๕๓๘
อาจารย์	นายศรีศักดิ์ อินทะกันท์ ๓๕๑๐๑๐๐๒๔๘๘๑๖	น.ม.(กฎหมายมหาชนชั้นสูง) น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๔๗ ๒๕๒๒
อาจารย์	นายณัฐภณ กลั่นพฤกษ์ ๓๑๐๐๒๐๑๑๕๗๓๔๐๑	น.ม.(กฎหมายเอกชน) น.บ.ท.(เนติบัณฑิตไทย) น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต สำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	๒๕๔๕ ๒๕๔๙ ๒๕๔๐
อาจารย์	นางสาวแพรวนภา กองทิพย์ ๑๕๔๐๓๐๐๗๑๘๘๐	น.ม.(นิติศาสตรมหาบัณฑิต) น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๕๙ ๒๕๕๔
อาจารย์	นางสาวสุพิชญา กั้นกา ๑๖๓๙๘๐๐๑๐๒๑๑๙	น.ม.(นิติศาสตรมหาบัณฑิต) น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนศวร	๒๕๖๑ ๒๕๕๖
อาจารย์	นางสาวพัชราภรณ์ ห่อตระกูล ๓๕๔๐๔๐๐๕๕๙๒๗๗	LL.M. (International Economic Law) น.บ.ท.(เนติบัณฑิตไทย) น.บ.(นิติศาสตรบัณฑิต)	The University of warwick, United Kingdom สำนักอบรมศึกษากฎหมาย แห่งเนติบัณฑิตยสภา มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๓๖ ๒๕๓๗ ๒๕๒๕

๓.๕.๒ อาจารย์ผู้ร่วมสอน

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระครูสุนทรธรรมนิทัศน์	Ph.D. (Buddhist Studies) ศศ.ม. (พุทธศาสนศึกษา) ศษ.บ. (ประถมศึกษา)	Magadh University, India มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมจริยา	๒๕๕๕ ๒๕๔๙ ๒๕๔๕
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	พระครูปริยัติวารากร	Ph.D. (psychology) กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) พธ.บ.(การสอนสังคมศึกษา)	Magadh University, India มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ	๒๕๕๔ ๒๕๔๒ ๒๕๓๙
อาจารย์	พระอนุสรณ์ กิตติวินโน	พธ.ด. (พระพุทธศาสนา) พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) พธ.บ. (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ	๒๕๖๑ ๒๕๕๘ ๒๕๕๕
อาจารย์	พระศักดิ์วิช ส่วโร	พธ.ม. (พระพุทธศาสนา) ศศ.บ. (รัฐศาสตร์)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	๒๕๕๖ ๒๕๔๗
รองศาสตราจารย์	นายวีโรจน์ ศรีคำภา	กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) พธ.บ.(การสอนสังคมศึกษา)	มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ	๒๕๔๓ ๒๕๔๐
รองศาสตราจารย์	นางฉวีวรรณ สุวรรณภา	กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) คบ.(การประถมศึกษา) ศศ.บ. (การพัฒนาชุมชน)	มหาวิทยาลัยนเรศวร สถาบันราชภัฏอุดรดิตต์ วิทยาลัยครูอุดรดิตต์	๒๕๔๔ ๒๕๔๒ ๒๕๓๒
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายปัญญา สุนันดา	พธ.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์) M.A. (Linguistics) พธ.บ. (การสอนภาษาอังกฤษ)	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ Banaras Hindu University, India มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ	๒๕๕๙ ๒๕๕๖ ๒๕๕๔
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นางชลธิชา จิรภัคพงศ์	ศษ.ม. (นวัตกรรมหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้) กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) ศศ.บ. (การบริหารธุรกิจ)	มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยนเรศวร สถาบันราชภัฏอุดรดิตต์	๒๕๕๗ ๒๕๔๔ ๒๕๔๐

ตำแหน่งทางวิชาการ	ชื่อ-ฉายา/นามสกุล	คุณวุฒิ/สาขาวิชา	สถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปีที่สำเร็จ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายสุพจน์ แก้วไพฑูรย์	M.A. (Linguistics) พธ.บ. (ศาสนา)	Mysore University, India มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ	๒๕๔๑ ๒๕๓๘
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายณวิษโรจน์ อินเต็ม	กศ.ม.(การบริหารการศึกษา) พธ.บ.(การสอนสังคมศึกษา)	มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ	๒๕๔๒ ๒๕๓๙
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายเกรียงศักดิ์ พองคำ	M.A. (Philosophy) พธ.บ. (ศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหัทรราช อินเดีย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ	๒๕๓๙ ๒๕๓๒
ผู้ช่วยศาสตราจารย์	นายสายัณห์ อินนันใจ	Ph.D. (Sociology) M.A. (Sociology) พธ.บ. (สังคมวิทยา)	Dr.B.A.Marathwada University India Mysore University India มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ	๒๕๔๖ ๒๕๔๒ ๒๕๓๙
อาจารย์	นางสาวนพรัตน์ รัตนวงศ์	ค.ม. (หลักสูตรและการสอนภาษาอังกฤษ) ศศ.บ. (ฝรั่งเศส)	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	๒๕๔๘ ๒๕๕๖
อาจารย์	นายอภิชา สุขจีน	ศศ.บ (ศาสนาศึกษา) พธ.ม (พระพุทธศาสนา)	มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณฯ	๒๕๕๕ ๒๕๕๘
อาจารย์	นายธนันท์ คุ้มถิ่นแก้ว	ศศ.บ (ศิลปศาสตรบัณฑิต) ร.ม. (รัฐศาสตรการปกครอง)	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย	๒๕๕๒ ๒๕๕๗

๓.๕.๓ อาจารย์พิเศษ

เป็นไปตามที่คณะกรรมการประจำหลักสูตรพิจารณาเห็นสมควร

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกงานหรือสหกิจศึกษา)

- ไม่มี -

๕. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย

ไม่มี

หมวดที่ ๔

ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
ด้านบุคลิกภาพ	มีการสอดแทรกเรื่อง การสำรวมในสมณภาวะ การครองจีวรหรือการแต่งกาย การเข้าสังคมและศาสนพิธี เทคนิคการเจรจา สื่อสาร การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการวางตัวในการทำงานในบางรายวิชาที่เกี่ยวข้อง และในกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ ก่อนที่นิสิตจะสำเร็จการศึกษา
ด้านภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบ ตลอดจนมีวินัยในตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีรายวิชาซึ่งนิสิตต้องทำงานเป็นกลุ่ม และมีการกำหนดหัวหน้ากลุ่มในการทำรายงานตลอดจนกำหนดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอรายงาน เพื่อเป็นการฝึกให้นิสิตได้สร้างภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี - มีกิจกรรมนิสิตที่มอบหมายให้นิสิตหมุนเวียนกันเป็นหัวหน้าในการดำเนินกิจกรรม เพื่อฝึกให้นิสิตมีความรับผิดชอบ - มีกติกาที่จะสร้างวินัยในตนเอง เช่น การเข้าเรียนตรงเวลาเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน เสริมความกล้าในการแสดง

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
	ความคิดเห็น
จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	มีการให้ความรู้แก่นิสิตในการนำเอาความรู้ทางด้านนิติศาสตร์ไปใช้ในการทำงานที่จะทำให้ นิสิตอยู่ร่วมกับคนอื่นและคนในสังคมได้

๒. การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และหมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา

๒.๑ มาตรฐานผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา

๒.๑.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๒.๑.๑.๑ ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- ๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- ๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ๔) เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ ศาสนา

๒.๑.๑.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ใน
การเรียนการสอน
- ๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- ๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการ
แก้ปัญหา
- ๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

๒.๑.๑.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- ๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
- ๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบคำถาม
- ๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
- ๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒.๑.๒ ความรู้

๒.๑.๒.๑ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- ๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- ๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- ๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้
- ๔) มีความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งของไทยและของโลก
- ๕) รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๒.๑.๒.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- ๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา
- ๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- ๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ

- ๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- ๕) ศึกษาดูงาน
- ๒.๑.๒.๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้
  - ๑) ทดสอบย่อย
  - ๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
  - ๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
  - ๔) นำเสนอผลงาน
- ๒.๑.๓) ทักษะทางปัญญา
  - ๒.๑.๓.๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา
    - ๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
    - ๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
    - ๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
  - ๒.๑.๓.๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา
    - ๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
    - ๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
    - ๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
    - ๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
    - ๕) ศึกษาดูงาน
  - ๒.๑.๓.๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา
    - ๑) ทดสอบย่อย
    - ๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
    - ๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
    - ๔) นำเสนอผลงาน
- ๒.๑.๔) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
  - ๒.๑.๔.๑) ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
    - ๑) สามารถทำงานเป็นทีม
    - ๒) เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
    - ๓) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
    - ๔) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
  - ๒.๑.๔.๒) กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
    - ๑) มอบหมายงานกลุ่ม
    - ๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม
    - ๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
    - ๔) ศึกษาดูงาน
  - ๒.๑.๔.๓) กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
    - ๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับเพื่อน

๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย

๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

๒.๑.๕ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๑.๕.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน

๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

๒.๑.๕.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ

๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ

๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒.๑.๕.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑) ทดสอบย่อย

๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

๔) นำเสนอผลงาน

๒.๒ แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) หมวดวิชาศึกษาทั่วไปและหมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้าง

๒.๒.๑ ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา

(๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม

(๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

(๔) เห็นคุณค่าศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

(๕) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ ศาสนา

๒.๒.๒ ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

(๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา

(๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล

(๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้

(๔) มีความรอบรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทั้งของไทยและของโลก

(๕) รู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๒.๒.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๒.๒.๔ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีม
- (๒) เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่มทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๓) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๔) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๒.๒.๕ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่านและเขียน
- (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

๓. การพัฒนาผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาเฉพาะ (วิชากฎหมาย)

๓.๑ มาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาเฉพาะ (วิชากฎหมาย)

๓.๑.๑ คุณธรรม จริยธรรม

๓.๑.๑.๑ ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๑) ตระหนักรู้ เข้าใจ และยึดมั่นในหลักความยุติธรรม หลักนิติธรรม มีความประพฤติที่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย โดยเน้นความมีวินัย เสียสละ สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ขยันและอดทน และยึดหลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิต

๒) มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อตนเองและสังคม

๓) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรี

ของความเป็นมนุษย์

๔) มีจรรยาบรรณทางวิชาการ วิชาชีพทางกฎหมาย และผดุงความยุติธรรม

๓.๑.๑.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๑) ปลุกฝังให้นิสิตยึดมั่นในหลักความยุติธรรม หลักนิติธรรม มีความประพฤติที่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย โดยเน้นความมีระเบียบวินัย เสียสละ สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ขยันและอดทน ซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อตนเองและสังคม โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เช่น การยกย่องนิสิตที่ทำดี ทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เสียสละ

๒) อาจารย์ผู้สอนทุกคนต้องสอดแทรกหลักความยุติธรรม หลักนิติธรรม หลักคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมายในการสอนและการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทุกรายวิชา

๓) มอบหมายให้นิสิตทำงานเป็นกลุ่ม ฝึกให้รู้หน้าที่ของการเป็นผู้นำกลุ่มและการเป็นสมาชิกกลุ่ม ฝึกความรับผิดชอบ เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๔) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง

๕) มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อตนเองและสังคมจัดกิจกรรมที่ปลูกฝังจิตวิญญาณในการถือประโยชน์สังคมเป็นที่ตั้ง

๖) กำหนดให้มีวัฒนธรรมองค์กร เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักศึกษามีระเบียบวินัย โดยเน้นการเข้าชั้นเรียนให้ตรงเวลาตลอดจนการแต่งกายที่เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

๓.๑.๑.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

๑) สังเกตพฤติกรรมนิสิตด้านคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพการถือประโยชน์สังคมเป็นที่ตั้ง

๒) สังเกตการณ์ทำงานเป็นกลุ่ม การเป็นผู้นำ การเป็นสมาชิกกลุ่ม ฝึกความรับผิดชอบ การเคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๓) ประเมินจากการตรงเวลาของนิสิตในการเข้าชั้นเรียน การส่งงานตามกำหนดระยะเวลาที่มอบหมาย และการร่วมกิจกรรม

๔) ประเมินจากการมีวินัยและพร้อมเพรียงของนิสิตในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร

๕) ประเมินผลงานที่มอบหมาย

๓.๑.๒ ความรู้

๓.๑.๒.๑ ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

๑) มีความรู้ความเข้าใจทั้งในแง่ทฤษฎี หลักการ แนวคิด บทบัญญัติของกฎหมายและแนวคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยขององค์กรตุลาการ

๒) สามารถนำความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ แนวคิด บทบัญญัติของกฎหมายไปปรับใช้ในการประกอบวิชาชีพ และการให้คำปรึกษาทางกฎหมายได้

๓) สามารถนำความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ แนวคิด บทบัญญัติของกฎหมายไปปรับใช้กับปัญหาข้อเท็จจริง หรือค้นคว้าในระดับสูงขั้น หรือวิจัยอย่างมีนิตินัยควบคู่กับคุณธรรม และสามารถบูรณาการเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้

๓.๑.๒.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

ใช้การเรียนการสอนในหลากหลายรูปแบบ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เช่น การสอนแบบบรรยายและอภิปราย (Lecture and discussion method) ร่วมกับการสอนแบบเน้นกรณีปัญหา (Problem – based method) การเรียนการสอนเชิงสัมมนา การสอนแบบเน้นกรณีปัญหา ประกอบกับการสอนแบบเน้นการสอนแบบเน้นการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (Self-study method) การสอนแบบมุ่งเน้นการคิดวิเคราะห์ (Criticality-based method) หรือการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง (Simulation method) ทั้งนี้ให้เป็นไปตามลักษณะของรายวิชา ตลอดจนเนื้อหาสาระของรายวิชานั้นๆ หรือจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือจัดให้มีการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงโดยการศึกษาดูงาน หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ตรงมาเป็นวิทยากรพิเศษเฉพาะเรื่อง ตลอดจนการฝึกปฏิบัติงานในการปฏิบัติศาสนกิจเป็นระยะเวลา ๑ ปี (สำหรับบรรพชิต) และปฏิบัติงานบริการสังคม ๒๐๐ ชั่วโมง (สำหรับคฤหัสถ์)

๓.๑.๒.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

๑) การทดสอบย่อย

๒) การสอบกลางภาคและการสอบปลายภาค

๓) ประเมินจากรายงานที่นิสิตจัดทำ

๔) ประเมินจากการนำเสนอรายงานในชั้นเรียน

๓.๑.๓ ทักษะทางปัญญา

๓.๑.๓.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

๑) มีความสามารถในการค้นหาหรือได้มาซึ่งข้อเท็จจริง รวมตลอดไปถึงการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปข้อเท็จจริงที่ได้มา อันเป็นทักษะที่สำคัญของการปฏิบัติงานด้านกฎหมาย

๒) มีความสามารถในการใช้และการตีความกฎหมาย การเทียบเคียงและการค้นหา หลักเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและเป็นธรรมแก่กรณี โดยคำนึงถึงหลักความยุติธรรมและหลักนิติธรรม

๓) มีความสามารถในการค้นหาหรือได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสาร ตัวเลข หรือจำนวน ข้อมูลสถิติ ตลอดจนการทำความเข้าใจ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปและแปลผลข้อมูลที่ได้มาเหล่านั้น

๔) มีความสามารถในการวิพากษ์ วิจารณ์ สนับสนุน โต้แย้ง รับฟังความเห็นจาก บุคคลอื่นอันเป็นทักษะที่สำคัญของการปฏิบัติงานด้านกฎหมาย เพื่อนำไปสู่ข้อยุติและการเสนอทางออก หรือ ทางเลือกได้อย่างรอบด้านและเป็นกัลยาณมิตร

๕) ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความใฝ่รู้ ติดตามการ เปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย สังคม เศรษฐกิจ การเมือง เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๓.๑.๓.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

๑) ในการเรียนการสอน ต้องฝึกกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ตั้งแต่เริ่มเข้าศึกษา โดยเริ่มต้นด้วยปัญหาที่ง่ายและเพิ่มระดับความยากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้ต้องจัดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับ รายวิชา

๒) จัดการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการแก้ปัญหาจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๓) ให้มีการฝึกปฏิบัติ เพื่อเป็นการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาในสถานการณ์จริง

๓.๑.๓.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

ใช้การสอบข้อเขียน การสอบปากเปล่า การสอบปฏิบัติ การเขียนรายงาน การวิจัย และนำเสนอด้วยวาจา การสังเกตการณ์ให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น การมอบหมายงานที่ต้องกระตุ้นให้เกิดการ ประมวลผลความรู้ของผู้เรียน

๓.๑.๔ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๓.๑.๔.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลและความรับผิดชอบ

๑) มีภาวะความเป็นผู้นำและหรือมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

๒) รับฟังความเห็นของผู้อื่นอย่างใส่ใจและให้เกียรติแก่กัน และยอมรับความแตกต่าง ของความเห็น

๓) มีความสามารถในการปรับตัวในสังคมที่มีความหลากหลาย มีวุฒิภาวะทาง อารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์และมีความอดทน

๔) ใช้สิทธิเสรีภาพโดยไม่กระทบผู้อื่น และมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อประพฤติกรรมเป็น พลเมืองดีของสังคม

๓.๑.๔.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และความรับผิดชอบ

๑) มีการมอบหมายงานให้นักศึกษาทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ความรับผิดชอบและการ เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม

๒) กลยุทธ์การสอนที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้สอนกับผู้เรียน

๓) การสอนที่มีการมอบหมายงานให้นักเรียนทำในชั้นเรียนและหรือในการค้นคว้าด้วยตนเอง

๔) การสอนที่มีการมอบหมายงานให้นักเรียนทำงานหรือกิจกรรมที่ทำเป็นกลุ่ม เช่น การทำรายงาน การอภิปรายกลุ่มในชั้นเรียน เป็นต้น

๕) กำหนดให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร ทั้งกิจกรรมในมหาวิทยาลัยและหรือนอกมหาวิทยาลัย

๓.๑.๔.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ใช้การสังเกตพฤติกรรม การประเมินตนเอง การประเมินโดยเพื่อนร่วมชั้นเรียนหรือกลุ่มงาน การประเมินผลงานที่มอบหมาย และการนำเสนอ

๓.๑.๕ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๓.๑.๕.๑ ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑) มีความสามารถในการใช้ภาษาเขียนในทางกฎหมาย

๒) มีความสามารถในการสื่อสารและการนำเสนอ ตลอดจนการตั้งคำถาม หรือการตอบคำถามที่ชัดเจนทำให้บุคคลอื่นเข้าใจได้ง่าย

๓) มีทักษะในการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมแก่กรณี

๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ทั้งในด้านการศึกษา การค้นคว้า การสื่อสารระหว่างบุคคล และในการประกอบวิชาชีพหรืออาชีพ ได้อย่างเหมาะสมแก่กรณี

๕) มีทักษะในการค้นหา ทำความเข้าใจ และนำไปใช้ซึ่งข้อมูลที่เป็นตัวเลข หรือจำนวนสถิติต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการใช้กฎหมาย การปรับปรุงพัฒนากฎหมาย

๓.๑.๕.๒ กลยุทธ์การสอนที่ใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๑) จัดการเรียนการสอนที่เน้นการฝึกทักษะการสื่อสารทั้งการพูด การฟัง และการเขียนในระหว่างผู้เรียน ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

๒) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลายและเหมาะสม

๓.๑.๕.๓ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ใช้การสอบข้อเขียน การสอบปากเปล่า การสอบปฏิบัติ การสังเกตจากการให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ใช้การประเมินผลงานที่มอบหมายและการนำเสนอ

๓.๒ แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) หมวดวิชาเฉพาะ (วิชากฎหมาย)

ผลการเรียนรู้ในตารางมีความหมายดังนี้

๓.๒.๑ คุณธรรม จริยธรรม

๑) ตระหนักรู้ เข้าใจ และยึดมั่นในหลักความยุติธรรม หลักนิติธรรม มีความประพฤติที่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมและจริยธรรมของนักกฎหมาย โดยเน้นความมีวินัย เสียสละ สุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน ขยันและอดทน และยึดหลักพุทธธรรมในการดำเนินชีวิต

๒) มีความซื่อสัตย์สุจริต มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อตนเองและสังคม

๓) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

๔) มีจรรยาบรรณทางวิชาการ วิชาชีพทางกฎหมาย และผดุงความยุติธรรม

๓.๒.๒ ความรู้

๑) มีความรู้ความเข้าใจทั้งในแง่ทฤษฎี หลักการ แนวคิด บทบัญญัติของกฎหมาย และแนวคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยขององค์กรตุลาการ

๒) สามารถนำความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ แนวคิด บทบัญญัติของกฎหมายไปปรับใช้ในการประกอบวิชาชีพ และการให้คำปรึกษาทางกฎหมายได้

๓) สามารถนำความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี หลักการ แนวคิด บทบัญญัติของกฎหมายไปปรับใช้กับปัญหาข้อเท็จจริง หรือค้นคว้าในระดับสูงขึ้นไป หรือวิจัยอย่างมีนิตินัยที่ค้นคว้ากับคุณธรรม และสามารถบูรณาการเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้

๓.๒.๓ ทักษะทางปัญญา

๑) มีความสามารถในการค้นหาหรือได้มาซึ่งข้อเท็จจริง รวมตลอดไปถึงการวิเคราะห์สังเคราะห์ และสรุปข้อเท็จจริงที่ได้มา อันเป็นทักษะที่สำคัญของการปฏิบัติงานด้านกฎหมาย

๒) มีความสามารถในการใช้และการตีความกฎหมาย การเทียบเคียงและการค้นหาหลักเกณฑ์ที่เหมาะสมเพื่อนำมาปรับใช้กับข้อเท็จจริงหรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างถูกต้องและเป็นธรรมแก่กรณี โดยคำนึงถึงหลักความยุติธรรมและหลักนิติธรรม

๓) มีความสามารถในการค้นหาหรือได้มาซึ่งข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเอกสาร ตัวเลข หรือจำนวน ข้อมูลสถิติ ตลอดจนการทำความเข้าใจ เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปและแปลผลข้อมูลที่ได้มาเหล่านั้น

๔) มีความสามารถในการวิพากษ์ วิจารณ์ สนับสนุน โต้แย้ง รับฟังความเห็นจากบุคคลอื่นอันเป็นทักษะที่สำคัญของการปฏิบัติงานด้านกฎหมาย เพื่อนำไปสู่ข้อยุติและการเสนอทางออก หรือทางเลือกได้อย่างรอบด้านและเป็นกัลยาณมิตร

๕) ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความใฝ่รู้ ติดตามการเปลี่ยนแปลงทางกฎหมาย สังคม เศรษฐกิจ การเมือง เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๔ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๑) มีภาวะความเป็นผู้นำและหรือมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

๒) รับฟังความเห็นของผู้อื่นอย่างใส่ใจและให้เกียรติแก่กัน และยอมรับความแตกต่างของความเห็น

๓) มีความสามารถในการปรับตัวในสังคมที่มีความหลากหลาย มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์และมีความอดทน

๔) ใช้สิทธิเสรีภาพโดยไม่กระทบผู้อื่น และมีจิตสำนึกรับผิดชอบประพฤติตนเป็นพลเมืองดีของสังคม

๓.๒.๕ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยี

๑) มีความสามารถในการใช้ภาษาเขียนในทางกฎหมาย

๒) มีความสามารถในการสื่อสารและการนำเสนอ ตลอดจนการตั้งคำถาม หรือการตอบคำถามที่ชัดเจนทำให้บุคคลอื่นเข้าใจได้ง่าย

๓) มีทักษะในการใช้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศที่เหมาะสมแก่กรณี

๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศต่างๆ ทั้งในด้านการศึกษา การค้นคว้า การสื่อสารระหว่างบุคคล และในการประกอบวิชาชีพหรืออาชีพ ได้อย่างเหมาะสมแก่กรณี

๕) มีทักษะในการค้นหา ทำความเข้าใจ และนำไปใช้ซึ่งข้อมูลที่เป็นตัวเลข หรือจำนวนสถิติต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการใช้กฎหมาย การปรับปรุงพัฒนากฎหมาย

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรรายวิชา (Curriculum Mapping) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒.ความรู้					๓.ทักษะทางปัญญา			๔.ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				๕.ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต																					
ก. วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต																					
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม Man and Society	●	○	○	○	○	○	○	●	○	○	○	●	○	●	○	○	○	●	○	○
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป General Law	○	●	●	○	●	●	○	○	●	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๐๗	เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา Technique of Higher Learning	●	●	○	○	○	○	○	○	●	●	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●
๐๐๐ ๑๐๘	ปรัชญาเบื้องต้น Introduction to Philosophy	●	○	●	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	●	○
๐๐๐ ๑๐๙	ศาสนาทั่วไป Religions	●	○	●	○	○	●	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๑๔	ภาษากับการสื่อสาร Language and Communication	●	○	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	●	○	○
๐๐๐ ๑๑๕	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น Introduction to Linguistics	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	●	●	○
๐๐๐ ๑๓๙	คณิตศาสตร์เบื้องต้น Basic Mathematics	○	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	●	●	○	○	○	○	●	●
๐๐๐ ๒๑๐	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น Introduction to Logic	●	○	○	○	○	●	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	○	○
๐๐๐ ๒๓๘	สถิติเบื้องต้นและการวิจัย Basic Statistics and Research	○	○	○	●	○	●	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○	○	●	●
ข. วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต																					
๐๐๐ ๑๐๓	การเมืองกับการปกครองของไทย Politics and Thai Government	○	○	●	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๐๔	เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน Economics in Daily Life	○	●	○	○	○	○	○	●	○	○	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○
๐๐๐ ๑๐๕	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม Man and Environment	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○
๐๐๐ ๑๐๖	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน Current World Affairs	○	●	○	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	●
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาอังกฤษเบื้องต้น Basic English	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาอังกฤษขั้นสูง Advanced English	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น Basic Sanskrit	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง Advanced Sanskrit	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	●	○	●

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒.ความรู้					๓.ทักษะทาง ปัญญา			๔.ทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ				๕.ทักษะการ วิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการ ใช้ เทคโนโลยี สารสนเทศ		
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
๐๐๐ ๑๒๐	ภาษาไทยเบื้องต้น Basic Thai	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๒๑	ภาษาไทยขั้นสูง Advanced Thai	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๒๘	ภาษาจีนเบื้องต้น Basic Chinese	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๒๙	ภาษาจีนขั้นสูง Advanced Chinese	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๓๐	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น Basic Japanese	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๓๑	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง Advanced Japanese	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๓๕	ภาษาฮินดีเบื้องต้น Basic Hindi	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาฮินดีขั้นสูง Advanced Hindi	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๐๐๐ ๒๑๑	วัฒนธรรมไทย Thai Culture	●	○	○	●	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	○	●
๐๐๐ ๒๑๒	มนุษย์กับอารยธรรม Man and Civilization	●	○	○	●	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	○	●
๐๐๐ ๒๑๓	ชีวิตกับจิตวิทยา Life and Psychology	●	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	●	○	○
๐๐๐ ๒๔๑	วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา Physical Science and Technology	○	○	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	●	○	○	●	○	○	○	●
๐๐๐ ๒๔๒	พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ Introduction to Computer and Information Technology	○	○	●	○	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๒๖๔	สันติศึกษา Peace Education	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๒๖๕	ภาวะผู้นำ Leadership	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๒๖๖	หลักธรรมาภิบาล Good Governance	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรรายวิชา (Curriculum Mapping) หมวดวิชาเฉพาะ
 วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒.ความรู้					๓.ทักษะทางปัญญา			๔.ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				๕.ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
๒. หมวดวิชาเฉพาะ																					
๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๑๕ หน่วยกิต																					
ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๘ หน่วยกิต																					
๐๐๐ ๑๔๔	วรรณคดีบาลี Pali Literature	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๔๕	บาลีไวยากรณ์ Pali Grammar	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๔๖	แต่งแปลบาลี Pali Composition and Translatio	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๔๗	พระไตรปิฎกศึกษา Tipitaka Studies	●	●	○	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๔๘	พระวินัยปิฎก Vinaya Pitaka	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๔๙	พระสุตตันตปิฎก Suttanta Pitaka	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๑๕๐	พระอภิธรรมปิฎก Abhidhamma Pitaka	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๖ หน่วยกิต																					
๐๐๐ ๑๕๘	ประวัติพระพุทธศาสนา History of Buddhism	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๒๕๙	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา Buddhist Festival and Traditions	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย Thai Sangha Administration	●	●	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ Dhamma in English	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๒๖๒	ธรรมนิเทศ Dhamma Communications	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา Research and Literary Works on Buddhism	●	○	○	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
ค. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๑ หน่วยกิต																					

รหัสวิชา	รายวิชา	๑.คุณธรรม จริยธรรม					๒.ความรู้					๓.ทักษะทางปัญญา			๔.ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				๕.ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
		๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓
๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ Buddhist Meditation I	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	●	○	○
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ Buddhist Meditation II	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	●	○	○
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ Buddhist Meditation III	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	●	○	○
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ Buddhist Meditation IV	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	●	○	○
๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ Buddhist Meditation V	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	●	○	○
๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ Buddhist Meditation VI	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	●	○	○
๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ Buddhist Meditation VII	●	○	○	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	●	●	○	○

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping) หมวดวิชาเฉพาะ
วิชาเฉพาะ (วิชากฎหมาย)

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม				๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา					๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ				๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี					
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๔	๕	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๕	
๒. หมวดวิชาเฉพาะ																							
๒.๒ วิชาเฉพาะ (วิชากฎหมาย) ๙๗ หน่วยกิต																							
๒.๒.๑ วิชาแกน (วิชาบังคับทางกฎหมาย) ๘๕ หน่วยกิต																							
๔๐๘ ๒๐๑	ประวัติศาสตร์กฎหมายไทยและระบบกฎหมายหลัก	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	○	○	●	○	○	●	●	○	●	●	○	●	●	○	●	○
๔๐๘ ๒๐๒	หลักกฎหมายเอกชน	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	●	●	●	●	○	●	●	○	●	●	○	○	○	●	●	○	●	○
๔๐๘ ๒๐๓	หลักกฎหมายมหาชน	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	●	●	●	●	○	●	○	●	●	●	○	○	○	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๒๐๔	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	●	●	○	○	○	○	●	●	●	○	○
๔๐๘ ๒๐๕	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สิน	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	○	●	●	○	●	○	○	○	○	○	●	○	●	○	○

๔๐๘ ๒๐๖	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	●	●	○	●	●	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๒๐๗	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด การจัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๒๐๘	กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง	๓ (๓-๐-๖)	○	○	●	●	●	●	○	●	○	●	●	○	●	○	●	●	●	○	●	○	○
๔๐๘ ๒๐๙	กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๓๑๐	กฎหมายอาญา ภาคความผิด	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๓๑๑	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๓๑๒	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเช่าทรัพย์ เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๓๑๓	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยยืม ผักทรัพย์ ประนีประนอมยอมความ การพนันขั้นต่อ	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๓๑๔	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำนำ	๒ (๒-๐-๔)	○	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๓๑๕	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน นายหน้า	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๓๑๖	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตั๋วเงิน บัญชี เดินสะพัด	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	○	○	●	●
๔๐๘ ๓๑๗	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วน บริษัท และบริษัทมหาชนจำกัด	๒ (๒-๐-๔)	○	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๓๑๘	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๓๑๙	กฎหมายปกครอง	๓ (๓-๐-๖)	○	○	●	●	●	●	○	●	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๓๒๐	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๓๒๑	กฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัย	๒ (๒-๐-๔)	○	●	○	○	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๓๒๒	พระธรรมนูญศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง	๒ (๒-๐-๔)	○	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๓๒๓	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๑	๒ (๒-๐-๔)	○	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๓๒๔	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑	๒ (๒-๐-๔)	○	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๒๕	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๒	๒ (๒-๐-๔)	○	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๒๖	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๒	๒ (๒-๐-๔)	○	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๒๗	กฎหมายลักษณะล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๒๘	กฎหมายลักษณะพยาน	๒ (๒-๐-๔)	○	●	○	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๒๙	นิติปรัชญาแนวพุทธ	๓ (๓-๐-๖)	●	●	●	●	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๓๐	หลักวิธีพิจารณาความทางกฎหมายมหาชน	๒ (๒-๐-๔)	○	●	○	○	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๓๑	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	๒ (๒-๐-๔)	○	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๓๒	กฎหมายการคลัง	๒ (๒-๐-๔)	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

๔๐๘ ๔๓๓	กฎหมายเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	●	●	○	●	○	○	●	●	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○
๔๐๘ ๔๓๔	การว่าความและการจัดทำเอกสารทางกฎหมาย	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	○	●	○	●	○	●	●	●	○
๔๐๘ ๔๓๕	หลักวิชาชีพและพุทธจริยธรรมสำหรับ นักกฎหมาย	๒ (๒-๐-๔)	●	●	●	●	○	○	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	●	○	●	○	○
๔๐๘ ๔๓๖	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและ คดีอาญา	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	●	●	●	●	○	●	●	○	○	●	○	●	●	○	○	●	●
๔๐๘ ๔๓๗	กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม	๒ (๒-๐-๔)	○	○	●	●	●	●	●	●	○	○	○	○	●	○	●	○	●	○	●	○	●
๔๐๘ ๔๓๘	กฎหมายภาษีอากร	๒ (๒-๐-๔)	●	●	○	○	●	●	●	●	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	●	●
๒.๒.๒ วิชาเฉพาะด้าน (วิชาเลือกทางกฎหมาย) ๑๒ หน่วยกิต																							
๔๐๘ ๔๓๙	กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารกิจการ คณะสงฆ์	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	○	●	○	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	○	●	○
๔๐๘ ๔๔๐	กฎหมายเกี่ยวกับคณะสงฆ์	๓ (๓-๐-๖)	●	○	●	●	●	●	○	●	○	●	○	○	○	●	●	○	●	●	○	●	○
๔๐๘ ๔๔๑	กฎหมายเกี่ยวกับการลงโทษ	๓ (๓-๐-๖)	●	○	○	●	●	○	●	○	●	○	○	○	○	●	●	○	●	●	○	●	○
๔๐๘ ๔๔๒	สัมมนานิติศาสตร์แนวพุทธ	๒ (๒-๐-๔)	●	●	●	●	○	○	●	○	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๔๓	กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและวิธีพิจารณาคดี ในศาลทรัพย์สินทางปัญญา	๓ (๓-๐-๖)	○	●	○	●	●	●	○	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๔๔	กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๔๕	กฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๔๖	กฎหมายเทคโนโลยีสารสนเทศ	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๔๗	กฎหมายว่าด้วยระบบพรรคการเมือง	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๔๘	กฎหมายเลือกตั้ง	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๔๙	กฎหมายเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๕๐	กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๕๑	กฎหมายเกี่ยวกับบริการสาธารณสุข	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๕๒	กฎหมายรัฐสภา	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๕๓	สัมมนากฎหมายอาญา	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๕๔	การสืบสวนและสอบสวน	๓ (๓-๐-๖)	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๕๕	กฎหมายการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและวิธี พิจารณาคดีครอบครัว	๓ (๓-๐-๖)	○	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๕๖	กฎหมายว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางเลือก	๓ (๓-๐-๖)	○	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๕๗	สิทธิมนุษยชน	๓ (๓-๐-๖)	●	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๕๘	อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๕๙	นิติเวชศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๖๐	กฎหมายประชาคมอาเซียน	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๖๑	กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○	○

๔๐๘ ๔๖๒	กฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าว	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	○	●	●	○	●	○	○	○	○	○	●	●	○	●	●	○	○	○
๔๐๘ ๔๖๓	กฎหมายองค์การระหว่างประเทศ	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	○	●	●	●	○	●	●	●	○	○	●	○	○	●	●	●	○	○
๔๐๘ ๔๖๔	กฎหมายสิ่งแวดล้อม	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	●	●	○	○	●	○	○	○	○	●	○	●	●	●	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๖๕	กฎหมายว่าด้วยการจัดการทางการศึกษา	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	●	○	○	○	●	●	○	○	○	●	○	●	●	●	○	●	○	○
๔๐๘ ๔๖๖	กฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○	○	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๖๗	กฎหมายเกี่ยวกับการเกษตร	๓ (๓-๐-๖)	○	●	○	●	●	○	●	○	●	○	○	○	●	○	○	●	●	●	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๖๘	กฎหมายศุลกากร	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	●	●	●	○	●	○	○	○	○	○	○	●	●	●	○	○	○	●
๔๐๘ ๔๖๙	กฎหมายอุตสาหกรรม	๓ (๓-๐-๖)	○	●	●	○	○	●	●	○	●	○	○	○	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○
๔๐๘ ๔๗๐	กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุน	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○	●	●	○	○	●	○	●	○	●	○	●
๔๐๘ ๔๗๑	การร่างกฎหมายและกระบวนการนิติบัญญัติ	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	○	●	○	●	○	●	○	○	●	○	●	○	●	●	○	○	○	○
๔๐๘ ๔๗๒	ภาษาอังกฤษทางกฎหมาย ๑	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	○	●	○	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●	○	○
๔๐๘ ๔๗๓	ภาษาอังกฤษทางกฎหมาย ๒	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	○	○	●	○	●	○	○	○	○	○	●	●	○	○	●	●	●	○	○
๔๐๘ ๔๗๔	การเจรจาและการจัดทำสัญญาทางธุรกิจ	๓ (๓-๐-๖)	●	●	○	●	○	●	●	●	○	○	○	●	○	●	●	○	●	○	●	○	○	○
๔๐๘ ๔๗๕	กฎหมายทหาร	๓ (๓-๐-๖)	○	●	○	●	●	○	●	●	●	○	○	○	●	○	○	●	●	●	○	●	○	○

หมวดที่ ๕

หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต

๑. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

ระบบการประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชานั้น ให้มีผลการศึกษาระดับ (Grade) และค่าระดับ (Grade - Point) ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม (Excellent)	A	๔.๐
ดีมาก (Very Good)	B+	๓.๕
ดี (Good)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี (Very Fair)	C+	๒.๕
พอใช้ (Fair)	C	๒.๐
ค่อนข้างพอใช้ (Quite Fair)	D+	๑.๕
อ่อน (Poor)	D	๑.๐
ตก (Failed)	F	๐

ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนต่ำสุดที่ถือว่าผ่านในรายวิชานั้นๆ คือ ระดับ D

๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

๒.๑ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะนิสิตยังไม่สำเร็จการศึกษา

ให้กำหนดระบบการทวนสอบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนิสิตเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถาบันอุดมศึกษาที่จะต้องทำความเข้าใจตรงกันทั้งสถาบัน และนำไปดำเนินการจนบรรลุผลสัมฤทธิ์ ซึ่งผู้ประเมินภายนอกจะต้องสามารถตรวจสอบได้

การทวนสอบในระดับรายวิชาควรให้นิสิตประเมินการเรียนการสอนในระดับรายวิชา มีคณะกรรมการพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบให้เป็นไปตามแผนการสอน

การทวนสอบในระดับหลักสูตรสามารถทำได้โดยมีระบบประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษาดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้และรายงานผล

๒.๒ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา

การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ภายหลังจากนิสิตสำเร็จการศึกษา สํารวจหรือวิจัยเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของบัณฑิตอย่างต่อเนื่อง และนำผลการสำรวจหรือวิจัยที่มาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและหลักสูตรแบบครบวงจร รวมทั้งการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและหน่วยงานโดยผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าจะเป็นคณาจารย์ นิสิต บัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ประเมินภายนอก โดยการวิจัยอาจจะดำเนินการดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๑) ภาวการณ์ได้งานทำของบัณฑิต ประเมินจากบัณฑิตแต่ละรุ่นที่จบการศึกษา ในด้านของระยะเวลาในการหางานทำ ความเห็นต่อความรู้ความสามารถ ความมั่นใจของบัณฑิตในการประกอบการทำงานอาชีพ

(๒) การตรวจสอบจากผู้ประกอบการ โดยการขอเข้าสัมภาษณ์ หรือการส่งแบบสอบถาม เพื่อประเมินความพึงพอใจในบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและเข้าทำงานในสถานประกอบการนั้นๆ ในคาบระยะเวลาต่างๆ เช่น ปีที่ ๑ ปีที่ ๔ เป็นต้น

(๓) การประเมินตำแหน่ง และ/หรือความหน้าในสายงานของบัณฑิต

(๔) การประเมินจากสถานศึกษาอื่น โดยการส่งแบบสอบถาม หรือสอบถามเมื่อมีโอกาสในระดับความพึงพอใจด้านความรู้ ความพร้อม และคุณสมบัติด้านอื่นๆ ของบัณฑิตจะจบการศึกษาและเข้าศึกษาเพื่อปริญญาที่สูงขึ้นในสถานศึกษานั้นๆ

(๕) การประเมินจากนิสิตเก่าที่ไปประกอบอาชีพ ในแง่ของความพร้อมและความรู้จากสาขาวิชาที่เรียน รวมทั้งสาขาอื่นๆ ที่กำหนดในหลักสูตร ที่เกี่ยวเนื่องกับการประกอบอาชีพของบัณฑิต รวมทั้งเปิดโอกาสให้เสนอข้อคิดเห็นในการปรับหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้นด้วย

(๖) ความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่มาประเมินหลักสูตร หรือเป็นอาจารย์พิเศษต่อความพร้อมของนิสิตในการเรียนและคุณสมบัติอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพ และการพัฒนาองค์ความรู้ของนิสิต

(๗) ผลงานของนิสิตที่วัดเป็นรูปธรรมได้ เช่น (ก) จำนวนโครงการที่นิสิตได้จัดทำและได้รับการยอมรับจากสังคมจนได้รับการเผยแพร่ต่อสาธารณะ (ข) จำนวนรางวัลทางสังคมและวิชาชีพ (ค) จำนวนกิจกรรมการกุศลเพื่อสังคมและประเทศชาติ (ง) จำนวนกิจกรรมอาสาสมัครในองค์กรที่ทำประโยชน์ต่อสังคม

๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

เป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๖๔

หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์

๑. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

๑.๑ มีการปฐมนิเทศอาจารย์ใหม่ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจนโยบายและการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะสังคมศาสตร์ และภาควิชาสาขาวิชานิติศาสตร์

๑.๒ แนะนำอาจารย์ใหม่ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ตลอดจนการเตรียมการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ

๑.๓ ให้อาจารย์ใหม่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้านการพัฒนาการเรียนการสอนและการวิจัย

๑.๔ มีข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการองค์ความรู้ในองค์กรให้กับอาจารย์ใหม่

๒. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

๒.๑ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

(๑) ส่งเสริมอาจารย์ให้มีการเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการสอนและการวิจัยสายตรงในสาขาวิชานิติศาสตร์อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนด้านการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงานทางวิชาการและวิชาชีพในองค์กรต่างๆ การประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและ/หรือต่างประเทศ หรือการลาเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

(๒) เพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ทันสมัย

๒.๒ การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่นๆ

(๑) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้และคุณธรรม

(๒) มีการกระตุ้นอาจารย์ทำผลงานทางวิชาการสายตรงในสาขาวิชานิติศาสตร์

(๓) เพิ่มพูนทักษะการวิจัยและส่งเสริมการทำวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่รวมทั้งการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนที่ส่งผลให้อาจารย์มีความเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านนิติศาสตร์

(๔) จัดสรรงบประมาณสำหรับการทำวิจัย

(๕) จัดให้อาจารย์ทุกคนเข้าร่วมกลุ่มวิจัยต่างๆ ของคณะ

(๖) จัดให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการต่างๆ ของคณะ

หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร

๑. การกำกับมาตรฐาน

ในการบริหารหลักสูตร จะมีคณะกรรมการประจำหลักสูตร อันประกอบด้วยหัวหน้าภาคเป็นประธาน หลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยมีคณบดีเป็นผู้กำกับดูแลและคอยให้คำแนะนำ

หลักสูตรมีการบริหารและพัฒนาอาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ให้มีจำนวนและคุณสมบัติตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘

มีการปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลา คือ ไม่เกิน ๕ ปี โดยจะต้องปรับปรุงให้เสร็จและอนุมัติ/ให้ความเห็นชอบโดยสภามหาวิทยาลัย เพื่อให้หลักสูตรใช้ในปีที่ ๖

๒. บัณฑิต

หลักสูตรมีการติดตามคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามที่หลักสูตร กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ซึ่งครอบคลุมผลการเรียนรู้อย่างน้อย ๕ ด้าน คือ

- ๑) คุณธรรม จริยธรรม
- ๒) ความรู้
- ๓) ทักษะทางปัญญา
- ๔) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- ๕) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

โดยสำรวจจากผู้ใช้บัณฑิตเป็นประจำทุกปีและรายงานผลการสำรวจต่อทางคณะเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

๓. นิสิต

การศึกษาในหลักสูตรมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าศึกษาตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๖๑

หลักสูตรให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมของนิสิต โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรจะมีการ ประชุมวางแผนเตรียมความพร้อมให้นิสิตด้านต่างๆ เช่น การวางแผนการศึกษา การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย การวางแผนประกอบอาชีพในอนาคต เพื่อให้บัณฑิตมีความพร้อมในการเรียนในหลักสูตรจนสำเร็จการศึกษา

นอกจากนี้หลักสูตรมีการวางระบบการดูแลให้คำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิชาการและมีกิจกรรม ส่งเสริมและพัฒนานิสิตในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้บัณฑิตมีความสามารถตามมาตรฐานการเรียนรู้และมีทักษะการ เรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ตามหลักสูตร

ทั้งนี้หลักสูตรได้คำนึงถึงผลที่จะเกิดกับนิสิตและการจัดการข้อร้องเรียนของนิสิต จึงมีการสำรวจการ สำเร็จการศึกษา และสำรวจความพึงพอใจของนิสิตชั้นปีหนึ่งต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าศึกษาและ สำรองความพึงพอใจของนิสิตทุกชั้นปีต่อกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานิสิต เพื่อนำผลการสำรวจมาปรับปรุง พัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

๔. อาจารย์

หลักสูตรมีการบริหารและพัฒนาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยมี ระบบการรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร ดังนี้

๑) หลักสูตรมีกลไกในการคัดเลือกอาจารย์ประจำหลักสูตร ให้คณะกรรมการสรรหาอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยพิจารณาจากอาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ หลังจากได้ อาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติดังกล่าวแล้ว ให้นำรายชื่อเสนอคณะเพื่อพิจารณาหากเห็นชอบจึงเสนอให้ มหาวิทยาลัยเพื่อแต่งตั้งต่อไป

๒) หลักสูตรมีระบบการบริหารอาจารย์ โดยกำหนดให้อาจารย์ประจำทำแผนพัฒนาตนเอง ในเรื่อง การศึกษาต่อ การทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอตำแหน่งทางวิชาการ เพื่อให้มีคุณสมบัติในการเป็นอาจารย์ ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้งนี้เพื่อวางแผนทดแทนอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรืออาจารย์ประจำ หลักสูตร ในกรณีที่อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรหรืออาจารย์ประจำหลักสูตรเกษียณอายุ ลาศึกษาต่อหรือมี เหตุอันใดที่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

๓) หลักสูตรมีระบบการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ โดยกำหนดให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและ อาจารย์ประจำหลักสูตรทำแผนพัฒนาตนเอง ในเรื่องการศึกษาต่อ การทำผลงานทางวิชาการเพื่อขอตำแหน่ง ทางวิชาการ การเข้าอบรมโครงการพัฒนาอาจารย์ด้านการเรียนการสอน การวิจัย หรือด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ คณะจัดสรรงบประมาณหรือดำเนินการสนับสนุนด้านอื่นๆ เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตร

๔) หลักสูตรให้ความสำคัญกับผลที่เกิดขึ้นกับอาจารย์ประจำหลักสูตร โดยมีการรายงานผลการคงอยู่ ของอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกปีและมีการสำรวจความพึงพอใจของอาจารย์ประจำหลักสูตรต่อการบริหาร หลักสูตร ในเรื่องระบบการรับและแต่งตั้งอาจารย์ประจำหลักสูตร ระบบการบริหารอาจารย์ และระบบการ ส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

๕. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน

หลักสูตรมีการออกแบบหลักสูตรและสาระรายวิชาในหลักสูตร โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและ อาจารย์ประจำหลักสูตรร่วมกันออกแบบหลักสูตร ควบคุมกำกับกับการจัดทำรายวิชาต่างๆ ให้มีเนื้อหาที่ทันสมัย และมีการปรับปรุงหลักสูตรตามความก้าวหน้าในศาสตร์สาขานั้นๆ

หลักสูตรมีการวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบ หลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรพิจารณากำหนดผู้สอนจากความสามารถ ความเชี่ยวชาญในวิชาที่สอน เสนอต่อคณะเพื่อพิจารณาต่อไป

หลักสูตรมีการกำกับ ติดตามและตรวจสอบการจัดทำแผนการเรียนรู้ (มคอ. ๓) และในการจัดการ เรียนการสอนมีการบูรณาการกับการวิจัย การบริการวิชาการทางสังคมและการทำนุบำรุงศิลปและวัฒนธรรม

หลักสูตรมีการประเมินผู้เรียน โดยประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ มีการตรวจสอบการประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาและมีการกำกับกับการประเมินการจัดการเรียน การสอนและการประเมินหลักสูตร (มคอ. ๕ และ มคอ. ๗)

๖. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

หลักสูตรใช้สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยและคณะจัดสรรให้ ได้แก่ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ตำราเรียนอิเล็กทรอนิกส์ e-books การเรียนการสอนในห้องเรียนสัญญาณ Wi-Fi เครื่องมือ อุปกรณ์การเรียนการสอนอื่นๆ

หลักสูตรจัดให้มีการประชุมเพื่อให้อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรทุกท่าน กำหนดสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น ตำราเรียน ระบบสืบค้นข้อมูล

กฎหมายออนไลน์ นอกจากนี้หลักสูตรยังสำรวจความต้องการสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการเรียนการสอนจากอาจารย์และนิสิตและนำเสนอต่อคณะและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕
๑. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	X	X	X	X	
๒. มคอ.๒ สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและมาตรฐานคุณวุฒิสาชา/สาขาวิชา	X	X	X	X	
๓. จัดทำ มคอ.๓ และ มคอ.๔ ก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	
๔. จัดทำ มคอ.๕ และ ๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	
๕. จัดทำ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	X	X	X	X	
๖. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดใน มคอ.๓ และ ๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	X	X	X	X	
๗. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอนหรือการประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว	X	X	X	X	
๘. อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	X	X	X	X	
๙. อาจารย์ประจำทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	X	X	X	X	
๑๐. จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี	X	X	X	X	
๑๑. ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕๑ จากคะแนน ๕.๐	X	X	X	X	
๑๒. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕๑ จากคะแนนเต็ม ๕.๐	X	X	X	X	X
รวมตัวบ่งชี้ (ข้อ) ในแต่ละปี	๙	๑๐	๑๐	๑๑	๑
ตัวบ่งชี้บังคับ (ข้อที่)	๑-๕	๑-๕	๑-๕	๑-๕	๑-๕
จำนวนตัวบ่งชี้ต้องผ่านรวมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ (ข้อ)	๘	๘	๘	๙	๑๐

หมวดที่ ๘ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

๑. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๑.๑ มีการประเมินกลยุทธ์การสอน เช่น

- การสังเกตพฤติกรรมและการโต้ตอบของนิสิต
- การประชุมคณาจารย์ในภาควิชา เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขอคำแนะนำ
- การสอบถามจากนิสิต

๑.๒ มีการประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน

การประเมินทักษะดังกล่าวสามารถทำได้โดยการ

- ประเมินจากนิสิตเกี่ยวกับการสอนของอาจารย์ เช่น กลวิธีการสอน การตรงต่อเวลา การชี้แจงเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของรายวิชา เกณฑ์การวัดและประเมินผลและการใช้สื่อการสอน เป็นต้น

- การสังเกตการณ์ของประธานหลักสูตร ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และ/หรือทีมผู้สอน
- ประเมินโดยตัวอาจารย์เอง
- ภาพรวมของหลักสูตรประเมินโดยบัณฑิตใหม่

๒. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

มีกระบวนการที่ได้ข้อมูลย้อนกลับในการประเมินคุณภาพของหลักสูตรในภาพรวม เช่น

- ประเมินหลักสูตรในภาพรวมโดยนิสิตชั้นปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่
- ผู้ใช้บัณฑิต
- ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจากรายงานผลการดำเนินการหลักสูตร
- ประเมินโดยผู้ใช้บัณฑิตหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอื่นๆ

๓. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร

การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร โดย

- คณาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร
- คณะกรรมการการประเมินคุณภาพภายในระดับหลักสูตร

๔. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์การสอน

- รวบรวมข้อเสนอแนะ/ข้อมูลจากการประเมินจากนิสิต ผู้ใช้บัณฑิต ผู้ทรงคุณวุฒิ
- วิเคราะห์ทบทวนข้อมูลข้างต้น โดยผู้รับผิดชอบหลักสูตร/ประธานหลักสูตร
- เสนอการปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์

ภาคผนวก ก
คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรระดับปริญญาตรี
สาขาวิชานิติศาสตร์

คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๑.๑ วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม

๒ (๒-๐-๔)

(Man and Society)

ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป

๒ (๒-๐-๔)

(General Law)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป ที่มาของระบบกฎหมาย ลักษณะทั่วไปและประเภทของกฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชนที่เกี่ยวกับพระสงฆ์ กฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้เป็นการเฉพาะ และกฎหมายศาสนาอื่น

๐๐๐ ๑๐๘ ปรัชญาเบื้องต้น

๒ (๒-๐-๔)

(Introduction to Philosophy)

ศึกษาความหมายและขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์ สาขาปรัชญา และสาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่างๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก

๐๐๐ ๑๐๙ ศาสนาทั่วไป

๒ (๒-๐-๔)

(Religions)

ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษา ศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่างๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่างๆ ในประเทศไทย

๐๐๐ ๑๑๔ ภาษากับการสื่อสาร

๒ (๒-๐-๔)

(Language and Communication)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษากับการสื่อสาร การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารผ่านทักษะการเรียนรู้ภาษา ๔ ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และศึกษาระเบียบงานสารบรรณ

๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น

๒ (๒-๐-๔)

(Introduction to Linguistics)

ศึกษาความหมายของภาษาและภาษาศาสตร์ สาขาของวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัทศาสตร์ (Phonetics) สรศาสตร์(Phonemics) สัทอักษรสากล สัทอักษรไทย และหลักวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์

๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น

๒ (๒-๐-๔)

(Basic Mathematics)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ข้อความ ประโยคเปิด ประพจน์ ตัวบ่งชี้ปริมาณ ค่าความจริง ตัวเชื่อมข้อความ และนิเสธ การหาค่าความจริง การสมมูลกัน การให้เหตุผล เซต ความหมายเซต ประเภทเซต เซตย่อย การเท่ากันของเซต การดำเนินการของเซต พีชคณิตของเซต และการประยุกต์เซต จำนวนจริง ระบบจำนวนจริง คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการ อสมการ ค่าสัมบูรณ์ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ฟังก์ชันเชิงซ้อน แมตริกซ์ การดำเนินการแมตริกซ์ การเท่ากัน การบวก การคูณ ดีเทอร์มิแนนต์ อินเวอร์สแมตริกซ์

๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น

๒ (๒-๐-๔)

(Introduction to Logic)

ศึกษานิยาม คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิชา การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในรูปแบบต่างๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรัตถานุมานและปฏัจฉวาที่แบบต่างๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่นๆ บทสนทนาในคัมภีร์ภควัตถู ญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาสาขาของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตกกับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์

๐๐๐ ๒๘๓ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย

๒ (๒-๐-๔)

(Basic Statistics and Research)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางสถิติ การจัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ การหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การกระจายปกติ และความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบน ความแปรปรวน ความน่าจะเป็น ค่าสถิติ Z T และ F ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง การทดสอบสมมติฐาน การวิจัยลักษณะและประเภท การวิจัยขั้นตอนการวิจัย รูปแบบการวิจัย การเขียนโครงการวิจัยและการเขียนรายงานการวิจัย

๑.๒ วิชาบังคับ ไม่นับหน่วยกิต จำนวน (๒) หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๗ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา

(๒)(๒-๐-๔)

(Technique of Higher Learning)

ศึกษาเทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ห้องสมุด การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิธีแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การเขียนรายงานและภาคินิพนธ์

๑.๓ วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย

๒ (๒-๐-๔)

(Politics and Thai Government)

ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครองของไทย สถาบันทางการเมือง และการปกครองของไทย กระบวนการทางการเมืองของไทย การจัดระเบียบการปกครองของไทย และพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครองของไทย

๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน

๒ (๒-๐-๔)

(Economics in Daily Life)

ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน รูปแบบต่างๆ ของระบบเศรษฐกิจ การทำงานของกลไกราคาในตลาด บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตราและสถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบการศึกษา และศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ

๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

๒ (๒-๐-๔)

(Man and Environment)

ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน

๒ (๒-๐-๔)

(Current World Affairs)

ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๐๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น

๒ (๒-๐-๔)

(Basic English)

ศึกษากฎเกณฑ์และการใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม (Article) การใช้กาล (Tense) การสร้างประโยค (Sentence) การใช้บุรพบท (Preposition) สันธาน (conjunction) ฝึกทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่านและเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กัน เน้นด้านการอ่านและความเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปประโยคและคำศัพท์ต่างๆ

๐๐๐ ๑๐๗ ภาษาอังกฤษขั้นสูง

๒ (๒-๐-๔)

(Advanced English)

ศึกษาโครงสร้างประโยคตามหลักไวยากรณ์และฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการอ่าน การเขียนและความเข้าใจข้อความภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคสัมพันธ์กับเอกสารที่ใช้ศึกษา

๐๐๐ ๑๐๘ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น

๒ (๒-๐-๔)

(Basic Sanskrit)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ สระการันต์ สระสนธิ บุรุษ สรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรตุวจากจากธาตุ การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๐๙ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง

๒ (๒-๐-๔)

(Advanced Sanskrit)

ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อัพยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกัตตุวจากจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรมวาก ภาววาก ฌินันตกรรมวาก ฌินันตกรรมวาก การสลับเปลี่ยนประโยคกรตุวากเป็นกรรมวาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา

๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น

๒ (๒-๐-๔)

(Basic Thai)

ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง

พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม

๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยชั้นสูง ๒ (๒-๐-๔)

(Advanced Thai)

ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย

๐๐๐ ๑๒๘ ภาษาจีนเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔)

(Basic Chinese)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๒๙ ภาษาจีนชั้นสูง ๒ (๒-๐-๔)

(Advanced Chinese)

ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๓๐ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔)

(Basic Japanese)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๓๑ ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง ๒ (๒-๐-๔)

(Advanced Japanese)

ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๑๓๕ ภาษาฮินดีเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔)

(Basic Hindi)

ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่าน เขียน สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน

๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาฮินดีชั้นสูง ๒ (๒-๐-๔)

(Advanced Hindi)

ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย ๒ (๒-๐-๔)

(Thai Culture)

ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย

๐๐๐ ๒๑๒ มนุษย์กับอารยธรรม

๒ (๒-๐-๔)

(Man and Civilization)

ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๐๐๐ ๒๑๓ ชีวิตกับจิตวิทยา

๒ (๒-๐-๔)

(Life and Psychology)

ศึกษาพัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต ความสัมพันธ์ของจิตวิทยากับการดำรงชีวิต วิเคราะห์คุณสมบัติของจิตใจลักษณะต่างๆ ผลของสุขภาพจิตที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์และการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อม

๐๐๐ ๒๑๔ วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา

๒ (๒-๐-๔)

(Physical Science and Technology)

ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคสมัยต่างๆ ความคิดเกี่ยวกับเอกภพ ระบบสุริยะ เทคโนโลยี เทคโนโลยีทางการแพทย์ เทคโนโลยีอุตสาหกรรม การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การขนส่ง การสื่อสาร เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์

๐๐๐ ๒๑๕ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

๒ (๒-๐-๔)

(Introduction to Computer and Information Technology)

ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประวัติของคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล ภาษาคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ประเภทต่างๆ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ระบบการประมวลผล การวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาระบบ ข้อมูลและการบริหารข้อมูล เครือข่ายและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตและเวปไซด์เวป ภัยคุกคามและความมั่นคงของระบบ จริยธรรมและสังคมไซเบอร์

๐๐๐ ๒๑๖ สันติศึกษา

๒ (๒-๐-๔)

(Peace Education)

ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีสันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่างๆอย่างสันติสุข

๐๐๐ ๒๑๗ ภาวะผู้นำ

๒ (๒-๐-๔)

(Leadership)

ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงาม และความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้าง

ความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก

๐๐๐ ๒๖๖ หลักธรรมาภิบาล

๒ (๒-๐-๔)

(Good Governance)

ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

๒. หมวดวิชาเฉพาะ

๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๕ หน่วยกิต

ก. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี

(๒) (๒-๐-๔)

(Pali Literature)

ศึกษาประวัติ ความหมาย ประเภท และพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนาและปกรณ์วิเสส วรรณกรรมบาลีในประเทศไทย และคุณค่าของวรรณกรรมบาลีต่อสังคมไทย

๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์

(๒) (๒-๐-๔)

(Pali Grammar)

ศึกษาการเขียน การอ่านภาษาบาลี ฐานกรณ์ การออกเสียงพยัญชนะสังโยค การเชื่อมอักษรด้วยสนธิกริโยปกรณ์ ประเภทและวิธีแจกคำนาม สังขยา อัပ္พยศัพท์ กิริยาอาชยัต นามกิตก์ กิริยากิตก์ สมาส และศัพท์ิต

๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี

(๒) (๒-๐-๔)

(Pali Composition and Translation)

ศึกษาการแต่งบาลี การแปลบาลีทั้งโดยอรรถและโดยพยัญชนะให้ถูกต้องตามหลักภาษา การแต่งและการแปลประโยคพิเศษและสำนวนที่ควรทราบ การแปลบาลีเป็นไทยและแปลไทยเป็นบาลี จากหนังสือที่กำหนด

๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา

๒ (๒-๐-๔)

(Tipitaka Studies)

ศึกษากำเนิด ความเป็นมา และพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก การจำแนกโครงสร้างและเนื้อหาสารพระไตรปิฎก คำอธิบายโดยย่อของพระอรรถกถาจารย์ การรักษาสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ลำดับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระไตรปิฎก

๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก

๒ (๒-๐-๔)

(Vinaya Pitaka)

ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างพระวินัยปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวีกังค์ ภิกขุณีวิกังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระวินัยปิฎก

- ๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔)
(Suttanta Pitaka)
ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระสุตตันตปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์พระ
สูตรที่สำคัญ คือ พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร อัคคัญญสูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจจากนิกาย
ทั้ง ๕ นิกาย คือ ทีฆนิกาย มัชฌิมนิกาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย และขุททกนิกาย โดยอาศัยอรรถกถาและ
ฎีกาประกอบ
- ๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔)
(Abhidhamma Pitaka)
ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาร ประเด็นที่
น่าสนใจในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้เข้าใจหลักปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน
โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ
- ข. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๖ หน่วยกิต
- ๐๐๐ ๑๕๔ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔)
(History of Buddhism)
ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญและลักษณะเด่นของ
พระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ
และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศนั้นๆ รวมทั้งศึกษาขบวนการและองค์การใหม่ๆ ใน
วงการพระพุทธศาสนายุคปัจจุบันและอนาคต
- ๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา (๒)(๒-๐-๔)
(Buddhist Festival and Traditions)
ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ความหมาย คุณค่าของเทศกาลและ
พิธีกรรมนั้นๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง
- ๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒ (๒-๐-๔)
(Thai Sangha Administration)
ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ศึกษาและ
วิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆ กฎ ระเบียบ คำสั่งและประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การ
ประยุกต์การปกครองและการบริหารในปัจจุบันสำหรับคณะสงฆ์ไทย
- ๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ (๒)(๒-๐-๔)
(Dhamma in English)
ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญ
ทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ
- ๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ (๒)(๒-๐-๔)
(Dhamma Communication)
ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศิลปะการเขียนบทความ การพูดและการ
พัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดงปาฐกถาธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการ
บรรยาย

(Research and Literary Works on Buddhism)

ศึกษางานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เตฎุมภิกขาของพญาลิไท มังคลัตถที่ปณีของพระสิริมังคลาจารย์ กายพม์มหาชาติของพระเจ้าทรงธรรม สังคดียวงค์ของสมเด็จพระวันรัต (แก้ว) วัดพระเชตุพน พระมงคลวิเสสกลาของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส แก่นพุทธศาสน์ของพุทธทาส กรรมที่ปณีของพระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร) พุทธธรรมของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พุทธิวิทยาของอาจารย์พร รัตนสุวรรณ และงานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ค. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๑ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑

(๒) (๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation I)

ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ และประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นีวรณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติและนำไปใช้ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๑ ระยะ นั่งกำหนด ๑ ระยะ หรือ ๒ ระยะ

๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒

๑ (๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation II)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ลีกา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓

(๒) (๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation III)

ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทยานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรบอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๓ ระยะ นั่งกำหนด ๓ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔

(๑)(๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation IV)

ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวนการเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๔ ระยะ นั่งกำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕

(๒)(๑-๒-๔)

(Buddhist Meditation V)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวนการเกิดดับของรูปนามตามแนวปฏิจสมุปบาท หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ โพธิปักขิยธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๕ ระยะ นั่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ (๑)(๑-๒-๔)
(Buddhist Meditation VI)

ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปัลณกสูตร สติสูตร อากาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นั่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์

๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ (๒) (๑-๒-๔)
(Buddhist Meditation VII)

ศึกษาวิธีการปฏิบัติธรรมฐาน สภาวะธรรมที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติ วิธีแก้สภาวะธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติปัฏฐานสูตร ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม และนั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์

๒.๒ วิชาเฉพาะ (วิชากฎหมาย) จำนวน ๙๗ หน่วยกิต

๒.๒.๑ วิชาแกน (วิชาบังคับทางกฎหมาย) จำนวน ๘๕ หน่วยกิต

๔๐๘ ๒๐๑ ประวัติศาสตร์กฎหมายไทยและระบบกฎหมายหลัก ๒ (๒-๐-๔)
(Thai Legal History and Major Legal Systems)

ศึกษาประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรมและสังคมไทยดั้งเดิม อันเป็นรากฐานของสถาบันทางกฎหมายที่สำคัญของประเทศไทย อิทธิพลของแนวความคิดทางพุทธศาสนา อิทธิพลของแนวความคิด หลักกฎหมาย และระบบกฎหมายของอินเดียและประเทศตะวันตกที่มีต่อวิวัฒนาการของกฎหมายไทย วิวัฒนาการของกฎหมายไทยตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะตั้งแต่สมัยจัดทำประมวลกฎหมายเป็นต้นมาโดยเน้นหนักในแง่กฎหมายเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นสืตเกิดความเข้าใจในระบบกฎหมายไทย รวมทั้งวิวัฒนาการของระบบกฎหมายหลักของโลก สถาบันสำคัญของระบบกฎหมายกฎหมายหลัก และความแตกต่างที่สำคัญของระบบกฎหมายหลัก

๔๐๘ ๒๐๒ หลักกฎหมายเอกชน ๒ (๒-๐-๔)
(Principle of Private Law)

ศึกษาความหมายและวิวัฒนาการของกฎหมาย การตีความ การอุดช่องว่างของกฎหมาย และหลักการปรับใช้กฎหมาย รวมถึงศึกษาบรรพ ๑ ลักษณะ ๑ และลักษณะ ๒ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๔๐๘ ๒๐๓ หลักกฎหมายมหาชน ๒ (๒-๐-๔)
(Principle of Public Law)

ศึกษาความหมายและพัฒนาการของกฎหมายมหาชน แนวความคิดพื้นฐาน ลักษณะเฉพาะและบทบาทความสำคัญของกฎหมายมหาชน ความหมาย องค์ประกอบและรูปของรัฐ ความเป็นนิติบุคคลและสถาบันต่างๆ ของรัฐ การปกครองโดยกฎหมาย บ่อเกิดของกฎหมายมหาชนและนิติวิธีของกฎหมายมหาชน การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน การควบคุมการใช้อำนาจรัฐ

๔๐๘ ๒๐๔ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา ๓ (๓-๐-๖)
(Civil and Commercial Code : Juristic Acts and Contracts)

ศึกษาลักษณะของนิติกรรม การก่อให้เกิดนิติกรรม การแสดงเจตนา เหตุอันทำให้การแสดงเจตนาเสื่อมเสีย การตีความการแสดงเจตนา โฆษะกรรมและโมฆียกรรม เงื่อนไขและเงื่อนไขเวลา ระยะเวลา อายุ ความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ลักษณะ ๔ ถึง ๖ ลักษณะของสัญญา การก่อให้เกิด

สัญญา ผลแห่งสัญญา สัญญาซึ่งมีมัดจำและเบี้ยปรับ ความระงับแห่งสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๒

๔๐๘ ๒๐๕ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สิน ๓ (๓-๐-๖)
(Civil and Commercial Code : Property)

ศึกษาลักษณะของทรัพย์สิน ประเภทของทรัพย์สิน ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างทรัพย์สิน ส่วนควบ เครื่องอุปกรณ์ และดอกผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ลักษณะ ๓ ลักษณะและหลักทั่วไปของทรัพย์สินสิทธิ ชนิดของทรัพย์สินสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๔

๔๐๘ ๒๐๖ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้ ๓ (๓-๐-๖)
(Civil and Commercial code : Obligation)

ศึกษาความหมายของหนี้ บ่อเกิดแห่งหนี้ วัตถุประสงค์แห่งหนี้ ผลแห่งหนี้ การโอนหนี้ ลูกหนี้เจ้าหนี้หลายคน ความระงับแห่งหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๑

๔๐๘ ๒๐๗ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรรได้ ๒ (๒-๐-๔)
(Civil and Commercial Code : Torts, Management of Affairs Without Mandate and Undue Enrichment)

ศึกษาเกี่ยวกับหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากสัญญา แต่เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายที่เรียกกันว่า ละเมิด โดยศึกษาถึงความรับผิดชอบเพื่อละเมิดในการกระทำของตนเอง ความรับผิดชอบเพื่อละเมิดในการกระทำของบุคคลอื่น ความรับผิดชอบในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ ความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ความรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดจากยานพาหนะที่เดินด้วยกำลังเครื่องจักรหรือทรัพย์สินอันตราย ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด นิรโทษกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๕ จัดการงานนอกสั่ง ลากมิควรรได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๓ และ ๔

๔๐๘ ๒๐๘ กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง ๓ (๓-๐-๖)
(Constitutional Law and Political Institution)

ศึกษาประวัติ ความหมายของรัฐธรรมนูญ รัฐและรูปของรัฐ รัฐบาลและรูปของรัฐบาล การแบ่งแยกอำนาจ อำนาจอธิปไตยและความเกี่ยวพันระหว่างอำนาจเหล่านี้ กฎหมายรัฐธรรมนูญของไทย หลักการทั่วไปของการเลือกตั้ง พรรคการเมือง กฎหมายการเลือกตั้งของไทย

๔๐๘ ๒๐๙ กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป ๓ (๓-๐-๖)
(Criminal Law : General Principles)

ศึกษาหลักทั่วไปของกฎหมายอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๑

๔๐๘ ๓๑๐ กฎหมายอาญา ภาคความผิด ๓ (๓-๐-๖)
(Criminal Law : Offense)

วิชาบังคับก่อน : เคยศึกษาวิชา ๔๐๘ ๒๐๙ กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป

ศึกษาหลักกฎหมายอาญาภาคความผิดที่สำคัญตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ และ ๓

๔๐๘ ๓๑๑ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ๒ (๒-๐-๔)
(Civil and Commercial Code : Sale, Exchange, Gift)

ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ สัญญาซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๑ ถึง ๓

- ๔๐๘ ๓๑๒ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ จ้างแรงงาน
 จ้างทำของ รับขน ๒ (๒-๐-๔)
 (Civil and Commercial Code : Hire of Property, Hire Purchase, Hire of
 Services, Hire of Work, Carriages)
 ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ เช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน ตามประมวล
 กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๔ ถึง ๘
- ๔๐๘ ๓๑๓ ยืม ฝากทรัพย์สิน เก็บของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพนันขั้นต่อ ๒ (๒-๐-๔)
 (Civil and Commercial Code : Loan, Deposit, Warehousing, Compromise,
 Gambling and Betting)
 ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ ยืม ฝากทรัพย์สิน เก็บของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การ
 พนันขั้นต่อ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๙, ๑๐, ๑๔, ๑๗ และ ๑๘
- ๔๐๘ ๓๑๔ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำนำ ๒ (๒-๐-๔)
 (Civil and Commercial Code : Suretyship, Mortgage, Pledge)
 ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ ค้ำประกัน จำนอง จำนำ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 บรรพ ๓ ลักษณะ ๑๑ ถึง ๑๓
- ๔๐๘ ๓๑๕ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน นายหน้า ๒ (๒-๐-๔)
 (Civil and Commercial Code on Agency, Brokerage)
 ศึกษาลักษณะสัญญาตัวแทนมีความแตกต่างกับสัญญาลักษณะอื่นอย่างไร การตั้งตัวแทน หน้าที่
 และความรับผิดชอบระหว่างตัวแทนและตัวการ ความรับผิดชอบของตัวการและตัวแทนต่อบุคคลภายนอก สิทธิการรับ
 บำเหน็จของตัวแทน นอกจากนี้ยังศึกษาถึงลักษณะของสัญญาตัวแทนค่าต่าง หน้าที่และความรับผิดชอบระหว่าง
 ตัวการและตัวแทนค่าต่าง รวมทั้งความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก ตลอดจนความแตกต่างระหว่างตัวแทน
 ธรรมดาและตัวแทนค่าต่าง ความระงับสิ้นไปแห่งสัญญาตัวแทน นอกจากนี้ยังศึกษาถึงสัญญานายหน้า บำเหน็จ
 นายหน้า
- ๔๐๘ ๓๑๖ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตั๋วเงิน บัญชีเดินสะพัด ๒ (๒-๐-๔)
 (Civil and Commercial Code : Bills, Current Account)
 ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ ตั๋วเงิน และบัญชีเดินสะพัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 บรรพ ๓ ลักษณะ ๑๙ และ ๒๑
- ๔๐๘ ๓๑๗ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วน บริษัท และบริษัทมหาชน จำกัด ๒ (๒-๐-๔)
 (Civil and Commercial Code : Partnerships, Companies, Public Company
 Limited)
 ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ หุ้นส่วน บริษัท และบริษัทมหาชนจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ และตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๔๐๘ ๓๑๘ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว ๒ (๒-๐-๔)
 (Civil and Commercial Code : Family)
 ศึกษาหลักกฎหมายลักษณะครอบครัว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕
- ๔๐๘ ๓๑๙ กฎหมายปกครอง ๓ (๓-๐-๖)
 (Administrative Law)
 ศึกษาความหมาย ที่มาของกฎหมายปกครอง หลักการจัดระเบียบทางปกครอง การจัดระเบียบ
 บริหารราชการแผ่นดิน กิจการทางปกครอง บริการสาธารณะ การกระทำทางปกครอง หลักกฎหมายเกี่ยวกับ

เจ้าหน้าที่ของรัฐและการควบคุมฝ่ายปกครอง รวมตลอดถึงหลักกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและ
ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

๔๐๘ ๓๒๐ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก **๒ (๒-๐-๔)**
(Civil and Commercial Code : Succession)

ศึกษาหลักกฎหมายลักษณะมรดก ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖

๔๐๘ ๓๒๑ กฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัย **๒ (๒-๐-๔)**
(Law on insurance)

ศึกษาหลักกฎหมายประกันภัย กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถยนต์รวมตลอดถึง
กฎหมายว่าด้วยการวินาศภัยและกฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต

๔๐๘ ๓๒๒ พระธรรมนูญศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง **๒ (๒-๐-๔)**
(Law on Court Organization and the Criminal Procedure of Kwaeng Court)

ศึกษาประวัติศาลยุติธรรม ระบบงานศาลยุติธรรม งานฝ่ายตุลาการ และงานฝ่ายธุรการ ชั้นของ
ศาลยุติธรรม ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา และศาลชำนาญพิเศษ อำนาจศาล อำนาจผู้พิพากษา องค์คณะ
ของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบ รวมทั้งวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง

๔๐๘ ๓๒๓ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๑ **๒ (๒-๐-๔)**
(Civil Procedure Code I)

ศึกษากระบวนการดำเนินคดีแพ่ง ให้ทราบบทวิเคราะห์ศัพท์ ศาล คู่ความ การยื่นและส่งคำ
คู่ความและเอกสาร คำพิพากษาและคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๑ ลักษณะ ๑, ๔
และ ๖ วิธีพิจารณาสามัญในศาลชั้นต้น วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา
ความแพ่ง ภาค ๒ ลักษณะ ๑ และ ๒

๔๐๘ ๓๒๔ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑ **๒ (๒-๐-๔)**
(Criminal Procedure Code I)

ศึกษากระบวนการดำเนินคดีอาญา ให้ทราบหลักทั่วไป อำนาจสอบสวนและเขตอำนาจศาล
หมายเรียกและหมายอาญา การจับ ชัง จำคุก คั่น และปล่อยชั่วคราว การสอบสวน การชั้นสูตรพลิกศพ การ
ฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๑ และ ภาค ๒

๔๐๘ ๔๒๕ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๒ **๒ (๒-๐-๔)**
(Civil Procedure Code II)

วิชาบังคับก่อน : เคยศึกษาวิชา ๔๐๘ ๓๒๓ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๑

ศึกษากระบวนการดำเนินคดีแพ่ง (ต่อ) ให้ทราบการอุทธรณ์และฎีกา วิธีการชั่วคราวก่อน
พิพากษาและการบังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๓ และ
ภาค ๔

๔๐๘ ๔๒๖ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๒ **๒ (๒-๐-๔)**
(Criminal Procedure Code II)

วิชาบังคับก่อน : เคยศึกษาวิชา ๔๐๘ ๓๒๔ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑

ศึกษาวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๓ และให้
ทราบถึงการอุทธรณ์และฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๔

๔๐๘ ๔๒๗ กฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ **๒ (๒-๐-๔)**
(Bankruptcy and Business Reorganization Law)

ศึกษาหลักเกณฑ์และกระบวนการพิจารณาดีล้มละลายสำหรับลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล และศึกษาถึงกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลและวิสาหกิจขนาดย่อม (SMEs) ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๓

๔๐๘ ๔๒๘ กฎหมายลักษณะพยาน **๒ (๒-๐-๔)**
(Law of Evidence)

ศึกษาลักษณะและกฎเกณฑ์การสืบพยานหลักฐานของศาล ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา หลักในการรับฟังและไม่รับฟังพยานหลักฐาน รวมทั้งหลักเรื่องพยานบอกเล่าและพยานความเห็น ข้อที่ศาลรู้อเอง ข้อสันนิษฐานและหน้าที่นำสืบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๑ ลักษณะ ๕ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๕

๔๐๘ ๔๒๙ นิติปรัชญาแนวพุทธ **๓ (๓-๐-๖)**
(Buddhist Philosophy of Law)

ศึกษาทฤษฎีและปรัชญาแห่งกฎหมายตามแนวพุทธ ปรัชญาทางกฎหมายของสำนักความคิดต่างๆ ที่สำคัญในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนปัญหารากฐานแห่งกฎหมาย เปรียบเทียบปรัชญากฎหมายแนวพุทธกับปรัชญากฎหมายของสำนักความคิดต่างๆ

๔๐๘ ๔๓๐ หลักวิธีพิจารณาความทางกฎหมายมหาชน **๒ (๒-๐-๔)**
(Principle of Public Procedure Law)

วิชาบังคับก่อน : เคยศึกษา ๔๐๘ ๒๐๘ กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง ๔๐๘ ๓๑๙ กฎหมายปกครอง

ศึกษาแนวคิด ความเป็นมา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีพิจารณาความในกฎหมายมหาชน ลักษณะคดีความในกฎหมายมหาชน ประเภทคดีความในกฎหมายมหาชน หลักกฎหมายที่ใช้ในการพิจารณาความในกฎหมายมหาชน รวมทั้งศึกษาหลักการพื้นฐานของวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญและคดีปกครอง ประเภทของคดีรัฐธรรมนูญและคดีปกครอง เจื่อนไขในการฟ้องคดี การดำเนินกระบวนการพิจารณา การทำคำวินิจฉัย คำพิพากษาและคำสั่ง ผลของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ตลอดจนการคุ้มครองชั่วคราวระหว่างพิจารณาและการบังคับตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคำพิพากษาของศาลปกครอง

๔๐๘ ๔๓๑ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง **๒ (๒-๐-๔)**
(Public International Law)

ศึกษาที่มาและหลักเบื้องต้นของกฎหมายระหว่างประเทศ สิ่งที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายระหว่างประเทศ เขตแดนของรัฐ ทะเลหลวง องค์การของรัฐในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กิจการระหว่างประเทศ การระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศ สงคราม ความเป็นกลาง

๔๐๘ ๔๓๒ กฎหมายการคลัง **๒ (๒-๐-๔)**
(Public Finance Law)

ศึกษาหลักกฎหมายการคลังที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง วิธีงบประมาณและระบบภาษีอากร หลักเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับการเงินและการคลัง ซึ่งองค์กรของรัฐอันได้แก่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ

- ๔๐๘ ๔๓๓ กฎหมายเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ๒ (๒-๐-๔)
(Laws on Real Estate)
ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เช่น ประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการดูแลผลประโยชน์ทางคู่สัญญา กฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๔๐๘ ๔๓๔ การว่าความและการจัดทำเอกสารทางกฎหมาย ๒ (๒-๐-๔)
(Lawyer Practice and Legal Document Preparation)
ศึกษาสถานการณ์จำลองกระบวนการพิจารณาคดี นับแต่การเตรียมคดี การร่างคำฟ้อง คำให้การ แลกเปลี่ยนและคำร้องต่างๆ วิธีปฏิบัติในศาล การเสนอพยานหลักฐาน การซักถามพยาน การแถลงการณ์ด้วยวาจา การทำคำพิพากษา และการอุทธรณ์ฎีกา
- ๔๐๘ ๔๓๕ หลักวิชาชีพและพุทธจริยธรรมสำหรับนักกฎหมาย ๒ (๒-๐-๔)
(Legal Profession, Buddhist Ethics and Disciplines of Lawyers)
ศึกษาความหมาย วิวัฒนาการของวิชาชีพสำหรับนักกฎหมาย รวมทั้งงานในหน้าที่ของนักกฎหมาย โดยเน้นพุทธจริยธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพสำหรับนักกฎหมาย และบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับ
- ๔๐๘ ๔๓๖ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและคดีอาญา ๓ (๓-๐-๖)
(Private and Criminal International Law)
ศึกษาที่มาและหลักเบื้องต้นของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล การจำแนกบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ การได้สิทธิหรือสถานะของคนต่างด้าว การขัดกันแห่งกฎหมาย อำนาจหน้าที่และอำนาจศาลของรัฐในคดีอาญา การร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อปราบอาชญากรรม เช่น การส่งผู้ร้ายข้ามแดน
- ๔๐๘ ๔๓๗ กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม ๒ (๒-๐-๔)
(Labor and Social Welfare Law)
ศึกษากำเนิดและหลักสำคัญของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายประกันสังคม กฎหมายการทำงานของคนต่างด้าว กฎหมายคนเข้าเมือง รวมทั้งแนวคิด หลักการ นโยบายของรัฐและกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ระบบสวัสดิการสังคม การจัดสวัสดิการสังคมให้แก่บุคคลประเภทต่างๆ ในสังคม เช่น สวัสดิการลูกจ้าง สวัสดิการครอบครัว สวัสดิการสตรี เด็กและเยาวชนในภาวะยากลำบาก สวัสดิการผู้สูงอายุ สวัสดิการคนพิการและคนไร้ที่พึ่ง
- ๔๐๘ ๔๓๘ กฎหมายภาษีอากร ๒ (๒-๐-๔)
(Taxation Law)
ศึกษาหลักการของการภาษีอากร และรายได้อื่นๆ ของรัฐบาล ชนิดของภาษี และอัตราภาณินโยบายภาษี การบริหารงานด้านภาษี สารสำคัญของกฎหมายภาษีอากร

๒.๒.๒ วิชาเฉพาะด้าน (วิชาเลือกทางกฎหมาย) จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๔๐๘ ๔๓๙ กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ ๓ (๓-๐-๖)

(Laws relating to administration of monastic affairs)

ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจการคณะสงฆ์ที่สำคัญ ซึ่งประกอบไปด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร กฎหมายเกี่ยวกับการก่อสร้าง กฎหมายเกี่ยวกับโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กฎหมายเกี่ยวกับสุสานและฌาปนสถาน กฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาพระปริยัติธรรม ตลอดจนกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔๐๘ ๔๔๐ กฎหมายเกี่ยวกับคณะสงฆ์ ๓ (๓-๐-๖)

(Laws on Clergy)

ศึกษาประวัติและหลักสำคัญของกฎหมายคณะสงฆ์ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายเถรสมาคมที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง

๔๐๘ ๔๔๑ กฎหมายเกี่ยวกับการลงนิคหกรรม ๓ (๓-๐-๖)

(Law on Recording)

ศึกษาประวัติ แนวคิดการลงนิคหกรรมตามพระธรรมวินัย และหลักสำคัญการลงนิคหกรรมตามกฎหมายคณะสงฆ์ ซึ่งประกอบด้วยผู้มีอำนาจลงนิคหกรรม วิธีปฏิบัติเบื้องต้น วิธีไต่สวนมูลฟ้อง วิธีพิจารณาวินิจฉัยการลงนิคหกรรมขั้นต้น ชั้นอุทธรณ์ และชั้นฎีกา วิธีอ้างพยานหลักฐาน วิธีบังคับตามคำวินิจฉัยลงนิคหกรรม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔๐๘ ๔๔๒ สัมมนานิติศาสตร์แนวพุทธ ๓ (๓-๐-๖)

(Seminar on Buddhist Way of Law)

อภิปราย วิเคราะห์นิติศาสตร์แนวพุทธในพระไตรปิฎกและในวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ในประเด็นสำคัญๆ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับนิติศาสตร์กระแสหลัก เพื่อให้มีสติมีนิตินัยในการอำนวยความสะดวก เป็นธรรม การรักษาความสงบเรียบร้อย และการพิทักษ์รักษาศีลธรรมอันดีของสังคม

๔๐๘ ๔๔๓ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและวิธีพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญา ๓ (๓-๐-๖)

(Intellectual Estate and Procedure for Intellectual Property)

ศึกษาลักษณะของทรัพย์สินทางปัญญาชนิดต่างๆ โดยเน้นลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรและสิทธิในเครื่องหมายการค้า ลักษณะของลิขสิทธิ์ การคุ้มครองลิขสิทธิ์ภายในประเทศ การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ ลักษณะของสิทธิบัตร การคุ้มครองสิทธิบัตรในประเทศไทย นโยบายของประเทศกำลังพัฒนาในการตรากฎหมายสิทธิบัตร ลักษณะของสิทธิในเครื่องหมายการค้า การคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในกฎหมายไทย การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ เช่น สิทธิในชื่อทางการค้า ความลับทางการค้าฯลฯ และวิธีพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญา

๔๐๘ ๔๔๔ กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค ๓ (๓-๐-๖)

(Consumer Protection Law)

ศึกษากฎเกณฑ์แห่งกฎหมายเพื่อพิทักษ์ สิทธิ และประโยชน์ของผู้บริโภค กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค และการใช้บังคับกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

๔๐๘ ๔๔๕ กฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ๓ (๓-๐-๖)

(Computer Law)

ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ คือ บุคลากร (Peopleware) อุปกรณ์ (Hardware) โปรแกรม (Software) กระบวนการ (Procedure) ข้อมูลสารสนเทศ (Data and Information) ระบบสื่อสาร (Communication Systems) พร้อมกับศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบต่างๆ ของคอมพิวเตอร์คือ

กฎหมายเกี่ยวกับนิติกรรมและสัญญาและการพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมาย ละเมิด กฎหมายอาญาในความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ กฎหมายเทคโนโลยีสื่อสารและอินเทอร์เน็ต และ กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

๔๐๘ ๔๔๖ กฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ

๓ (๓-๐-๖)

(Laws on Information Technology)

ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ พัฒนาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและ คอมพิวเตอร์ ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หลักการที่สำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น กฎหมาย ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ กฎหมายว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ผลกระทบของ เทคโนโลยีสารสนเทศที่มีต่อการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล เสรีภาพในการ แสดงออกซึ่งความเห็น รวมถึงตลอดถึงสภาพปัญหาการใช้บังคับกฎหมายปัจจุบันในสังคมยุคเทคโนโลยี สารสนเทศ

๔๐๘ ๔๔๗ กฎหมายว่าด้วยระบบพรรคการเมือง

๓ (๓-๐-๖)

(Law on Political Parties)

ศึกษาระบบพรรคการเมือง แนวนโยบายและวิธีดำเนินงานของพรรคการเมือง กฎหมายและกฎ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับพรรคการเมือง โดยเฉพาะกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งวุฒิสภา

๔๐๘ ๔๔๘ กฎหมายเลือกตั้ง

๓ (๓-๐-๖)

(Election Law)

ศึกษากฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งและกฎข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง และศึกษา วิเคราะห์ระบบเลือกตั้งของประเทศต่างๆ ที่สำคัญของโลก

๔๐๘ ๔๔๙ กฎหมายเกี่ยวกับระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน

๓ (๓-๐-๖)

(Law on Administrative of State Affairs)

ศึกษาหลักสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายและกฎข้อบังคับต่างๆ เกี่ยวกับการ บริหารราชการแผ่นดิน กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔๐๘ ๔๕๐ กฎหมายว่าด้วยการปกครองท้องถิ่น

๓ (๓-๐-๖)

(Law of Local Administration)

วิชาบังคับก่อน : เคยศึกษา ๔๐๘ ๒๐๓ หลักกฎหมายมหาชน และ ๔๐๘ ๓๑๙ กฎหมาย ปกครอง

ศึกษาแนวความคิดพื้นฐานของการจัดระเบียบราชการบริหารท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นตามกฎหมายปัจจุบัน อำนาจหน้าที่ขององค์กรเหล่านี้ในฐานะที่เป็นนิติบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจ ในการออกกฎหมาย การกำกับดูแลเหนือองค์กรเหล่านี้ทั้งในแง่การกำกับดูแลเหนือบุคคล และการกำกับดูแล เหนือการกระทำ รวมถึงตลอดถึงระเบียบและวิธีการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการควบคุมจาก ส่วนกลาง

๔๐๘ ๔๕๑ กฎหมายเกี่ยวกับบริการสาธารณะ

๓ (๓-๐-๖)

(Law on Public Service)

ศึกษาถึงความหมาย แนวความคิดและวิวัฒนาการในการจัดทำบริการสาธารณะ ประเภทของ บริการสาธารณะ องค์กรผู้มีหน้าที่จัดทำ หลักเกณฑ์ในการจัดทำ เครื่องมือทางกฎหมายในการจัดทำ การ วินิจฉัยข้อพิพาทอันเกิดจากการจัดทำบริการสาธารณะ

- ๔๐๘ ๔๕๒ กฎหมายรัฐสภา** ๓ (๓-๐-๖)
(Law of Parliaments)
ศึกษาวิวัฒนาการและรูปแบบของรัฐสภาของไทยและของต่างประเทศ อำนาจหน้าที่ของรัฐสภา
อาทิ อำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมาย การควบคุมฝ่ายบริหาร อำนาจหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบในเรื่อง
ต่างๆ ตลอดจนอำนาจหน้าที่ของประชาชน สภาคณะกรรมาธิการรัฐสภาและตุลาการรัฐธรรมนูญ
- ๔๐๘ ๔๕๓ สัมมนากฎหมายอาญา** ๓ (๓-๐-๖)
(Criminal Law Seminar)
ศึกษาประเด็นสำคัญๆ ในกฎหมายอาญา เพื่อให้มีสติเข้าใจในกฎหมายอาญาได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
- ๔๐๘ ๔๕๔ การสืบสวนและสอบสวน** ๓ (๓-๐-๖)
(Criminal Inquiry and Interrogation)
ศึกษากระบวนการการยุติธรรมในคดีอาญาในชั้นพนักงานสอบสวน การสืบสวนและสอบสวน
การกระทำความผิดอาญา สิทธิของผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญ
- ๔๐๘ ๔๕๕ กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนและวิธีพิจารณาคดีครอบครัว** ๓ (๓-๐-๖)
(Law on Juvenile Delinquency and Procedure of the Court)
ศึกษาสาเหตุแห่งการกระทำผิดของเด็ก การควบคุมและแก้ไขเด็กกระทำผิดด้วยวิธีการศาล
เยาวชนและครอบครัว หลักสำคัญของกฎหมายจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว กฎหมายวิธีพิจารณาคดี
เยาวชนและครอบครัวและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง
- ๔๐๘ ๔๕๖ กฎหมายว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางเลือก** ๓ (๓-๐-๖)
(Law on alternative justice)
ศึกษากระบวนการระงับข้อพิพาททางเลือก ความหมายของการไกล่เกลี่ย หลักการแนวคิดของ
การไกล่เกลี่ย คุณประโยชน์ของการระงับข้อพิพาทโดยการไกล่เกลี่ย การไกล่เกลี่ยภายหลังฟ้องคดีตาม
ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พระราชบัญญัติวิธีพิจารณา
คดีผู้บริโภค พ.ศ.๒๕๕๑ ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการไกล่เกลี่ย พ.ศ.๒๕๕๔ การไกล่เกลี่ยก่อน
ฟ้องตามพระราชบัญญัติการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท พ.ศ.๒๕๖๒ การอนุญาตตุลาการ กระบวนการอนุญาตตุลาการ
ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ.๒๕๕๕
- ๔๐๘ ๔๕๗ สิทธิมนุษยชน** ๓ (๓-๐-๖)
(Human Rights)
ศึกษาประวัติ วิวัฒนาการ ทฤษฎี ข้อคิดและปรัชญาที่เกี่ยวกับบรรดาสติขั้นพื้นฐาน หลักการ
และกฎเกณฑ์ที่มีสภาพเป็นกฎหมายและที่เป็นเพียงนามธรรม วิธีการส่งเสริมและคุ้มครองซึ่งสิทธิมนุษยชน
ตลอดจนขอบเขตแห่งการใช้สิทธิของมนุษย์ในสังคม
- ๔๐๘ ๔๕๘ อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา** ๓ (๓-๐-๖)
(Criminology and Penology)
ศึกษาความหมาย และขอบเขตของอาชญาวิทยา สถิติอาชญากรรม สภาพและสาเหตุของ
อาชญากรรม กระบวนการยุติธรรมกับอาชญากรรม อาชญาวิทยาภาคผู้เสียหายหรือเหยื่ออาชญากรรม การ
ป้องกันอาชญากรรม ความหมายหรือขอบเขตของทัณฑวิทยา โทษและปรัชญาการลงโทษ การบริหารงาน
เรือนจำ การเปียงผู้กระทำผิดออกจากกระบวนการยุติธรรม อันรวมถึงการคุมประพฤติและการพักการลงโทษ

- ๔๐๘ ๔๕๙ นิติเวชศาสตร์** **๓ (๓-๐-๖)**
(Forensic Medicine)
ศึกษาประวัติศาสตร์และความมุ่งหมายของนิติเวชศาสตร์ การชันสูตรพลิกศพ การพิสูจน์บุคคล หลักวินิจฉัย การตาย เหตุตาย ยาพิษ การตรวจต่างๆ ทางนิติเวชวิทยา ความผิดทางเพศ อันตรายจากการจราจร
- ๔๐๘ ๔๖๐ กฎหมายประชาคมอาเซียน** **๓ (๓-๐-๖)**
(ASEAN Community Law)
ศึกษาประชาคมอาเซียนจากมุมมองทางกฎหมาย รวมถึงโครงสร้างของสถาบันต่างๆ ในอาเซียน กฎบัตรอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และประเด็นทางกฎหมายอื่นที่เป็นที่สนใจร่วมกัน
- ๔๐๘ ๔๖๑ กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ** **๓ (๓-๐-๖)**
(International Trade Law)
ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้าระหว่างประเทศซึ่งประกอบไปด้วยกฎหมายที่เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ ใบตราส่งสินค้า การชำระค่าสินค้าระหว่างประเทศ รวมถึงเลตเตอร์ออฟเครดิต การขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ การประกันภัยระหว่างประเทศ รวมถึงกฎระเบียบเกี่ยวกับการนำเข้าและการส่งออกสินค้า
- ๔๐๘ ๔๖๒ กฎหมายเกี่ยวกับคนต่างด้าว** **๓ (๓-๐-๖)**
(Law on Aliens)
ศึกษาคำนิยาม ความหมาย แนวคิดเกี่ยวกับคนต่างด้าวตามกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายภายในประเทศไทย สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบและความผิดของคนต่างด้าวตามกฎหมายในประเทศไทย การระงับข้อพิพาท ที่คนต่างด้าวเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง อาญา และมหาชน
- ๔๐๘ ๔๖๓ กฎหมายองค์การระหว่างประเทศ** **๓ (๓-๐-๖)**
(Law on International Organization)
ศึกษาความหมายและการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศ สภาพบุคคลขององค์การระหว่างประเทศ การเข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่และการสิ้นสุดสภาพการเป็นสมาชิกในองค์การระหว่างประเทศโดยทั่วไป ผลทางกฎหมายของข้อมติในองค์การระหว่างประเทศ เอกสิทธิ์และความคุ้มกันขององค์การระหว่างประเทศ ปัญหาทางกฎหมายขององค์การสหประชาชาติและทบวงการชำนัญพิเศษของสหประชาชาติ ปัญหาทางกฎหมายบางประการขององค์การระหว่างประเทศในภูมิภาคต่างๆ
- ๔๐๘ ๔๖๔ กฎหมายสิ่งแวดล้อม** **๓ (๓-๐-๖)**
(Environmental Law)
ศึกษาแนวคิดพื้นฐานและหลักการทางกฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการ ป้องกัน บรรเทา แก้ไขปัญหามลพิษต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นมลพิษทางน้ำ อากาศ เสียง ความสั่นสะเทือน ขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูล ของเสียอันตราย การควบคุมและอนุรักษ์การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ รวมตลอดถึงศึกษาการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายที่เกิดจากปัญหาดังกล่าว และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม
- ๔๐๘ ๔๖๕ กฎหมายว่าด้วยการจัดการทางการศึกษา** **๓ (๓-๐-๖)**
(Educational Law)
ศึกษาแนวคิดและหลักของการจัดการศึกษาในกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ แนวคิดการปฏิรูปการศึกษาและความสัมพันธ์กับกฎหมาย พัฒนาการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในประเทศไทย

กฎหมายการจดทะเบียนในการบริหารงานด้านการศึกษาแต่ละระดับ กฎหมายการศึกษาภาคบังคับ กฎหมายอาชีวศึกษา กฎหมายจัดการศึกษาที่มีลักษณะพิเศษ การเป็นมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ การกำกับดูแลการจัดการศึกษาเอกชน และกฎหมายเกี่ยวกับครูและบุคลากรทางการศึกษา

๔๐๘ ๔๖๖ กฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน ๓ (๓-๐-๖)

(Natural Resources and Energy Law)

ศึกษาความหมายและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ พัฒนาการและข้อความคิดที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่ดิน ทรัพยากรทางทะเล ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรแร่และปิโตรเลียม กฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการจัดการพลังงาน แนวคิดและหลักการจัดการพลังงาน นโยบายด้านพลังงาน สัญญาที่เกี่ยวกับการจัดการพลังงาน บทบาทขององค์กรตุลาการในข้อพิพาทและคดีเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและพลังงาน

๔๐๘ ๔๖๗ กฎหมายเกี่ยวกับการเกษตร ๓ (๓-๐-๖)

(Agrarian Law)

ศึกษาระบบการถือครองที่ดินโดยทั่วไป สิ้นเชื่อเพื่อการเกษตร สถาบันการเกษตรกรรม ปัญหาของการจัดระบบการถือครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในประเทศไทย ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาของเกษตรกร โดยมาตรการทางกฎหมายต่างๆ เช่น กฎหมายควบคุมการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตลอดจนปัญหาเฉพาะบางประการ เช่น การขายฝากที่ดิน การคุ้มครองแรงงานในภาคเกษตรกรรมและการกำหนดเขตเพาะปลูก รวมทั้งศึกษาแนวคิดและหลักกฎหมายเกี่ยวกับเกษตรพันธสัญญา

๔๐๘ ๔๖๘ กฎหมายศุลกากร ๓ (๓-๐-๖)

(Customs Law)

ศึกษาลักษณะการเก็บภาษีศุลกากร การคำนวณภาษี การเสียภาษี การยกเว้นและลดอัตราอากร การคืนภาษี การคลังสินค้า ความผิดและการดำเนินคดีศุลกากร

๔๐๘ ๔๖๙ กฎหมายเกี่ยวกับอุตสาหกรรม ๓ (๓-๐-๖)

(Industrial Law)

ศึกษาหลักสำคัญของกฎหมายเกี่ยวกับอุตสาหกรรม สภาพและขอบเขตของกฎหมายที่ใช้ในการควบคุมการประกอบอุตสาหกรรม รวมทั้งการควบคุมสิ่งที่เป็นพิษที่เกิดจากการประกอบอุตสาหกรรม

๔๐๘ ๔๗๐ กฎหมายเกี่ยวกับการลงทุน ๓ (๓-๐-๖)

(Investment Law)

ศึกษาสิทธิและหน้าที่ของผู้ที่จะเข้ามาลงทุนในประเทศไทย นโยบายแห่งการกำหนด กฎเกณฑ์ อันเป็นการชักจูงใจผู้เข้ามาลงทุน กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุน กฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว กฎหมายเกี่ยวกับการทำงานของคนต่างด้าว รวมทั้งการพิจารณากฎหมายเกี่ยวกับการลงทุนของประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนา

๔๐๘ ๔๗๑ การร่างกฎหมายและกระบวนการนิติบัญญัติ ๓ (๓-๐-๖)

(Legal Drafting and Legislative Process)

ศึกษารูปแบบและหลักสำคัญบางประการเกี่ยวกับการร่างกฎหมาย ตลอดจนกระบวนการในการจัดทำกฎหมาย

๔๐๘ ๔๗๒ ภาษาอังกฤษทางกฎหมาย ๑

๓ (๓-๐-๖)

(Legal English I)

ศึกษาคำศัพท์กฎหมาย และการอ่านข้อเขียนทางกฎหมาย ลักษณะเฉพาะของคำศัพท์ทางกฎหมาย (register of legal terms) เพื่อช่วยในการศึกษาคำศัพท์กฎหมาย การตีความหมายคำศัพท์จากบริบทของเนื้อหาทางกฎหมาย (reading from contexts) และสำนวนภาษาอังกฤษกฎหมาย จากข้อเขียนทั่วไปทางกฎหมายลักษณะต่างๆ ทั้งในทางกฎหมายอาญา และทางกฎหมายแพ่ง โดยเปรียบเทียบความหมายระหว่างคำศัพท์และสำนวนในความหมายที่เหมือนและต่างระหว่างในกฎหมายไทยและกฎหมายอังกฤษและในกฎหมายไทยกับในกฎหมายแองโกล-อเมริกัน วิธีการอ่านภาษาอังกฤษกฎหมายโดยเรียนรู้โครงสร้างและส่วนประกอบที่เป็นลักษณะเฉพาะของประโยคภาษาอังกฤษทางกฎหมาย (legal sentence structure) และโครงสร้างหน้าที่ของกลุ่มคำ (functional sentence analysis) ในประโยค เพื่อช่วยในการอ่านเชิงวิเคราะห์ให้สามารถอ่านเนื้อหาภาษาอังกฤษทางกฎหมายได้อย่างเข้าใจง่ายขึ้น

๔๐๘ ๔๗๓ ภาษาอังกฤษทางกฎหมาย ๒

๓ (๓-๐-๖)

(Legal English II)

ศึกษาการเขียนภาษาอังกฤษกฎหมายในแต่ละประเภทของลักษณะข้อเขียนทางกฎหมาย (legal documents) วิธีการเขียนภาษาอังกฤษกฎหมายในเรื่องการเขียนโต้ตอบ (legal correspondence) การเขียนบันทึก (memorandum) รายงานคดี (briefing) รูปแบบหนังสือสัญญาต่างๆ (different forms of contracts) และการเขียนภาษาอังกฤษทั่วไปสำหรับนักกฎหมาย (plain English for lawyers)

๔๐๘ ๔๗๔ การเจรจาและการจัดทำสัญญาทางธุรกิจ

๓ (๓-๐-๖)

(Business Contract Negotiation and Drafting)

ศึกษาหลักการเจรจาและการทำสัญญาทางธุรกิจ และแนวปฏิบัติทางธุรกิจ

๔๐๘ ๔๗๕ กฎหมายทหาร

๓ (๓-๐-๖)

(Military Law)

ศึกษากฎหมายอาญาทหาร กฎหมายว่าด้วยธรรมนูญศาลทหาร กฎหมายว่าด้วยวินัยทหารและกฎอัยการศึก

ภาคผนวก ข
ตารางเปรียบเทียบหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๓)

ตารางเปรียบเทียบ

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๘) กับ หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๓)

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ๔ ปี) (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)			หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตร ๔ ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)		
โครงสร้างหลักสูตร			โครงสร้างหลักสูตร		
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	๓๐ หน่วยกิต	๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า	๓๐ หน่วยกิต
๑.๑ วิชาบังคับ		๑๘ หน่วยกิต	๑.๑ วิชาบังคับ		๑๘ หน่วยกิต
๑.๒ วิชาเลือก		๑๒ หน่วยกิต	๑.๒ วิชาเลือก		๑๒ หน่วยกิต
๒. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า	๑๑๔ หน่วยกิต	๒. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า	๑๑๒ หน่วยกิต
๒.๑ วิชาแกนพระพุทธศาสนา	ไม่น้อยกว่า	๑๕ หน่วยกิต	๒.๑ วิชาแกนพระพุทธศาสนา		๑๕ หน่วยกิต
๒.๒ วิชาเฉพาะสาขา	ไม่น้อยกว่า	๙๙ หน่วยกิต	๒.๒ วิชาเฉพาะ (วิชากฎหมาย)		๙๗ หน่วยกิต
๒.๓.๑ วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ ด้านนิติศาสตร์		๑๐ หน่วยกิต	๒.๓.๑ วิชาแกน (วิชาบังคับทางกฎหมาย)		๘๕ หน่วยกิต
๒.๓.๒ วิชาเฉพาะสาขาวิชานิติศาสตร์		๘๙ หน่วยกิต	๒.๓.๒ วิชาเฉพาะด้าน (วิชาเลือกทาง กฎหมาย)		๑๒ หน่วยกิต
๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	๖ หน่วยกิต	๓. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า	๖ หน่วยกิต
รวมตลอดหลักสูตร	ไม่น้อยกว่า	๑๕๐ หน่วยกิต	รวมตลอดหลักสูตร	ไม่น้อยกว่า	๑๔๕ หน่วยกิต

ตารางเปรียบเทียบหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๘) กับ หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๓)

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	
วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม (Man and Society) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม ๒ (๒-๐-๔) (Man and Society) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน	คงเดิม
๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป	๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป ๒ (๒-๐-๔)	คง

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p align="center">(General Law)</p> <p>ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป ที่มาของระบบกฎหมาย ลักษณะทั่วไปและประเภทของกฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชนที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ กฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้เป็นการเฉพาะ และกฎหมายศาสนาอื่น</p>	<p align="center">(General Law)</p> <p>ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป ที่มาของระบบกฎหมาย ลักษณะทั่วไปและประเภทของกฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชนที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ กฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้เป็นการเฉพาะ และกฎหมายศาสนาอื่น</p>	เดิม
<p>๐๐๐ ๑๐๗ เทคนิคการศึกษา ระดับอุดมศึกษา</p> <p align="center">(Technique of Higher Learning)</p> <p>ศึกษาเทคนิค การศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ห้องสมุด การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิธีแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การเขียนรายงาน</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๗ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา (๒) (๒-๐-๔)</p> <p align="center">(Technique of Higher Learning)</p> <p>ศึกษาเทคนิค การศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ห้องสมุด การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิธีแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การเขียนรายงานและภาคินิพนธ์</p>	คงเดิม

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
และภาคนิพนธ์		
<p>๐๐๐ ๑๐๘ ปรัชญาเบื้องต้น (Introduction to Philosophy)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์ สาขาปรัชญา และสาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๘ ปรัชญาเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Introduction to Philosophy)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์ สาขาปรัชญา และสาระสำคัญของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๙ ศาสนาทั่วไป (General Religions)</p> <p>ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนา</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๙ ศาสนาทั่วไป ๒ (๒-๐-๔) (General Religions)</p> <p>ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความสำคัญ คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
ต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนา ปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย		
๐๐๐ ๑๑๔ ภาษากับการสื่อสาร (Language and Communication) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษากับการสื่อสาร การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารผ่านทักษะการเรียนรู้ภาษา ๔ ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และศึกษาระเบียบงานสารบรรณ	๐๐๐ ๑๑๔ ภาษากับการสื่อสาร ๒ (๒-๐-๔) (Language and Communication) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษากับการสื่อสาร การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารผ่านทักษะการเรียนรู้ภาษา ๔ ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และศึกษาระเบียบงานสารบรรณ	คงเดิม
๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔)	คง

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>(Introduction to Linguistics)</p> <p>ศึกษาความหมายของภาษาและภาษาศาสตร์ สาขาของวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัทศาสตร์ (Phonetics) สรศาสตร์ (Phonemics) สัทอักษรสากล สัทอักษรไทย และหลักวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์</p>	<p>(Introduction to Linguistics)</p> <p>ศึกษาความหมายของภาษาและภาษาศาสตร์ สาขาของวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัทศาสตร์ (Phonetics) สรศาสตร์ (Phonemics) สัทอักษรสากล สัทอักษรไทย และหลักวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์</p>	เดิม
<p>๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น (Basic Mathematics)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ข้อความ ประโยคเปิด ประพจน์ ตัวบ่งชี้ ปริมาณ ค่าความจริง ตัวเชื่อม ข้อความ และนิเสธ การหาค่าความจริง การสมมูลกัน การให้</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Basic Mathematics)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ข้อความ ประโยคเปิด ประพจน์ ตัวบ่งชี้ ปริมาณ ค่าความจริง ตัวเชื่อม ข้อความ และนิเสธ การหาค่าความจริง การสมมูลกัน การให้เหตุผล เซต ความหมายเซต ประเภทเซต เซตย่อย การเท่ากันของเซต การดำเนินการของเซต พิชคณิตของเซต และการประยุกต์เซต จำนวนจริง ระบบจำนวนจริง คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการ อสมการ ค่าสัมบูรณ์ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ฟังก์ชันเชิงซ้อน แมตริกซ์ การดำเนินการแมตริกซ์ การเท่ากัน การบวก การคูณ ดีเทอร์มิแนนต์ อินเวอร์ส แมตริกซ์</p>	คงเดิม

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>เหตุผล เขต ความหมายเขต ประเภทเขต เขตย่อย การเท่ากันของเขต การดำเนินการของเขต พีชคณิตของเขต และการประยุกต์เขต จำนวนจริง ระบบจำนวนจริง คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการ อสมการ ค่าสัมบูรณ์ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ฟังก์ชันเชิงซ้อน แมตริกซ์ การดำเนินการแมตริกซ์ การเท่ากัน การบวก การคูณ ดีเทอร์มิแนนท์ อินเวอร์ส แมตริกซ์</p>		
<p>๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Logic)</p> <p>ศึกษานิมิต คำที่เป็นปฏิบัติต่อกัน วิชาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิบัติแห่งญัตติ ญัตติผสม การให้</p>	<p>๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Introduction to Logic)</p> <p>ศึกษานิมิต คำที่เป็นปฏิบัติต่อกัน วิชาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิบัติแห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปฏิธานุมาณและปฏัจฉาวาที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสติวาท วิชาชวาทีของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>เหตุผล ปรารถนามานและปฏัจฉาว่าที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสติวาท วิชาษาว่าที่ของนาคารชุนเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตกกับ ตรรกศาสตร์ ตะวัน ออก กโดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์</p>		
<p>๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย ๒ (๒-๐-๔) (Basic Statistics and Research)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางสถิติ การจัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ การหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย ๒ (๒-๐-๔) (Basic Statistics and Research)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางสถิติ การจัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ การหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การกระจายปกติ และความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบน ความแปรปรวน ความน่าจะเป็น ค่าสถิติ Z T และ F ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง การทดสอบสมมุติฐาน การวิจัยลักษณะและประเภทการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย รูปแบบการวิจัย การเขียนโครงการวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>การกระจายปกติ และความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบน ความแปรปรวน ความน่าจะเป็น ค่าสถิติ Z T และ F ประชากรและการสุ่มตัวอย่าง การทดสอบสมมุติฐาน การวิจัยลักษณะและประเภทการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย รูปแบบการวิจัย การเขียนโครงร่างการวิจัย และการเขียนรายงานผลการวิจัย</p>		
<p>วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต</p>	<p>วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต</p>	
<p>๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย (Thai Politics and Government) ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครองของไทย สถาบันทางการเมือง และการ</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย ๒ (๒-๐-๔) (Thai Politics and Government) ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครองของไทย สถาบันทางการเมืองการเมือง และการปกครองของไทย กระบวนการทางการเมืองของไทย การจัดระเบียบการปกครองของไทย และพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครองของไทย</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>ปกครองของไทย กระบวนการทางการเมืองของไทย การจัดระเบียบการปกครองของไทย และพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครองของไทย</p>		
<p>๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน (Economics in Daily Life)</p> <p>ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาการมองทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน รูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจการทำงานของกลไกราคาในตลาด บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตราและสถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาและศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ๒ (๒-๐-๔) (Economics in Daily Life)</p> <p>ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาการมองทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน รูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจการทำงานของกลไกราคาในตลาด บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตราและสถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาและศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
การศึกษาและศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ		
<p>๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Man and Environment)</p> <p>ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ๒ (๒-๐-๔) (Man and Environment)</p> <p>ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน ๒ (๒-๐-๔) (Current World Affairs)</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน ๒ (๒-๐-๔) (Current World Affairs)</p> <p>ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลกทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนา</p>	คงเดิม

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>ศึกษาเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในโลกทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์สำคัญของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน</p>	<p>กับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน</p>	
<p>๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic English)</p> <p>ศึกษาทฤษฎีและการใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม (Article) การใช้กาล (Tense) การสร้างประโยค (Sentence) การใช้บุรพบท (Preposition) สันธาน (Conjunction) ฝึกทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่านและเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กัน เน้นด้านการอ่านและความเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปประโยคและคำศัพท์ต่าง ๆ</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic English)</p> <p>ศึกษาทฤษฎีและการใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม (Article) การใช้กาล (Tense) การสร้างประโยค (Sentence) การใช้บุรพบท (Preposition) สันธาน (Conjunction) ฝึกทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่านและเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กัน เน้นด้านการอ่านและความเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปประโยคและคำศัพท์ต่าง ๆ</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
ในการฟัง พูด อ่านและเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กัน เน้นด้านการอ่านและความเข้าใจภาษาอังกฤษซึ่งมีรูปประโยคและคำศัพท์ต่าง ๆ		
<p>๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาอังกฤษขั้นสูง (Advanced English)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างประโยคตามหลักไวยากรณ์และฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการอ่าน การเขียนและทำความเข้าใจข้อความภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคสัมพันธ์กับเอกสารที่ใช้ศึกษา</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาอังกฤษขั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced English)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างประโยคตามหลักไวยากรณ์และฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการอ่าน การเขียนและความเข้าใจข้อความภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคสัมพันธ์กับเอกสารที่ใช้ศึกษา</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Sanskrit)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียนอักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การ</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Sanskrit)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจก รูปนามศัพท์ สรรพการันต์ สรรพสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจกจากธาตุ การ</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>เปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่าน คำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจจากธาตุ การแจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>แจกรูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	
<p>๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง (Advanced Sanskrit)</p> <p>ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อพยยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรตวาจ ภาววาจ นิชันทกรรตุวาจ นิชันทกรรตวาจ การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตุวาจเป็นกรรตวาจ ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced Sanskrit)</p> <p>ศึกษานามศัพท์ การแจกรูปนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อพยยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรรตุวาจจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรตวาจ ภาววาจ นิชันทกรรตุวาจ นิชันทกรรตวาจ การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตุวาจเป็นกรรตวาจ ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>กรรตุวาทจากจากธาตุ กริยาอาขยาต กรรตวาทจก ภาววาทจก ณีชันตกรรตวาทจก ณีชันตกรรตวาทจก การสลับ เปลี่ยนประโยคกรรตวาทจกเป็นกรรตวาทจก ประโยคคำถาม ประโยค ปฏิเสธ แผลและแต่งประโยค สันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ ได้ศึกษา</p>		
<p>๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Thai) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระหน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฟีกทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมาย รูปธรรมและนามธรรม</p>	<p>๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Thai) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระหน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฟีกทักษะ การฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมาย รูปธรรมและนามธรรม</p>	<p>คง เดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม		
<p>๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยชั้นสูง (Advanced Thai)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยชั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced Thai)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย</p>	<p>คง เดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๘ ภาษาจีนเบื้องต้น (Basic Chinese)</p>	<p>๐๐๐ ๑๒๘ ภาษาจีนเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Chinese)</p>	<p>คง เดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฟังการอ่าน การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฟังการอ่าน การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๑๒๙ ภาษาจีนขั้นสูง (Advanced Chinese) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๐๐๐ ๑๒๙ ภาษาจีนขั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced Chinese) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	คงเดิม
๐๐๐ ๑๓๐ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น (Basic Japanese) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฟังการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๐๐๐ ๑๓๐ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Japanese) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฟังการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	คงเดิม

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>๐๐๐ ๑๓๑ ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง (Advanced Japanese)</p> <p>ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๑ ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced Japanese)</p> <p>ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๕ ภาษาฮินดีเบื้องต้น (Basic Hindi)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง-อ่าน-เขียน-สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๕ ภาษาฮินดีเบื้องต้น ๒ (๒-๐-๔) (Basic Hindi)</p> <p>ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง-อ่าน-เขียน-สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาฮินดีขั้นสูง (Advanced Hindi)</p> <p>ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และ</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาฮินดีขั้นสูง ๒ (๒-๐-๔) (Advanced Hindi)</p> <p>ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
เขียนภาษาอินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน		
<p>๐๐๐ ๑๔๐ โลกกับสิ่งแวดล้อม (World and Environment) ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาเกี่ยวกับความหมายของวิทยาศาสตร์และวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ภาวะอุณหภูมิพื้นโลกที่สูงขึ้น ฝนกรดและหมอกควันดำ สภาวะเรือนกระจก มลพิษทางอากาศ ทางน้ำ การตัดไม้ทำลายป่า ปัญหาขยะล้นโลก และสารพิษใต้ดิน การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย การพิทักษ์สิ่งแวดล้อมและ</p> <p>การพัฒนาที่ยั่งยืนด้านเศรษฐกิจที่มั่นคง การอนุรักษ์และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์และของกลุ่มหลักใน</p>		ตัดออก

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
สังคมด้านสิ่งแวดล้อมและความเสี่ยง		
<p>๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย (Thai Culture)</p> <p>ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย</p>	<p>๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย ๒ (๒-๐-๔) (Thai Culture)</p> <p>ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๒๑๒ มนุษย์กับอารยธรรม (Man and Civilization)</p> <p>ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๑๒ มนุษย์กับอารยธรรม ๒ (๒-๐-๔) (Man and Civilization)</p> <p>ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย</p>	คงเดิม

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรม ตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรม ตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	
<p>๐๐๐ ๒๐๑ ชีวิตกับจิตวิทยา (Life and Psychology) ศึกษาพัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต ความสัมพันธ์ของจิตวิทยากับการดำรงชีวิต วิเคราะห์</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๑ ชีวิตกับจิตวิทยา ๒ (๒-๐-๔) (Life and Psychology) ศึกษาพัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต ความสัมพันธ์ของจิตวิทยากับการดำรงชีวิต วิเคราะห์จิตใจลักษณะต่างๆ ผลของสุขภาพจิตที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์และการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
คุณสมบัติของจิตใจลักษณะต่างๆ ผลของสุขภาพจิตที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์และการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อม		
<p>๐๐๐ ๒๔๑ วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Physical Science and Technology)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติ และ ผลงาน ของ นักวิทยาศาสตร์ในยุคสมัย ต่าง ๆ ความคิดเกี่ยวกับเอกภพ ระบบสุริยะ เทคโนโลยี เทคโนโลยีทางการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การขนส่ง การสื่อสาร เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์</p>	<p>๐๐๐ ๒๔๑ วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Physical Science and Technology)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคสมัย ต่าง ๆ ความคิดเกี่ยวกับเอกภพ ระบบสุริยะ เทคโนโลยี เทคโนโลยีทางการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การขนส่ง การสื่อสาร เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์</p>	คงเดิม

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
ชีวิตประจำวัน พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์		
<p>๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศ ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Introduction to Computer and Information Technology)</p> <p>ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประวัติของคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล ภาษาคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ประเภทต่างๆ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ระบบการประมวลผล การวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาระบบ ข้อมูลและการบริหารข้อมูล เครือข่ายและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตและเว็ทไซต์เว็บไซต์</p>	<p>๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Introduction to Computer and Information Technology)</p> <p>ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประวัติของคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล ภาษาคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ประเภทต่างๆ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ระบบการประมวลผล การวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาระบบ ข้อมูลและการบริหารข้อมูล เครือข่ายและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตและเว็ทไซต์เว็บไซต์</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>เว็ลด์ไวด์เว็บ ภัยคุกคามและความมั่นคงของระบบ จริยธรรมและสังคมไซเบอร์</p>		
<p>๐๐๐ ๒๖๔ สันติศึกษา (Peace Education) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพ และปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขันติธรรมในการฟัง</p>	<p>๐๐๐ ๒๖๔ สันติศึกษา ๒ (๒-๐-๔) (Peace Education) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่างๆอย่างสันติสุข</p>	<p>คงเดิม</p>

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
และอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่าง ๆ อย่างสันติสุข		
<p>๐๐๐ ๒๖๕ หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)</p> <p>ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า</p>	<p>๐๐๐ ๒๖๕ หลักธรรมาภิบาล ๒ (๒-๐-๔) (Good Governance)</p> <p>ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๒๖๖ ภาวะผู้นำ (Leadership)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำ</p>	<p>๐๐๐ ๒๖๖ ภาวะผู้นำ (Leadership) ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก</p>	คงเดิม

หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>กับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำวิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก</p>		

ตารางเปรียบเทียบวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา
หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘) กับ หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)

(หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)
หมวดวิชาแกนพระพุทธศาสนา ๑๕ หน่วยกิต	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๑๕ หน่วยกิต
นิสิตทุกคณะต้องศึกษาวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๕ หน่วยกิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษาบาลีและกลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา ๑๕ หน่วยกิต	นิสิตต้องศึกษาวิชาแกนพระพุทธศาสนา จำนวน ๑๕ หน่วยกิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาภาษาบาลีและพระพุทธศาสนา ๘ หน่วยกิต กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๖ หน่วยกิต และกลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๑ หน่วยกิต
๒.๑ กลุ่มวิชาภาษาบาลี ๖ หน่วยกิต (ไม่นับหน่วยกิต)	๒.๑ กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพุทธศาสนา ๘ หน่วยกิต
๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี (๒)(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี (๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ (๒)(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ (๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี (๒)(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี (๒)(๒-๐-๔)
	๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒ (๒-๐-๔)
	๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒ (๒-๐-๔)
	๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔)
	๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔)
๒.๒ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา ๑๕ หน่วยกิต และรายวิชาไม่นับหน่วยกิต ๑๕ หน่วยกิต	๒.๒ กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป ๖ หน่วยกิต
๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา (๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย (๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ (๒)(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ (๒)(๒-๐-๔)

(หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)		(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	
๐๐๐ ๒๕๙	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา (๒)(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔)
๐๐๐ ๒๖๐	การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒ (๒-๐-๔)		
๐๐๐ ๒๖๑	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ (๒)(๒-๐-๔)		
๐๐๐ ๑๖๒	ธรรมนิเทศ (๒)(๒-๐-๔)		
๐๐๐ ๒๖๓	งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔)		
๒.๓ กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ		๒.๓ กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ ๑ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒)(๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๕๑	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑ (๑-๒-๔)	๐๐๐ ๑๕๒	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒)(๑-๒-๔)	๐๐๐ ๒๕๓	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ (๑) (๑-๒-๔)	๐๐๐ ๒๕๔	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ (๑)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒)(๑-๒-๔)	๐๐๐ ๓๕๕	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ (๑) (๑-๒-๔)	๐๐๐ ๓๕๖	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ (๑)(๑-๒-๔)
๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ (๑) (๑-๒-๔)	๐๐๐ ๔๕๗	ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ (๑)(๑-๒-๔)

ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชา

หมวดวิชาเฉพาะ ๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๑๕ หน่วยกิต	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๑๕ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี (Pali Literature) ศึกษาประวัติ ความหมาย ประเภท และพัฒนาการของคัมภีร์ (๒) (๒-๐-๔)	๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี (Pali Literature) ศึกษาประวัติ ความหมาย ประเภท และพัฒนาการของคัมภีร์ (๒) (๒-๐-๔)	คงเดิม

วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อнуฎีกา โยชนาและปกรณ์วิเสส วรรณกรรมบาลีในประเทศไทย และคุณค่าของวรรณกรรมบาลีต่อสังคมไทย	พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อнуฎีกา โยชนาและปกรณ์วิเสส วรรณกรรมบาลีในประเทศไทย และคุณค่าของวรรณกรรมบาลีต่อสังคมไทย	
<p>๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ (๒) (๒-๐-๔)</p> <p>(Pali Grammar)</p> <p>ศึกษาการเขียน การอ่านภาษาบาลี ฐานกรณ์ การออกเสียง พยัญชนะสังโยค การเชื่อมอักษรด้วยสนธิกิริโยปกรณ์ ประเภทและวิธีแจก คำนาม สังขยา อัพยยศัพท์ กิริยาอาชยาต นามกิตก์ กิริยากิตก์ สมาส และตัทธิต</p>	<p>๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ (๒) (๒-๐-๔)</p> <p>(Pali Grammar)</p> <p>ศึกษาการเขียน การอ่านภาษาบาลี ฐานกรณ์ การออกเสียงพยัญชนะสังโยค การเชื่อมอักษรด้วยสนธิกิริโยปกรณ์ ประเภทและวิธีแจก คำนาม สังขยา อัพยยศัพท์ กิริยาอาชยาต นามกิตก์ กิริยากิตก์ สมาสและตัทธิต</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี (๒) (๒-๐-๔)</p> <p>(Pali Composition and Translation)</p> <p>ศึกษาการแต่งบาลี การแปลบาลีทั้งโดยอรรถและโดยพยัญชนะให้ถูกต้องตามหลักภาษา การแต่งและการแปลประโยคพิเศษและสำนวนที่ควรทราบ การแปลบาลีเป็นไทยและแปลไทยเป็นบาลี จากหนังสือที่กำหนด</p>	<p>๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี (๒) (๒-๐-๔)</p> <p>(Pali Composition and Translation)</p> <p>ศึกษาการแต่งบาลี การแปลบาลีทั้งโดยอรรถและโดยพยัญชนะให้ถูกต้องตามหลักภาษา การแต่งและการแปลประโยคพิเศษและสำนวนที่ควรทราบ การแปลบาลีเป็นไทยและแปลไทยเป็นบาลี จากหนังสือที่กำหนด</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Tipitaka Studies)</p> <p>ศึกษากำเนิด ความเป็นมา และพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก การจำแนกโครงสร้างและเนื้อหาสารพระไตรปิฎก คำอธิบายโดยย่อของพระอรรถกถาจารย์ การรักษาสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ลำดับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ความเป็นมาของพระไตรปิฎกใน</p>	<p>๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Tipitaka Studies)</p> <p>ศึกษากำเนิด ความเป็นมา และพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก การจำแนกโครงสร้างและเนื้อหาสารพระไตรปิฎก คำอธิบายโดยย่อของพระอรรถกถาจารย์ การรักษาสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ลำดับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย และ</p>	คงเดิม

วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
ประเทศไทย และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระไตรปิฎก	ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระไตรปิฎก	
<p>๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (VinayaPitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างพระวินัยปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระวินัยปิฎก</p>	<p>๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (VinayaPitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างพระวินัยปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวิภังค์ ภิกขุณีวิภังค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระวินัยปิฎก</p>	
<p>๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (SuttantaPitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระสุตตันตปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์พระสูตรที่สำคัญ คือ พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร อคคัญสูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจจากนิกายทั้ง ๕ นิกาย คือ ทีฆนิกาย มัชฌิมนิกาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกายและขุททกนิกาย โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>	<p>๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (SuttantaPitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระสุตตันตปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์พระสูตรที่สำคัญ คือ พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร อคคัญสูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจจากนิกายทั้ง ๕ นิกาย คือ ทีฆนิกาย มัชฌิมนิกาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย และขุททกนิกาย โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>	
<p>๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (AbhidhammaPitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาระ ประเด็นที่น่าสนใจในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้เข้าใจหลักปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>	<p>๐๐๐ ๑๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Abhidhamma Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระอภิธรรมปิฎก เนื้อหาสาระ ประเด็นที่น่าสนใจในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้นให้เข้าใจหลักปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และนิพพาน โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>	

วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation I)</p> <p>ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ และประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นิเวศน์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติและนำไปใช้ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๑ ระยะ นั่งกำหนด ๑ ระยะ หรือ ๒ ระยะ</p>	<p>๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation I)</p> <p>ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ และประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ วสี ๕ นิเวศน์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติและนำไปใช้ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๑ ระยะ นั่งกำหนด ๑ ระยะ หรือ ๒ ระยะ</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation II)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติกายานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑ (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation II)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation III)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทยานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดิน</p>	<p>๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation III)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทยานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม</p>	คงเดิม

วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
จกกรม ๓ ระยะ นิ่งกำหนด ๓ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	๓ ระยะ นิ่งกำหนด ๓ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	
๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ (๑)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation IV) ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยการเดินจงกรม ๔ ระยะ นิ่งกำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ (๑)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation IV) ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยการเดินจงกรม ๔ ระยะ นิ่งกำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	คงเดิม
๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation V) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานตามแนวธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดดับของรูปนามตามแนวปฏิจจสมุปบาท หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ โภธิปักขิยธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๕ ระยะ นิ่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation V) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวน การเกิดดับของรูปนามตามแนวปฏิจจสมุปบาท หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ โภธิปักขิยธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๕ ระยะ นิ่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	คงเดิม
๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ (๑)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VI) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปินณกสูตร สติสูตร อการบรรลุมรรคผลและคุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นิ่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ (๑)(๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VI) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปินณกสูตร สติสูตร อการบรรลุมรรคผลและคุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ ระยะ นิ่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์	คงเดิม

วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VII) ศึกษาวิธีการปฏิบัติธรรมฐาน สภาวธรรมที่เกิดดับในขณะที่ปฏิบัติฯ วิธีแก้สภาวธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติปัฏฐานสูตร ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรมและนั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	<p>๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation VII) ศึกษาวิธีการปฏิบัติธรรมฐาน สภาวธรรมที่เกิดดับในขณะที่ปฏิบัติฯ วิธีแก้สภาวธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติปัฏฐานสูตร ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรมและนั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา (History of Buddhism) ๒(๒-๐-๔) ศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญและลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศนั้นๆ รวมทั้งศึกษา ขบวนการและองค์การใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนายุคปัจจุบันและอนาคต</p>	<p>๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (History of Buddhism) ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ความสำคัญและลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธศาสนาเข้าไปในนานาประเทศ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อวัฒนธรรมในประเทศนั้นๆ รวมทั้งศึกษา ขบวนการและองค์การใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนายุคปัจจุบันและอนาคต</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔) (Buddhist Festival and Traditions) ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ความหมาย คุณค่าของเทศกาลและพิธีกรรมนั้นๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง</p>	<p>๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา (๒)(๒-๐-๔) (Buddhist Festival and Traditions) ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ความหมาย คุณค่าของเทศกาลและพิธีกรรมนั้นๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒(๒-๐-๔) (Thai Sangha Administration)</p>	<p>๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒ (๒-๐-๔) (Thai Sangha Administration)</p>	คงเดิม

วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
<p>ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆ กฎ ระเบียบ คำสั่งและประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การประยุกต์ การปกครองและการบริหารในปัจจุบันสำหรับคณะสงฆ์ไทย</p>	<p>ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆ กฎ ระเบียบ คำสั่งและประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การประยุกต์การปกครองและการบริหารในปัจจุบันสำหรับคณะสงฆ์ไทย</p>	
<p>๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ (Dhamma in English) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ</p>	<p>๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ (๒)(๒-๐-๔) (Dhamma in English)</p> <p>ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ (Dhamma Communications) ๒(๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศิลปะการเขียนบทความ การพูดและการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดงปาฐกถาธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย</p>	<p>๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ (๒)(๒-๐-๔) (Dhamma Communication)</p> <p>ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศิลปะการเขียนบทความ การพูดและการพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดงปาฐกถาธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย</p>	คงเดิม
<p>๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒(๒-๐-๔) (Research and Literary Works on Buddhism)</p> <p>ศึกษางานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เถภูมิกถาของพญาลีไท มังคลัตถทีปนีของพระสิริมังคลาจารย์ ภาพยนตร์มหาชาติของพระเจ้าทรงธรรม</p>	<p>๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Research and Literary Works on Buddhism)</p> <p>ศึกษางานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เถภูมิกถาของพญาลีไท มังคลัตถทีปนีของพระสิริมังคลาจารย์ ภาพยนตร์มหาชาติของพระเจ้าทรงธรรม สังคีตยวงศ์ของ</p>	คงเดิม

วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘)	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
สังคีตยวงค์ของสมเด็จพระวันรัต (แก้ว) วัดพระเชตุพน พระมณฑลวิเสสสภาของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส แก่นพุทธศาสน์ของพุทธทาส กรรมที่ปณีของพระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร) พุทธธรรมของพระพรหม คุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พุทธวิทยาของอาจารย์พร รัตน์สุวรรณ และงานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	สมเด็จพระวันรัต (แก้ว) วัดพระเชตุพน พระมณฑลวิเสสสภาของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส แก่นพุทธศาสน์ของพุทธทาส กรรมที่ปณีของพระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร) พุทธธรรมของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) พุทธวิทยาของอาจารย์พร รัตน์สุวรรณ และงานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	

ตารางเปรียบเทียบวิชาบังคับ

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘) กับ หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)

พ.ศ. ๒๕๕๘				พ.ศ. ๒๕๖๓				การปรับเปลี่ยน
ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	
๒.๒ วิชาเฉพาะ ๙๙ หน่วยกิต				๒.๒ วิชาเฉพาะ (วิชากฎหมาย) จำนวน ๑๑๒ หน่วยกิต				
๒.๒.๑ วิชาพระพุทธศาสนาประยุกต์ด้านนิติศาสตร์ ๑๐ หน่วยกิต				๒.๒.๑ วิชาแกน (วิชาบังคับทางกฎหมาย) จำนวน ๘๕ หน่วยกิต				
๑.	๔๐๘ ๒๐๑	นิติปรัชญาแนวพุทธ	๒ (๒-๐-๔)	๑.	๔๐๘ ๔๒๙	นิติปรัชญาแนวพุทธ	๓ (๓-๐-๖)	รหัสวิชาและเปลี่ยนแปลงหน่วยกิต
๒.	๔๐๘ ๓๐๒	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์	๒ (๒-๐-๔)	๒.				ตัดรายวิชา
๓.	๔๐๘ ๓๐๓	กฎหมายคณะสงฆ์ของไทย	๒ (๒-๐-๔)	๓.	๔๐๘ ๔๔๐	กฎหมายเกี่ยวกับคณะสงฆ์	๓ (๓-๐-๖)	รหัสวิชา ชื่อรายวิชา และคำอธิบายรายวิชา
	๔๐๘ ๔๐๔	หลักวิชาชีวะและพุทธจริยธรรมสำหรับนักกฎหมาย	๒ (๒-๐-๔)	๔.	๔๐๘ ๔๓๕	หลักวิชาชีวะและพุทธจริยธรรมสำหรับนักกฎหมาย	๒ (๒-๐-๔)	คงเดิม
๔.	๔๐๘ ๔๐๕	สัมมนานิติศาสตร์แนวพุทธ	๒ (๒-๐-๔)	๕.	๔๐๘ ๔๔๒	สัมมนานิติศาสตร์แนวพุทธ	๓ (๓-๐-๖)	รหัสวิชาและเปลี่ยนแปลงหน่วยกิต

พ.ศ. ๒๕๕๘				พ.ศ. ๒๕๖๓				การปรับเปลี่ยน
ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	
๒.๒.๒ วิชาเฉพาะสาขาวิชานิติศาสตร์ ๘๙ หน่วยกิต								
๕.	๔๐๘ ๒๐๖	หลักกฎหมายมหาชน	๒ (๒-๐-๔)	๖.	๔๐๘ ๒๐๓	หลักกฎหมายมหาชน	๒ (๒-๐-๔)	คงเดิม
๖.	๔๐๘ ๒๐๗	หลักกฎหมายเอกชน	๒ (๒-๐-๔)	๖.	๔๐๘ ๒๐๒	หลักกฎหมายเอกชน	๒ (๒-๐-๔)	รหัสวิชาและคำอธิบายรายวิชา
๗.	๔๐๘ ๒๐๘	กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง	๓ (๓-๐-๖)	๗.	๔๐๘ ๒๐๘	กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง	๓ (๓-๐-๖)	คงเดิม
๘.	๔๐๘ ๒๐๙	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	๓ (๓-๐-๖)	๘.	๔๐๘ ๒๐๔	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา	๓ (๓-๐-๖)	คงเดิม
๙.	๔๐๘ ๓๑๐	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้	๒ (๒-๐-๔)	๙.	๔๐๘ ๒๐๖	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้	๓ (๓-๐-๖)	เปลี่ยนแปลงหน่วยกิตและคำอธิบายรายวิชา
๑๐.	๔๐๘ ๓๑๑	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สินและกฎหมายที่ดิน	๓ (๓-๐-๖)	๑๐.	๔๐๘ ๒๐๕	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สิน	๓ (๓-๐-๖)	ปรับปรุงชื่อวิชา โดยแยกเนื้อหาและคำอธิบายในรายวิชา
๑๑.	๔๐๘ ๓๑๒	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด การจัดการงานนอกสั่ง ลากมีควรได้	๒ (๒-๐-๔)	๑๑.	๔๐๘ ๒๐๗	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด การจัดการงานนอกสั่ง ลากมีควรได้	๒ (๒-๐-๔)	คงเดิม
๑๒.	๔๐๘ ๓๑๓	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้	๒ (๒-๐-๔)	๑๒.	๔๐๘ ๓๑๑	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้	๒ (๒-๐-๔)	คงเดิม
๑๓.	๔๐๘ ๓๑๔	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเช่า ทรัพย์สิน เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน ยืม ผากทรัพย์สิน ประนีประนอม ยอมความ การพินัน ขึ้นต่อ	๒ (๒-๐-๔)	๑๓.	๔๐๘ ๓๑๒	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเช่า ทรัพย์สิน เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน	๒ (๒-๐-๔)	ปรับปรุงชื่อวิชา โดยแยกเนื้อหาและคำอธิบายในรายวิชา
๑๔.	๔๐๘ ๓๑๕	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำนำ	๒ (๒-๐-๔)	๑๔.	๔๐๘ ๓๑๔	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำนำ	๒ (๒-๐-๔)	คงเดิม
๑๕.	๔๐๘ ๓๑๖	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน นายหน้า	๒ (๒-๐-๔)	๑๕.	๔๐๘ ๓๑๕	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน นายหน้า	๒ (๒-๐-๔)	คงเดิม

พ.ศ. ๒๕๕๘				พ.ศ. ๒๕๖๓				การปรับเปลี่ยน
ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	
๑๖.	๔๐๘ ๓๑๗	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวเงิน บัญชีเดินสะพัด	๒ (๒-๐-๔)	๑๖.	๔๐๘ ๓๑๖	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวเงิน บัญชีเดินสะพัด	๒ (๒-๐-๔)	คงเดิม
๑๗.	๔๐๘ ๓๑๘	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย	๒ (๒-๐-๔)		๔๐๘ ๓๒๑	กฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัย	๒ (๒-๐-๔)	ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา
๑๘.	๔๐๘ ๓๑๙	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนบริษัทและสมาคม	๒ (๒-๐-๔)	๑๗.	๔๐๘ ๓๑๗	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนบริษัท และบริษัทมหาชนจำกัด	๒ (๒-๐-๔)	ปรับปรุงชื่อวิชาและคำอธิบายรายวิชา
๑๙.	๔๐๘ ๓๒๐	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว	๒ (๒-๐-๔)	๑๘.	๔๐๘ ๓๑๘	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว	๒ (๒-๐-๔)	คำอธิบายรายวิชา
๒๐.	๔๐๘ ๓๒๑	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก	๒ (๒-๐-๔)		๔๐๘ ๓๒๐	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก	๒ (๒-๐-๔)	คำอธิบายรายวิชา
๒๑.	๔๐๘ ๓๒๒	กฎหมายอาญา ๑	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๒๐๙	กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)	ปรับปรุงชื่อวิชาและคำอธิบายรายวิชา
๒๒.	๔๐๘ ๓๒๓	กฎหมายอาญา ๒	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๓๑๐	กฎหมายอาญา ภาคความผิด	๓ (๓-๐-๖)	ปรับปรุงชื่อวิชา โดยรวมเนื้อหาจากวิชาเดิมเป็น ๑ รายวิชา และคำอธิบายรายวิชา
๒๓.	๔๐๘ ๔๒๔	กฎหมายอาญา ๓	๓ (๓-๐-๖)					ตัดรายวิชา
๒๔.	๔๐๘ ๔๒๕	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๓๒๔	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑	๒ (๒-๐-๔)	ปรับชั่วโมงและคำอธิบายรายวิชา
๒๕.	๔๐๘ ๔๒๖	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๒	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๔๒๖	กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๒	๒ (๒-๐-๔)	ปรับชั่วโมงและคำอธิบายรายวิชา
๒๖.	๔๐๘ ๔๒๗	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๑	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๓๒๓	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๑	๒ (๒-๐-๔)	ปรับชั่วโมงและคำอธิบายรายวิชา
๒๗.	๔๐๘ ๔๒๘	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๒	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๔๒๕	กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๒	๒ (๒-๐-๔)	ปรับชั่วโมงและคำอธิบายรายวิชา
๒๘.	๔๐๘ ๔๒๙	กฎหมายลักษณะและพยาน	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๔๒๘	กฎหมายลักษณะพยาน	๒ (๒-๐-๔)	ปรับชั่วโมงและคำอธิบายรายวิชา
๒๙.	๔๐๘ ๔๓๐	กฎหมายการคลัง	๒ (๒-๐-๔)		๔๐๘ ๔๓๒	กฎหมายการคลัง	๒ (๒-๐-๔)	คำอธิบายรายวิชา
๓๐.	๔๐๘ ๔๓๑	กฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟู	๒ (๒-๐-๔)		๔๐๘ ๔๒๗	กฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ	๒ (๒-๐-๔)	คำอธิบายรายวิชา

พ.ศ. ๒๕๕๘				พ.ศ. ๒๕๖๓				การปรับเปลี่ยน
ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	
		กิจการ						
๓๑.	๔๐๘ ๔๓๒	พระธรรมนุญศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง	๒ (๒-๐-๔)		๔๐๘ ๓๒๒	พระธรรมนุญศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง	๒ (๒-๐-๔)	คงเดิม
๓๒.	๔๐๘ ๔๓๓	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๔๓๑	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง	๒ (๒-๐-๔)	เปลี่ยนแปลงหน่วยกิต
๓๓.	๔๐๘ ๔๓๔	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและคดีอาญา	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๔๓๖	กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและคดีอาญา	๓ (๓-๐-๖)	คงเดิม
๓๔.	๔๐๘ ๔๓๕	กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๓๑๙	กฎหมายปกครอง	๓ (๓-๐-๖)	ปรับปรุงชื่อวิชา โดยแยกเนื้อหาและคำอธิบายในรายวิชา
๓๕.	๔๐๘ ๔๓๖	กฎหมายภาษีอากร	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๔๓๘	กฎหมายภาษีอากร	๒ (๒-๐-๔)	ปรับชั่วโมงและคำอธิบายรายวิชา
๓๖.	๔๐๘ ๔๓๗	กฎหมายแรงงานและการประกันสังคม	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๔๓๗	กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม	๒ (๒-๐-๔)	ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา รวมทั้งเปลี่ยนแปลงหน่วยกิต
๓๗.	๔๐๘ ๔๓๘	กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและวิธีพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญา	๓ (๓-๐-๖)					ย้ายไปเป็นวิชาเลือกทางกฎหมาย
๓๘.	๔๐๘ ๔๓๙	กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ	๓ (๓-๐-๖)					ย้ายเป็นวิชาเลือกทางกฎหมาย
๓๙.	๔๐๘ ๔๔๐	การว่าความและการจัดทำเอกสารทางกฎหมาย	๓ (๓-๐-๖)		๔๐๘ ๔๓๔	การว่าความและการจัดทำเอกสารทางกฎหมาย	๒ (๒-๐-๔)	ปรับชั่วโมงและคำอธิบายรายวิชา
					๔๐๘ ๒๐๑	ประวัติศาสตร์กฎหมายไทยและระบบกฎหมายหลัก	๒ (๒-๐-๔)	เพิ่มรายวิชา
					๔๐๘ ๓๑๓	กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยยืม ผักทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า ประณีประนอมยอมความ การพนันชั้นต่อ	๒ (๒-๐-๔)	ปรับปรุงชื่อวิชา โดยแยกเนื้อหาและคำอธิบายในรายวิชา
					๔๐๘ ๔๓๐	หลักวิธีพิจารณาความทางกฎหมายมหาชน	๒ (๒-๐-๔)	เพิ่มรายวิชา

พ.ศ. ๒๕๕๘				พ.ศ. ๒๕๖๓				การปรับเปลี่ยน
ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	ที่	รหัสวิชา	ชื่อวิชา	หน่วยกิต	
					๔๐๘ ๔๓๓	กฎหมายเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์	๓ (๓-๐-๖)	ปรับปรุงชื่อวิชา โดยแยกเนื้อหาและคำอธิบายในรายวิชา
๒.๒.๓ หมวดวิชาเลือกเสรีให้เลือกศึกษา จำนวน ๖ หน่วยกิต								
	xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx			xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx		
	xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx			xxx	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx		

ตารางเปรียบเทียบคำอธิบายรายวิชาบังคับ

หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. ๒๕๕๘) กับ หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๓)

คำอธิบายรายวิชา หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรใหม่ พุทธศักราช ๒๕๕๘)	คำอธิบายรายวิชา หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พุทธศักราช ๒๕๖๓)	หมายเหตุ
๔๐๘ ๒๐๑ นิติปรัชญาแนวพุทธ ๒ (๒-๐-๔) (Buddhist Philosophy of Law) ศึกษาทฤษฎีและปรัชญาแห่งกฎหมายตามแนวพุทธ ปรัชญาทางกฎหมายของสำนักความคิดต่างๆ ที่สำคัญในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนปัญหารากฐานแห่งกฎหมาย เปรียบเทียบปรัชญากฎหมายแนวพุทธกับปรัชญากฎหมายของสำนักความคิดต่างๆ	๔๐๘ ๔๒๙ นิติปรัชญาแนวพุทธ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Philosophy of Law) ศึกษาทฤษฎีและปรัชญาแห่งกฎหมายตามแนวพุทธ ปรัชญาทางกฎหมายของสำนักความคิดต่างๆ ที่สำคัญในอดีตและปัจจุบัน ตลอดจนปัญหารากฐานแห่งกฎหมาย เปรียบเทียบปรัชญากฎหมายแนวพุทธกับปรัชญากฎหมายของสำนักความคิดต่างๆ	รหัสวิชาและเปลี่ยนแปลงหน่วยกิต
๔๐๘ ๓๐๒ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ ๒ (๒-๐-๔) (Related Law for Sangha) ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพระสงฆ์ กฎหมายคณะสงฆ์ กฎหมายเกี่ยวกับที่ดิน กรอครอบครองปรปักษ์ การทำนิติกรรมสัญญา การเช่าที่ดินและอาคารของวัด การเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมาย พระสงฆ์กับมรดก การเป็นโจทก์ จำเลย และพยานในศาล และศึกษากฎวิธีตัวอย่างคดีที่ศาลตัดสิน	-	ตัดรายวิชา

แล้วอันเกี่ยวข้องกับกฎหมายที่พระสงฆ์ควรทราบ		
<p>๔๐๘ ๓๐๓ กฎหมายคณะสงฆ์ของไทย ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Thai Sangha Laws)</p> <p>ศึกษาความหมาย ลักษณะที่มาและประเภทของกฎหมาย ขั้นตอนและวิธีการการออกกฎหมายคณะสงฆ์ของไทย ความสัมพันธ์ของคณะสงฆ์กับกฎหมายอื่นๆ เปรียบเทียบกฎหมายคณะสงฆ์ของไทยกับกฎหมายต่างๆ การบังคับใช้กฎหมายคณะสงฆ์ของไทย การใช้อำนาจหน้าที่ของพระสังฆาธิการ พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ และกฎหมายอาญาที่เกี่ยวข้องกับคณะสงฆ์ของไทย</p>	<p>๔๐๘ ๔๔๐ กฎหมายเกี่ยวกับคณะสงฆ์ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Laws on Clergy)</p> <p>ศึกษาประวัติและหลักสำคัญของกฎหมายคณะสงฆ์ และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกฎหมายอาญาที่เกี่ยวกับเรื่อง</p>	<p>รหัสวิชา ชื่อรายวิชา และคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๔๐๔ หลักวิชาชีพและพุทธจริยธรรมสำหรับ นักกฎหมาย ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Legal Profession, Buddhist Ethics and Disciplines of Lawyers)</p> <p>ศึกษาความหมาย วิวัฒนาการของวิชาชีพสำหรับนักกฎหมาย รวมทั้งงานในหน้าที่ของนักกฎหมาย โดยเน้นพุทธจริยธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพสำหรับนักกฎหมาย และบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับ</p>	<p>๔๐๘ ๔๓๕ หลักวิชาชีพและพุทธจริยธรรมสำหรับ นักกฎหมาย ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Legal Profession, Buddhist Ethics and Disciplines of Lawyers)</p> <p>ศึกษาความหมาย วิวัฒนาการของวิชาชีพสำหรับนักกฎหมาย รวมทั้งงานในหน้าที่ของนักกฎหมาย โดยเน้นพุทธจริยธรรมและจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพสำหรับนักกฎหมาย และบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ใช้บังคับ</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๔๐๘ ๔๐๕ สัมมนานิติศาสตร์แนวพุทธ ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Seminar on Buddhist Way of Law)</p> <p>อภิปราย วิเคราะห์นิติศาสตร์แนวพุทธในพระไตรปิฎกและในวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาและข้อโต้แย้งทางทฤษฎีกฎหมายต่างๆ โดยให้นิสิตศึกษาค้นคว้าและนำเสนอรายงานหน้าชั้น ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ผู้สอน</p>	<p>๔๐๘ ๔๔๒ สัมมนานิติศาสตร์แนวพุทธ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Seminar on Buddhist Way of Law)</p> <p>อภิปราย วิเคราะห์นิติศาสตร์แนวพุทธในพระไตรปิฎกและในวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ในประเด็นสำคัญๆ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับนิติศาสตร์กระแสหลัก เพื่อให้ นิสิตมีทัศนคติในการอำนวยความสะดวก การรักษาความสงบเรียบร้อย และการพิทักษ์รักษาศีลธรรมอันดีของสังคม</p>	<p>รหัสวิชาและ เปลี่ยนแปลง หน่วยกิต</p>

<p>๔๐๘ ๒๐๖ หลักกฎหมายมหาชน ๒ (๒-๐-๔) (Principle of Public Law) ศึกษาความหมายและพัฒนาการของกฎหมายมหาชน แนวความคิดพื้นฐาน ลักษณะเฉพาะและบทบาทความสำคัญของกฎหมายมหาชน ความหมาย องค์ประกอบและรูปของรัฐ ความเป็นนิติบุคคลและสถาบันต่างๆ ของรัฐ การปกครองโดยกฎหมาย บ่อเกิดของกฎหมายมหาชน และนิติวิธีของกฎหมายมหาชน การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน การควบคุมการใช้อำนาจรัฐ</p>	<p>๔๐๘ ๒๐๓ หลักกฎหมายมหาชน ๒ (๒-๐-๔) (Principle of Public Law) ศึกษาความหมายและพัฒนาการของกฎหมายมหาชน แนวความคิดพื้นฐาน ลักษณะเฉพาะและบทบาทความสำคัญของกฎหมายมหาชน ความหมาย องค์ประกอบและรูปของรัฐ ความเป็นนิติบุคคลและสถาบันต่างๆ ของรัฐ การปกครองโดยกฎหมาย บ่อเกิดของกฎหมายมหาชนและนิติวิธีของกฎหมายมหาชน การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน การควบคุมการใช้อำนาจรัฐ</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๔๐๘ ๒๐๗ หลักกฎหมายเอกชน ๒ (๒-๐-๔) (Principle of Private Law) ศึกษาความหมายและพัฒนาการของกฎหมาย แนวความคิดพื้นฐานและบทบาทความสำคัญของกฎหมายเอกชน การใช้และการตีความกฎหมายเอกชน หลักทั่วไปและสาระเบื้องต้นของกฎหมายแพ่งตามที่ปรากฏในลักษณะ ๑-๒ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑</p>	<p>๔๐๘ ๒๐๒ หลักกฎหมายเอกชน ๒ (๒-๐-๔) (Principle of Private Law) ศึกษาความหมายและวิวัฒนาการของกฎหมาย การตีความ การอุดช่องว่างของกฎหมาย และหลักการปรับใช้กฎหมาย รวมถึงศึกษา บรรพ ๑ ลักษณะ ๑ และลักษณะ ๒ ของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์</p>	<p>รหัสวิชาและ คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๒๐๘ กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง ๓ (๓-๐-๖) (Constitutional Law and Political Institution) ศึกษาประวัติ ความหมายของรัฐธรรมนูญ รัฐและรูปของรัฐ รัฐบาลและรูปของรัฐบาล การแบ่งแยกอำนาจ อำนาจอธิปไตยและความเกี่ยวพันระหว่างอำนาจเหล่านี้ กฎหมายรัฐธรรมนูญของไทย หลักการทั่วไปของการเลือกตั้ง พรรคการเมือง กฎหมายการเลือกตั้งของไทย</p>	<p>๔๐๘ ๒๐๘ กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง ๓ (๓-๐-๖) (Constitutional Law and Political Institution) ศึกษาประวัติ ความหมายของรัฐธรรมนูญ รัฐและรูปของรัฐ รัฐบาลและรูปของรัฐบาล การแบ่งแยกอำนาจ อำนาจอธิปไตยและความเกี่ยวพันระหว่างอำนาจเหล่านี้ กฎหมายรัฐธรรมนูญของไทย หลักการทั่วไปของการเลือกตั้ง พรรคการเมือง กฎหมายการเลือกตั้งของไทย</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๔๐๘ ๒๐๙ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา ๓ (๓-๐-๖) (Civil and Commercial Code on Juristic Acts and</p>	<p>๔๐๘ ๒๐๔ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยนิติกรรมและสัญญา ๓ (๓-๐-๖) (Civil and Commercial Code : Juristic Acts and</p>	<p>คงเดิม</p>

<p>Contracts)</p> <p>ศึกษาลักษณะของนิติกรรม การก่อให้เกิดนิติกรรม การแสดงเจตนา เหตุอันทำให้การแสดงเจตนาเสื่อมเสีย การตีความการแสดงเจตนา โฆษกรรมและโมฆียกรรม เงื่อนไขและเงื่อนไขเวลา ระยะเวลา อายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ลักษณะ ๔ - ๖ ลักษณะของสัญญา การก่อให้เกิดสัญญา ผลแห่งสัญญา สัญญาซึ่งมีมัดจำและเบี้ยปรับ ความระงับแห่งสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๒</p>	<p>Contracts)</p> <p>ศึกษาลักษณะของนิติกรรม การก่อให้เกิดนิติกรรม การแสดงเจตนา เหตุอันทำให้การแสดงเจตนาเสื่อมเสีย การตีความการแสดงเจตนา โฆษกรรมและโมฆียกรรม เงื่อนไขและเงื่อนไขเวลา ระยะเวลา อายุความตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ลักษณะ ๔ ถึง ๖ ลักษณะของสัญญา การก่อให้เกิดสัญญา ผลแห่งสัญญา สัญญาซึ่งมีมัดจำและเบี้ยปรับ ความระงับแห่งสัญญาตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๒</p>	
<p>๔๐๘ ๓๑๐ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้ ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial code on Obligation)</p> <p>ศึกษาความหมายของหนี้ บ่อเกิดแห่งหนี้ วัตถุแห่งหนี้ ผลแห่งหนี้ การโอนหนี้ ลูกหนี้เจ้าหนี้หลายคน ความระงับแห่งหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๑</p>	<p>๔๐๘ ๒๐๖ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหนี้ ๓ (๓-๐-๖) (Civil and Commercial code : Obligation)</p> <p>ศึกษาความหมายของหนี้ บ่อเกิดแห่งหนี้ วัตถุแห่งหนี้ ผลแห่งหนี้ การโอนหนี้ ลูกหนี้เจ้าหนี้หลายคน ความระงับแห่งหนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๑</p>	<p>เปลี่ยนแปลงหน่วยกิตและคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๓๑๑ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สินและกฎหมายที่ดิน ๓ (๓-๐-๖) (Civil and Commercial Code on Property and Land Law)</p> <p>ศึกษาลักษณะของทรัพย์สิน ประเภทของทรัพย์สิน ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างทรัพย์สิน เครื่องอุปกรณ์ ดอกผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ลักษณะ ๓ ลักษณะและหลักทั่วไปของทรัพย์สินสิทธิชนิดของทรัพย์สินสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๔ และศึกษาประวัติและหลักสำคัญของกฎหมายที่ดิน กฎหมายเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและกฎหมายอาคารชุด</p>	<p>๔๐๘ ๒๐๕ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยทรัพย์สิน ๓ (๓-๐-๖) (Civil and Commercial Code : Property)</p> <p>ศึกษาลักษณะของทรัพย์สิน ประเภทของทรัพย์สิน ความเกี่ยวเนื่องกันระหว่างทรัพย์สิน ส่วนควบ เครื่องอุปกรณ์ และดอกผลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๑ ลักษณะ ๓ ลักษณะและหลักทั่วไปของทรัพย์สินสิทธิ ชนิดของทรัพย์สินสิทธิตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๔</p>	<p>ปรับปรุงชื่อวิชา โดยแยกเนื้อหาและคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๓๑๒ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง</p>	<p>๔๐๘ ๒๐๗ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง</p>	<p>คงเดิม</p>

<p style="text-align: center;">ลาภมิควรได้ (Civil and Commercial Code : Torts, Management of Affairs Without Mandate and Undue Enrichment)</p> <p style="text-align: right;">๒ (๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาเกี่ยวกับหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากสัญญา แต่เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายที่เรียกกันว่า ละเมิด โดยศึกษาถึงความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของตนเอง ความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของบุคคลอื่น ความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ ความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของบุคคลอื่น ความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ ความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากยานพาหนะที่เดินด้วยกำลังเครื่องจักรหรือทรัพย์สินอันตราย ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด นิรโทษกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๕ จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๓ และ ๔</p>	<p style="text-align: center;">ลาภมิควรได้ (Civil and Commercial Code : Torts, Management of Affairs Without Mandate and Undue Enrichment)</p> <p style="text-align: right;">๒ (๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาเกี่ยวกับหนี้ที่ไม่ได้เกิดจากสัญญา แต่เกิดขึ้นโดยผลของกฎหมายที่เรียกกันว่า ละเมิด โดยศึกษาถึงความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของตนเอง ความรับผิดเพื่อละเมิดในการกระทำของบุคคลอื่น ความรับผิดในความเสียหายอันเกิดจากสัตว์ ความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ความรับผิดในความเสียหายที่เกิดจากยานพาหนะที่เดินด้วยกำลังเครื่องจักรหรือทรัพย์สินอันตราย ค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิด นิรโทษกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๕ จัดการงานนอกสั่ง ลาภมิควรได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๒ ลักษณะ ๓ และ ๔</p>	
<p>๔๐๘ ๓๑๓ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ (Civil and Commercial Code on Sale, Exchange, Gift)</p> <p style="text-align: right;">๒ (๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ สัญญาซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๑ - ๓</p>	<p>๔๐๘ ๓๑๑ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ (Civil and Commercial Code : Sale, Exchange, Gift)</p> <p style="text-align: right;">๒ (๒-๐-๔)</p> <p>ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ สัญญาซื้อขาย แลกเปลี่ยน ให้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๑ ถึง ๓</p>	คงเดิม
<p>๔๐๘ ๓๑๔ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน ยืม ฝากทรัพย์สิน เก็บของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพินันชนต่อ (Civil and Commercial Code on Hire of Property,</p> <p style="text-align: right;">๒ (๒-๐-๔)</p>	<p>๔๐๘ ๓๑๒ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยเช่าทรัพย์สิน เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน (Civil and Commercial Code : Hire of Property, Hire Purchase, Hire of Services, Hire of Work, Carriages)</p> <p style="text-align: right;">๒ (๒-๐-๔)</p>	ปรับปรุงชื่อวิชา โดยแยกเนื้อหาและคำอธิบายในรายวิชา

<p>Hire Purchase, Hire of Services, Hire of Work Carriages, Loan, Deposit, Warehousing, Compromise, Gambling and Betting)</p> <p>ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ สัญญาเช่าทรัพย์ เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน ยืม ฝากทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพนันชั้นต่อ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๔ - ๑๐, ๑๔, ๑๗ และ ๑๘</p>	<p>ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ เช่าทรัพย์ เช่าซื้อ จ้างแรงงาน จ้างทำของ รับขน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๔ ถึง ๘</p>	
<p>๔๐๘ ๓๑๕ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำนำ ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code on Suretyship, Mortgage, Pledge)</p> <p>ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ ค้ำประกัน จำนอง จำนำ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๑๑ - ๑๓</p>	<p>๔๐๘ ๓๑๔ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยค้ำประกัน จำนอง จำนำ ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code : Suretyship, Mortgage, Pledge)</p> <p>ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ ค้ำประกัน จำนอง จำนำ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๑๑ ถึง ๑๓</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๔๐๘ ๓๑๖ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code on Agency, Brokerage)</p> <p>ศึกษาลักษณะสัญญาตัวแทนมีความแตกต่างกับสัญญาลักษณะอื่นอย่างไร การตั้งตัวแทน หน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างตัวแทนและตัวการ ความรับผิดชอบของตัวการและตัวแทนต่อบุคคลภายนอก สิทธิการรับบำเหน็จของตัวแทน นอกจากนี้ยังศึกษาถึงลักษณะของสัญญาตัวแทนค้ำต่าง หน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างตัวการและตัวแทนค้ำต่าง รวมทั้งความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก ตลอดจนความแตกต่างระหว่างตัวแทนธรรมดาและตัวแทนค้ำต่าง ความระงับสิ้นไปแห่งสัญญาตัวแทน นอกจากนี้ยังศึกษาถึงสัญญานายหน้า บำเหน็จนายหน้า</p>	<p>๔๐๘ ๓๑๕ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตัวแทน ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code on Agency, Brokerage)</p> <p>ศึกษาลักษณะสัญญาตัวแทนมีความแตกต่างกับสัญญาลักษณะอื่นอย่างไร การตั้งตัวแทน หน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างตัวแทนและตัวการ ความรับผิดชอบของตัวการและตัวแทนต่อบุคคลภายนอก สิทธิการรับบำเหน็จของตัวแทน นอกจากนี้ยังศึกษาถึงลักษณะของสัญญาตัวแทนค้ำต่าง หน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างตัวการและตัวแทนค้ำต่าง รวมทั้งความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอก ตลอดจนความแตกต่างระหว่างตัวแทนธรรมดาและตัวแทนค้ำต่าง ความระงับสิ้นไปแห่งสัญญาตัวแทน นอกจากนี้ยังศึกษาถึงสัญญานายหน้า บำเหน็จนายหน้า</p>	<p>คงเดิม</p>

<p>๔๐๘ ๓๑๗ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตั๋วเงิน บัญชีเดินสะพัด ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code on Bills, Current Account) ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ ตั๋วเงิน บัญชีเดินสะพัด ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๑๙ - ๒๑</p>	<p>๔๐๘ ๓๑๖ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยตั๋วเงิน บัญชีเดินสะพัด ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code : Bills, Current Account) ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ ตั๋วเงิน และบัญชีเดินสะพัด ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๑๙ และ ๒๑</p>	<p>คงเดิม</p>
<p>๔๐๘ ๓๑๘ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code on Insurance) ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ ประกันภัย ตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๐</p>	<p>๔๐๘ ๓๒๑ กฎหมายเกี่ยวกับการประกันภัย ๒ (๒-๐-๔) (Law on insurance) ศึกษาหลักกฎหมายประกันภัย กฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง ผู้ประสบภัยจากรถยนต์รวมถึงกฎหมายว่าด้วยการวินาศภัยและ กฎหมายว่าด้วยการประกันชีวิต</p>	<p>ชื่อรายวิชา และคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๓๑๙ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วน บริษัท และ บริษัทมหาชน จำกัด ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code on Partnerships, Companies, Public Company Limited) ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ หุ้นส่วน บริษัท บริษัทมหาชน จำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ และ ตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>๔๐๘ ๓๑๗ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วน บริษัท และ บริษัทมหาชน จำกัด ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code : Partnerships, Companies, Public Company Limited) ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ หุ้นส่วน บริษัท และบริษัท มหาชนจำกัด ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๒๒ และตามพระราชบัญญัติบริษัทมหาชน จำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕</p>	<p>ปรับปรุงชื่อ วิชาและ คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๓๒๐ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code on Family) ศึกษากฎหมายครอบครัวให้ทราบเรื่องการสมรส บิดามารดา กับบุตร ค่าอุปการะเลี้ยงดู ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕</p>	<p>๔๐๘ ๓๑๘ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยครอบครัว ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code : Family) ศึกษาหลักกฎหมายลักษณะครอบครัว ตามประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๕</p>	<p>คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๓๒๑ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code on Succession)</p>	<p>๔๐๘ ๓๒๐ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code : Succession)</p>	<p>คำอธิบาย รายวิชา</p>

<p>ศึกษากฎหมายสี่มรดก ให้ทราบเรื่องบทบัญญัติทั่วไป สิทธิ โดยชอบธรรมในการรับมรดก พิณยกรรม วิธีจัดการและปັນทรัพย์มรดก มรดกที่ไม่มีผู้รับ อายุความ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๖</p>	<p>ศึกษาหลักกฎหมายลักษณะมรดก ตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ บรรพ ๖</p>	
<p>๔๐๘ ๓๒๒ กฎหมายอาญา ๑ ๓ (๓-๐-๖) (Criminal Law) ศึกษาลักษณะของกฎหมายอาญา หลักทั่วไปแห่งกฎหมาย อาญา ทฤษฎีว่าด้วยความผิด ทฤษฎีว่าด้วยความรับผิดชอบทางอาญา ตาม ประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๑ ลักษณะของโทษ การกำหนดโทษ เหตุต่างๆ อันกระทบกระเทือนถึงการลงโทษทางอาญา บทบัญญัติทั่วไปที่ใช้แก่ ความผิดลหุโทษตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๑</p>	<p>๔๐๘ ๒๐๙ กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป ๓ (๓-๐-๖) (Criminal Law : General Principles) ศึกษาหลักทั่วไปของกฎหมายอาญาตามประมวลกฎหมาย อาญา ภาค ๑</p>	<p>ปรับปรุงชื่อ วิชา และ คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๓๒๓ กฎหมายอาญา ๒ ๓ (๓-๐-๖) (Criminal Law II) ศึกษาถึงหลักเกณฑ์ความผิดเฉพาะอย่าง ๙ ลักษณะ อาทิเช่น ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความผิดเกี่ยวกับการ ปกครอง ความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม ความผิดเกี่ยวกับศาสนา ความผิด เกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการก่อให้เกิด ภัยอันตรายต่อประชาชน ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ความผิด เกี่ยวกับการค้า ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ลักษณะ ๑ - ๙</p>	<p>๔๐๘ ๓๑๐ กฎหมายอาญา ภาคความผิด ๓ (๓-๐-๖) (Criminal Law : Offense) วิชาบังคับก่อน : เคยศึกษาวิชา ๔๐๘ ๒๐๙ กฎหมายอาญา ภาคทั่วไป ศึกษาหลักกฎหมายอาญาภาคความผิดที่สำคัญตามประมวล กฎหมายอาญา ภาค ๒ และ ๓</p>	<p>ปรับปรุงชื่อ วิชา โดยรวม เนื้อหาจาก วิชาเดิมเป็น ๑ รายวิชาและ คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๔๒๔ กฎหมายอาญา ๓ ๓ (๓-๐-๖) (Criminal Law III) ศึกษาความผิดเฉพาะอย่าง คือ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและ ร่างกาย ความผิดเกี่ยวกับเสรีภาพและชื่อเสียง ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ตาม ประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๒ ลักษณะ ๑๐ - ๑๒ ความผิดลหุโทษ ตาม</p>	<p style="text-align: center;">-</p>	<p>ตัดรายวิชา</p>

ประมวลกฎหมายอาญา ภาค ๓		
๔๐๘ ๔๒๕ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑ (Criminal Procedure Code I) ศึกษากระบวนการดำเนินคดีอาญา ให้ทราบหลักทั่วไป อำนาจสอบสวนและเขตอำนาจศาล หมายถึงเรียกและหมายอาญา การจับ ชั่ง จำคุก คั่น และปล่อยชั่วคราว การสอบสวน การชั้นสูตรพลิกศพ การฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๑ และ ภาค ๒	๔๐๘ ๓๒๔ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑ (Criminal Procedure Code I) ศึกษากระบวนการดำเนินคดีอาญา ให้ทราบหลักทั่วไป อำนาจสอบสวนและเขตอำนาจศาล หมายถึงเรียกและหมายอาญา การจับ ชั่ง จำคุก คั่น และปล่อยชั่วคราว การสอบสวน การชั้นสูตรพลิกศพ การฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๑ และ ภาค ๒	ปรับชั่วโมงและคำอธิบายรายวิชา
๔๐๘ ๔๒๖ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๒ (Criminal Procedure Code II) ศึกษาวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๓ และให้ทราบถึงการอุทธรณ์และฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๔	๔๐๘ ๔๒๖ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๒ (Criminal Procedure Code II) วิชาบังคับก่อน : เคยศึกษาวิชา ๔๐๘ ๓๒๔ กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ๑ ศึกษาวิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๓ และให้ทราบถึงการอุทธรณ์และฎีกาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๔	ปรับชั่วโมงและคำอธิบายรายวิชา
๔๐๘ ๔๒๗ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๑ (Civil Procedure Code I) ศึกษากระบวนการดำเนินคดีแพ่ง ให้ทราบบทวิเคราะห์ศัพท์ศาล คู่ความ การยื่นและส่งคำ คู่ความและเอกสาร คำพิพากษาและคำสั่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๑ ลักษณะ ๑, ๔ และ ๖ วิธีพิจารณาสามัญในศาลชั้นต้น วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๒ ลักษณะ ๑ และ ๒	๔๐๘ ๓๒๓ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๑ (Civil Procedure Code I) ศึกษากระบวนการดำเนินคดีแพ่ง ให้ทราบบทวิเคราะห์ศัพท์ศาล คู่ความ การยื่นและส่งคำ คู่ความและเอกสาร คำพิพากษาและคำสั่ง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๑ ลักษณะ ๑, ๔ และ ๖ วิธีพิจารณาสามัญในศาลชั้นต้น วิธีพิจารณาวิสามัญในศาลชั้นต้น ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๒ ลักษณะ ๑ และ ๒	ปรับชั่วโมงและคำอธิบายรายวิชา
๔๐๘ ๔๒๘ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๒ (Civil Procedure Code II)	๔๐๘ ๔๒๕ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๒ (Civil Procedure Code II)	ปรับชั่วโมงและคำอธิบาย

<p>ศึกษากระบวนการดำเนินคดีแพ่ง (ต่อ) ให้ทราบการอุทธรณ์ และฎีกา วิธีการชั่วคราวก่อนพิจารณาและการบังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๓ และ ภาค ๔</p>	<p>วิชาบังคับก่อน : เคยศึกษาวิชา ๔๐๘ ๓๒๓ กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ๑</p> <p>ศึกษากระบวนการดำเนินคดีแพ่ง (ต่อ) ให้ทราบการอุทธรณ์ และฎีกา วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับคดีตามคำพิพากษา หรือคำสั่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๓ และ ภาค ๔</p>	<p>รายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๔๒๙ กฎหมายลักษณะพยาน ๓ (๓-๐-๖) (Law of Evidence) ศึกษาลักษณะและกฎเกณฑ์การสืบพยานหลักฐานของศาล ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา หลักในการรับฟังและไม่รับฟังพยานหลักฐานรวมทั้งหลักเรื่องพยานบอกเล่าและพยานความเห็น ข้อที่ศาลรู้เอง ข้อสันนิษฐาน และหน้าที่นำสืบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๑ ลักษณะ ๕ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๕</p>	<p>๔๐๘ ๔๒๘ กฎหมายลักษณะพยาน ๒ (๒-๐-๔) (Law of Evidence) ศึกษาลักษณะและกฎเกณฑ์การสืบพยานหลักฐานของศาล ทั้งคดีแพ่งและคดีอาญา หลักในการรับฟังและไม่รับฟังพยานหลักฐานรวมทั้งหลักเรื่องพยานบอกเล่าและพยานความเห็น ข้อที่ศาลรู้เอง ข้อสันนิษฐานและหน้าที่นำสืบ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๑ ลักษณะ ๕ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๕</p>	<p>ปรับชั่วโมง และคำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๔๓๐ กฎหมายการคลัง ๒ (๒-๐-๔) (Public Finance Law) ศึกษาที่มา ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานของกฎหมายการคลัง นโยบายการเงินและการคลังของรัฐ การจัดองค์กรของรัฐทางการคลัง รายได้ การก่อหนี้สาธารณะและรายจ่ายของรัฐ วิธีการจัดทำงบประมาณของรัฐ การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของรัฐ การควบคุม การเงินและการคลังของรัฐในรูปแบบต่างๆ</p>	<p>๔๐๘ ๔๓๒ กฎหมายการคลัง ๒ (๒-๐-๔) (Public Finance Law) ศึกษาหลักกฎหมายการคลังที่เกี่ยวกับการเงิน การคลัง วิธีงบประมาณและระบบภาษีอากร หลักเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวกับการเงินและการคลัง ซึ่งองค์กรของรัฐอันได้แก่ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ</p>	<p>คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๔๓๑ กฎหมายล้มละลายและการฟื้นฟูกิจการ ๒ (๒-๐-๔) (Bankruptcy and Business Reorganization) ศึกษาหลักเกณฑ์และกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย สำหรับลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล และศึกษาถึงกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลตาม</p>	<p>๔๐๘ ๔๒๗ กฎหมายล้มละลายและฟื้นฟูกิจการ ๒ (๒-๐-๔) (Bankruptcy and Business Reorganization Law) ศึกษาหลักเกณฑ์และกระบวนการพิจารณาคดีล้มละลาย สำหรับลูกหนี้ซึ่งเป็นบุคคลธรรมดาและนิติบุคคล และศึกษาถึงกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ซึ่งเป็นนิติบุคคลและวิสาหกิจ</p>	<p>คำอธิบาย รายวิชา</p>

พระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๘๓ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลล้มละลายและวิธีพิจารณาคดีล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๕๒	ขนาดย่อม (SMEs) ตามพระราชบัญญัติล้มละลาย พ.ศ. ๒๕๘๓	
<p>๔๐๘ ๔๓๒ พระธรรมนูญศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีในศาลแขวง ๒ (๒-๐-๔) (Law on Court Organization and the Criminal Procedure of Kwaeng Court)</p> <p>ศึกษาประวัติศาลยุติธรรม ระบบงานศาลยุติธรรม งานฝ่ายตุลาการ และงานฝ่ายธุรการ ชั้นของศาลยุติธรรม ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา และศาลชำนาญพิเศษ อำนาจศาล อำนาจผู้พิพากษา องค์คณะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบ รวมทั้งวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง</p>	<p>๔๐๘ ๓๒๒ พระธรรมนูญศาลยุติธรรมและวิธีพิจารณาคดีในศาลแขวง ๒ (๒-๐-๔) (Law on Court Organization and the Criminal Procedure of Kwaeng Court)</p> <p>ศึกษาประวัติศาลยุติธรรม ระบบงานศาลยุติธรรม งานฝ่ายตุลาการ และงานฝ่ายธุรการ ชั้นของศาลยุติธรรม ศาลชั้นต้น ศาลอุทธรณ์ ศาลฎีกา และศาลชำนาญพิเศษ อำนาจศาล อำนาจผู้พิพากษา องค์คณะของผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบ รวมทั้งวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง</p>	คงเดิม
<p>๔๐๘ ๔๓๓ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง ๓ (๓-๐-๖) (Public International Law)</p> <p>ศึกษาที่มาและหลักเบื้องต้นของกฎหมายระหว่างประเทศ สิ่งที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายระหว่างประเทศ เขตแดนของรัฐ ทะเลหลวง องค์การของรัฐในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กิจการระหว่างประเทศ การระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศ สงคราม ความเป็นกลาง</p>	<p>๔๐๘ ๔๓๑ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง ๒ (๒-๐-๔) (Public International Law)</p> <p>ศึกษาที่มาและหลักเบื้องต้นของกฎหมายระหว่างประเทศ สิ่งที่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายระหว่างประเทศ เขตแดนของรัฐ ทะเลหลวง องค์การของรัฐในความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ กิจการระหว่างประเทศ การระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศ สงคราม ความเป็นกลาง</p>	เปลี่ยนแปลงหน่วยกิต
<p>๔๐๘ ๔๓๔ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและคดีอาญา ๓ (๓-๐-๖) (Private and Criminal International Law)</p> <p>ศึกษาที่มาและหลักเบื้องต้นของกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล การจำแนกบุคคลตามสภาพภูมิศาสตร์ การจำแนกนิติบุคคลตามสภาพทางภูมิศาสตร์ การได้สิทธิหรือสถานะของคนต่างด้าว การขัดกันแห่งกฎหมาย อำนาจหน้าที่และอำนาจศาลของรัฐในคดีอาญา การร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อปราบอาชญากรรม เช่น การส่งฝ่ายข้ามแดน</p>	<p>๔๐๘ ๔๓๖ กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและคดีอาญา ๓ (๓-๐-๖) (Private and Criminal International Law)</p> <p>ศึกษาที่มาและหลักเบื้องต้นของกฎหมายระหว่างประเทศ แผนกคดีบุคคล การจำแนกบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ การได้สิทธิหรือสถานะของคนต่างด้าว การขัดกันแห่งกฎหมาย อำนาจหน้าที่และอำนาจศาลของรัฐในคดีอาญา การร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อปราบอาชญากรรม เช่น การส่งผู้ร้ายข้ามแดน</p>	คงเดิม

<p>๔๐๘ ๔๓๕ กฎหมายปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ๓ (๓-๐-๖) (Administrative Law and Administrative Procedure)</p> <p>ศึกษาความหมาย ที่มาของกฎหมายปกครอง หลักการจัดระเบียบทางปกครอง การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กิจการทางปกครอง บริการสาธารณะ การกระทำทางปกครอง หลักกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและการควบคุมฝ่ายปกครองและศึกษาแนวความคิดพื้นฐาน เรื่องศาลปกครอง ลำดับชั้นของศาลปกครอง องค์การในศาลปกครอง เขตอำนาจศาลปกครอง การฟ้องคดี กระบวนการดำเนินคดี การรวบรวมพยานหลักฐานและการส่งระหว่างพิจารณา การนั่งพิจารณาคดีและการส่งคดี คำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครอง การบังคับคดีและการอุทธรณ์คดีปกครอง</p>	<p>๔๐๘ ๓๑๙ กฎหมายปกครอง ๓ (๓-๐-๖) (Administrative Law)</p> <p>ศึกษาความหมาย ที่มาของกฎหมายปกครอง หลักการจัดระเบียบทางปกครอง การจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กิจการทางปกครอง บริการสาธารณะ การกระทำทางปกครอง หลักกฎหมายเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐและการควบคุมฝ่ายปกครอง รวมตลอดถึงหลักกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่</p>	<p>ปรับปรุงชื่อวิชา โดยแยกเนื้อหาและคำอธิบายในรายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๔๓๖ กฎหมายภาษีอากร ๓ (๓-๐-๖) (Taxation Law)</p> <p>ศึกษาหลักการของการภาษีอากร และรายได้อื่นๆ ของรัฐบาล ชนิดของภาษี และอัตราภาษี นโยบายภาษี การบริหารงานด้านภาษี สาระสำคัญของกฎหมายภาษีอากร</p>	<p>๔๐๘ ๔๓๘ กฎหมายภาษีอากร ๒ (๒-๐-๔) (Taxation Law)</p> <p>ศึกษาหลักการของการภาษีอากร และรายได้อื่นๆ ของรัฐบาล ชนิดของภาษี และอัตราภาษี นโยบายภาษี การบริหารงานด้านภาษี สาระสำคัญของกฎหมายภาษีอากร</p>	<p>ปรับปรุงชื่อวิชา โดยแยกเนื้อหาและคำอธิบายในรายวิชา</p>
<p>๔๐๘ ๔๓๗ กฎหมายแรงงานและการประกันสังคม ๓ (๓-๐-๖) (Labour and Social Security Law)</p> <p>ศึกษากำเนิดและหลักสำคัญของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายแรงงานสัมพันธ์และกฎหมายประกันสังคม</p>	<p>๔๐๘ ๔๓๗ กฎหมายแรงงานและสวัสดิการสังคม ๒ (๒-๐-๔) (Labor and Social Welfare Law)</p> <p>ศึกษากำเนิดและหลักสำคัญของกฎหมายคุ้มครองแรงงาน กฎหมายแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายประกันสังคม กฎหมายการทำงานของ คนต่างด้าว กฎหมายคนเข้าเมือง รวมทั้งแนวคิด หลักการ นโยบายของรัฐ และกฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการสังคม ระบบสวัสดิการสังคม การจัดสวัสดิการสังคมให้แก่บุคคลประเภทต่างๆ ในสังคม เช่น สวัสดิการลูกจ้าง</p>	<p>ชื่อรายวิชาและคำอธิบายรายวิชา รวมทั้งเปลี่ยนแปลงหน่วยกิต</p>

	<p>สวัสดิการครอบครัว สวัสดิการสตรี เด็กและเยาวชนในภาวะยากลำบาก</p> <p>สวัสดิการผู้สูงอายุ สวัสดิการคนพิการและคนไร้ที่พึ่ง</p>	
<p>๔๐๘ ๔๓๘ กฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและวิธีพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Intellectual Estate and Procedure for Intellectual Property)</p> <p>ศึกษาลักษณะของทรัพย์สินทางปัญญานิตต่างๆ โดยเน้น ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรและสิทธิในเครื่องหมายการค้า ลักษณะของลิขสิทธิ์ การคุ้มครองลิขสิทธิ์ภายในประเทศ การคุ้มครองลิขสิทธิ์ระหว่างประเทศ ลักษณะของสิทธิบัตร การคุ้มครองสิทธิบัตรในประเทศไทย นโยบายของ ประเทศกำลังพัฒนาในการตรากฎหมายสิทธิบัตร ลักษณะของสิทธิใน เครื่องหมายการค้า การคุ้มครองสิทธิในเครื่องหมายการค้าในกฎหมายไทย การคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาอื่นๆ เช่น สิทธิในชื่อทางการค้า ความลับทางการค้า ฯลฯ และวิธีพิจารณาคดีในศาลทรัพย์สินทางปัญญา</p>	-	<p>ย้ายเป็นวิชา</p> <p>เลือกทาง</p> <p>กฎหมาย</p>
<p>๔๐๘ ๔๓๙ กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(International Trade Law)</p> <p>ศึกษาวิวัฒนาการและที่มาของการค้าระหว่างประเทศ หลักเกณฑ์และข้อตกลงในสัญญาทางการค้าระหว่างประเทศ เช่น สัญญา CIF, C&F และ FOB การชำระค่าสินค้าระหว่างประเทศ วิธีต่างๆ รวมถึง ศึกษากฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่มีผลกระทบต่อการค้าสินค้า ระหว่างประเทศ ข้อตกลงว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade) หรือ (GATT) ข้อตกลง ต่างๆ ขององค์การการค้าโลก (General Agreement on Tariffs and Trade) หรือ WTO และกระบวนการระงับข้อพิพาททางการค้าระหว่าง</p>	-	<p>ย้ายเป็นวิชา</p> <p>เลือกทาง</p> <p>กฎหมาย</p>

ประเทศ		
<p>๔๐๘ ๔๔๐ การว่าความและการจัดทำเอกสารทางกฎหมาย ๓ (๓-๐-๖) (Lawyer Practice and Legal Document Preparation)</p> <p>ศึกษาสถานการณ์จำลองกระบวนการพิจารณาคดี นับแต่การเตรียมคดี การร่างคำฟ้อง คำให้การแถลงการณ์และคำร้องต่างๆ วิธีปฏิบัติในศาล การเสนอพยานหลักฐาน การซักถามพยาน การแถลงการณ์ด้วยวาจา การทำคำพิพากษา และการอุทธรณ์ฎีกา</p>	<p>๔๐๘ ๔๓๔ การว่าความและการจัดทำเอกสารทางกฎหมาย ๒ (๒-๐-๔) (Lawyer Practice and Legal Document Preparation)</p> <p>ศึกษาสถานการณ์จำลองกระบวนการพิจารณาคดี นับแต่การเตรียมคดี การร่างคำฟ้อง คำให้การแถลงการณ์และคำร้องต่างๆ วิธีปฏิบัติในศาล การเสนอพยานหลักฐาน การซักถามพยาน การแถลงการณ์ด้วยวาจา การทำคำพิพากษา และการอุทธรณ์ฎีกา</p>	<p>ปรับข้ามงและคำอธิบายรายวิชา</p>
	<p>๔๐๘ ๓๑๓ ยืม ฝากทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพนันขั้นต่อ ๒ (๒-๐-๔) (Civil and Commercial Code : Loan, Deposit, Warehousing, Compromise, Gambling and Betting)</p> <p>ศึกษาสัญญาเฉพาะอย่าง คือ ยืม ฝากทรัพย์ เก็บของในคลังสินค้า ประนีประนอมยอมความ การพนันขั้นต่อ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ ๓ ลักษณะ ๙, ๑๐, ๑๔, ๑๗ และ ๑๘</p>	<p>ปรับปรุงชื่อวิชา โดยแยกเนื้อหาและคำอธิบายในรายวิชา</p>
-	<p>๔๐๘ ๒๐๑ ประวัติศาสตร์กฎหมายไทยและระบบกฎหมายหลัก ๒(๒-๐-๔) (Thai Legal History and Major Legal Systems)</p> <p>ศึกษาประวัติศาสตร์ทางวัฒนธรรมและสังคมไทยดั้งเดิม อันเป็นรากฐานของสถาบันทางกฎหมายที่สำคัญของประเทศไทย อิทธิพลของแนวความคิดทางพุทธศาสนา อิทธิพลของแนวความคิด หลักกฎหมาย และระบบกฎหมายของอินเดียและประเทศตะวันตกที่มีต่อวิวัฒนาการของกฎหมายไทย วิวัฒนาการของกฎหมายไทยตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>เพิ่มรายวิชา</p>

	<p>โดยเฉพาะตั้งแต่สมัยจัดทำประมวลกฎหมายเป็นต้นมาโดยเน้นหนักในแง่กฎหมายเปรียบเทียบ เพื่อให้นิติเกิดความเข้าใจในระบบกฎหมายไทย รวมทั้งวิวัฒนาการของระบบกฎหมายหลักของโลก สถาบันสำคัญของระบบกฎหมายกฎหมายหลัก และความแตกต่างที่สำคัญของระบบกฎหมายหลัก</p>	
	<p>๔๐๘ ๔๓๐ หลักวิธีพิจารณาความทางกฎหมายมหาชน ๒ (๒-๐-๔) (Principle of Public Procedure Law) วิชาบังคับก่อน : เคยศึกษา ๔๐๘ ๒๐๘ กฎหมายรัฐธรรมนูญและสถาบันการเมือง ๔๐๘ ๓๑๙ กฎหมายปกครอง ศึกษาแนวคิด ความเป็นมา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีพิจารณาความในกฎหมายมหาชน ลักษณะคดีความในกฎหมายมหาชน ประเภทคดีความในกฎหมายมหาชน หลักกฎหมายที่ใช้ในการพิจารณาความในกฎหมายมหาชน รวมทั้งศึกษาหลักการพื้นฐานของวิธีพิจารณาคดีรัฐธรรมนูญและคดีปกครอง ประเภทของคดีรัฐธรรมนูญและคดีปกครอง เจาะลึกในการฟ้องคดี การดำเนินกระบวนการพิจารณา การทำคำวินิจฉัย คำพิพากษาและคำสั่ง ผลของคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ตลอดจนการคุ้มครองชั่วคราวระหว่างพิจารณาและการบังคับตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญและคำพิพากษาของศาลปกครอง</p>	<p>เพิ่มรายวิชา</p>
	<p>๔๐๘ ๔๓๓ กฎหมายเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ๒ (๒-๐-๔) (Laws on Real Estate) ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ เช่น ประมวลกฎหมายที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน กฎหมายว่าด้วยการดูแลผลประโยชน์ทางคู่สัญญา กฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุ กฎหมายว่าด้วยอาคารชุด และกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ปรับปรุงชื่อวิชา โดยแยกเนื้อหาและคำอธิบายในรายวิชา</p>

ภาคผนวก ค
ข้อบังคับ ประกาศ ระเบียบ
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

พ.ศ. ๒๕๖๑

เพื่อให้การบริหารงานจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๕๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตที่รับเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๒

๓.๒ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐

๓.๓ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๑

ข้อ ๔ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้

“มหาวิทยาลัย” หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภามหาวิทยาลัย” หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“สภาวิชาการ” หมายความว่า สภาวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“นิสิต” หมายความว่า ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับ

หมวด ๑
คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

ข้อ ๗ ผู้สมัครเข้าศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๗.๑ คุณสมบัติของพระภิกษุสามเณรผู้สมัครเข้าศึกษา

๗.๑.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ

๗.๑.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๑.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

๗.๑.๕ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๑.๖ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือ

๗.๑.๗ เป็นผู้สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลี ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๘ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว ต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๙ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด

๗.๑.๑๐ ไม่เคยถูกคัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถานศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

๗.๑.๑๑ ผู้เข้าศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๑.๔, ๗.๑.๖, ๗.๑.๗, ๗.๑.๘ และข้อ ๗.๑.๑๐

๗.๒ คุณสมบัติของคฤหัสถ์ผู้สมัครเข้าศึกษา

๗.๒.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ

๗.๒.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๒.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

๗.๒.๕ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๖ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ เพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด

๗.๒.๗ ไม่เคยถูกคัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

๗.๒.๘ ผู้เข้าศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๒.๔, ๗.๒.๕ และข้อ ๗.๒.๗

ข้อ ๘ มหาวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีในแต่ละปีการศึกษา

ข้อ ๙ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตเพื่อเข้าศึกษาในอีกสาขาวิชาหนึ่งได้ ทั้งนี้ ให้มีการโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษตามเกณฑ์ และวิธีการที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด และต้องมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต และมีเวลาศึกษาอีกไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ

ข้อ ๑๐ การนับวันต่าง ๆ ตามข้อบังคับนี้ มหาวิทยาลัยจะประกาศให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

หมวด ๒

การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๑๑ การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้ใช้ระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๑ ภาคการศึกษาที่ ๑ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๑.๒ ภาคการศึกษาที่ ๒ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

นอกจากนั้น จะจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ต่อจากภาคการศึกษาที่ ๒ อีก ๑ ภาคก็ได้ โดยมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ แต่ให้เพิ่มชั่วโมงศึกษาในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ ภาคการศึกษาฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ

ข้อ ๑๒ ระยะเวลาการศึกษาระดับปริญญาตรี

๑๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา รวมการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษา และการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้นับเข้าในปีการศึกษาที่ ๕ ยกเว้นในกรณีข้อ ๙ ให้เป็นไปตามระยะเวลาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๓ หลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้ศึกษารายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๔ การคิดหน่วยกิต

๑๔.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึก หรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๓ การฝึกงาน หรือฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๔ การทำโครงการ หรือกิจกรรมการเรียนรู้อื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

ข้อ ๑๕ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยกำหนดหลักสูตร และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียน โดยต้องมีหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร

ข้อ ๑๖ การเลือกและการขอเปลี่ยนสาขาวิชา หรือวิชาเอกให้เป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะ หรือวิทยาลัยที่จะออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์

ข้อ ๑๗ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยส่งชื่อรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียน

ภายหลังจากวันลงทะเบียนรายวิชาแล้วหากคณะ หรือวิทยาลัยจำเป็นต้องเปิดสอนรายวิชาใหม่เพิ่มขึ้นหรือไม่เปิดสอนรายวิชาใดที่ได้แจ้งไว้ก็ให้ดำเนินการได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และต้องแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบ ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๑๕ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

ข้อ ๑๘ ให้สำนักทะเบียนและวัดผลออกประกาศ หรือกำหนดหลักเกณฑ์ ซึ่งไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ในการรับนิสิตที่จะขอย้ายจากคณะ หรือวิทยาลัยต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย หรือโอนจากสถาบันการศึกษาอื่นโดยจะต้องมีเวลาการศึกษาต่อเนื่องในคณะ หรือวิทยาลัยที่เข้าศึกษาใหม่ไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต

ข้อ ๑๙ การเทียบฐานะชั้นปีที่ของนิสิตในมหาวิทยาลัยกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่นิสิตลงทะเบียนเรียนและสอบได้ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์พิจารณา และกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค

ข้อ ๒๐ สภาพนิสิตแบ่งออกได้ ดังนี้

๒๐.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป

๒๐.๒ นิสิตสภาพพรอพิณิจ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐

การจำแนกสภาพนิสิตจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค ทั้งนี้ ยกเว้นนิสิตที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก ซึ่งการจำแนกสภาพจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่ ๒ นับแต่เริ่มเข้าศึกษา

สำนักทะเบียนและวัดผลจะต้องแจ้งสภาพพรอพิณิจให้นิสิตที่มีสภาพเช่นนั้น และอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตผู้นั้นทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๒๑ การลาพัก และการขอกลับเข้าศึกษาต่อ นิสิตอาจยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาต่อคนบติ หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๑.๑ ถูกเกณฑ์ หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๒๑.๒ ได้รับทุนการศึกษาระหว่างประเทศ หรือทุนอื่นใดที่มหาวิทยาลัยเห็นสมควรสนับสนุน

๒๑.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งของแพทย์โดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๒๑.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญ

ในกรณีที่นิสิตขอลาพักก่อนลงทะเบียนรายวิชา หรือก่อนเปิดภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคนบติ หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดอย่างช้าภายใน ๗ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

และต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตไว้ หากไม่ปฏิบัติตามมหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

อนึ่ง ถ้านิสิตขอลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว หรือในระหว่างภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องโดยเร็วที่สุด และจะต้องมีเวลาศึกษาโดยสม่ำเสมอในระยะก่อนการยื่นคำร้องขอลาพัก หากรายวิชาใดนิสิตขาดเรียนเกินกว่าร้อยละ ๒๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ถือว่าได้ผลการศึกษาระดับ F เฉพาะรายวิชานั้น และให้นำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๒๒ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอนุมัติให้นิสิตลาพักได้ครั้งละไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ ถ้านิสิตยังมีความจำเป็นที่จะต้องขอลาพักต่อไปอีก ให้ยื่นคำร้องขอลาพักใหม่ตามวิธีการดังกล่าวแล้ว

นิสิตที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา เมื่อจะกลับเข้าศึกษาต่อ จะต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดก่อนวันเปิดภาคการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน หากไม่ปฏิบัติตามจะไม่มีสิทธิ์ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษานั้น เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีเหตุสำคัญ และจำเป็นที่ทำให้ นิสิตผู้นั้นไม่สามารถยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาได้ทันตามกำหนด จะอนุมัติให้เป็นกรณีพิเศษก็ได้

ข้อ ๒๓ คณะหรือวิทยาลัยต้องแจ้งรายชื่อนิสิตที่ได้รับอนุมัติให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา และรายชื่อนิสิตที่ขอกลับเข้าศึกษาต่อให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

หมวด ๓

การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต การลงทะเบียน การเพิ่มและการถอนรายวิชา

ข้อ ๒๔ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๒๔.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนดมายื่นต่อสำนักทะเบียนและวัดผลด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒๔.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันที่กำหนดต้องแจ้งเหตุขัดข้องให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน หลังจากวันที่กำหนดไว้ มิฉะนั้น จะถือว่าสละสิทธิ์

ในกรณีที่ได้แจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบตามความในวรรคแรกแล้ว ต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วยตนเอง ยกเว้นในกรณีที่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีเหตุสุดวิสัยจึงอนุญาตให้มอบหมายผู้แทนมาขึ้นทะเบียนได้ ทั้งนี้ ต้องทำให้เสร็จเรียบร้อยภายใน ๗ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

๒๔.๓ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตจะศึกษาเกินกว่า ๑ สาขาวิชาในขณะเดียวกันไม่ได้

ข้อ ๒๕ การลงทะเบียนรายวิชา

๒๕.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาตามที่ประสงค์จะศึกษาตามรูปแบบ และหลักเกณฑ์ที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนด

๒๕.๒ ให้มีการลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษา และการลงทะเบียนทุกครั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๕.๓ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียม และส่วนที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ให้เรียบร้อยจึงถือว่าการลงทะเบียนนั้นสมบูรณ์ และ นิสิตจะได้รับรายงานผลการศึกษาเมื่อสิ้นภาคการศึกษาเฉพาะรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้วเท่านั้น

๒๕.๔ นิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชาหลังจากวันที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนดให้ถือ ว่าลงทะเบียนซ้ำ ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเป็นพิเศษตามอัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งจะประกาศให้ทราบ เป็นคราว ๆ ไป

๒๕.๕ นิสิตไม่ลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วันแรกของภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการ ประจำวิทยาลัยให้ลงทะเบียนเรียนได้เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ ระยะเวลาที่พ้นกำหนดนั้นต้องไม่เกิน ๗ วัน และ ต้องชำระค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒๕.๔

ในกรณีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนรายวิชาเป็นกรณีพิเศษเช่นนี้ ถ้าเวลา เรียนนับจากวันที่ลงทะเบียนรายวิชาเหลืออยู่ไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของภาคการศึกษานั้นก็ให้มีสิทธิ์เข้าสอบใน รายวิชาที่ได้ลงทะเบียนด้วย แต่ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่เหลือ

๒๕.๖ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติภาคใดภาคหนึ่ง ที่ มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอนจะต้องลาพักการศึกษาภายใต้เงื่อนไขที่ได้ระบุไว้ในข้อ ๒๑ หากไม่ปฏิบัติตาม มหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

๒๕.๗ ถ้าไม่เกินกำหนด ๒ ปีการศึกษาปกตินับจากวันที่มหาวิทยาลัยถอนชื่อนิสิต ออกจากทะเบียนนิสิตตามข้อ ๒๑.๔ ข้อ ๒๕.๖ และข้อ ๕๘.๓.๑๓ มหาวิทยาลัยอาจอนุมัติให้นิสิตผู้นั้นกลับเข้า เป็นนิสิตใหม่ได้เมื่อมีเหตุอันสมควรโดยให้ถือระยะเวลานั้นเป็นระยะเวลาพักการศึกษา

ในกรณีเช่นนี้ นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมเสมือนเป็นผู้ลาพักการศึกษา รวมทั้ง ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ด้วย

ข้อ ๒๖ จำนวนหน่วยกิตที่นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนได้ มีดังนี้

๒๖.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ให้ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติได้ไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต และไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ส่วนในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่เกิน ๙ หน่วยกิต

๒๖.๒ นิสิตสภาพพรอพิณิจในภาคการศึกษาปกติ ให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต ส่วนภาคฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

๒๖.๓ นิสิตพิเศษที่มหาวิทยาลัยอนุมัติรับเข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษให้ลงทะเบียน รายวิชาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๖.๔ หลักสูตรระดับปริญญาตรีให้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในข้อ ข้อ ๑๒

ข้อ ๒๗ นิสิตที่ประสงค์จะลงทะเบียนรายวิชา นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๖ ต้องยื่น คำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๒๘ การขอเพิ่ม หรือการขอลถอนรายวิชา

๒๘.๑ การขอเพิ่มรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือภายใน ๗ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อนโดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๘.๒ การขอลถอนรายวิชา ต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา ภายในเงื่อนไข และให้มีผล ดังต่อไปนี้

๒๘.๒.๑ ถ้าขอลถอนภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วัน แรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน หรือนิสิตที่ถูกสั่งพักการศึกษา รายวิชาที่ถอนนั้นจะไม่ปรากฏสัญลักษณ์ W ใน ระเบียน

๒๘.๒.๒ ถ้าขอลถอนเมื่อพ้นกำหนด ๑๔ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๔๕ วันแรก ของภาคการศึกษาปกติ หรือเมื่อพ้นกำหนด ๗ วันแรก แต่ยังคงอยู่ภายใน ๒๐ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน

ถือว่านิสิตถอนตัวจากการศึกษารายวิชานั้น และจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชานั้น ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒๘.๒.๓ การขอลงทะเบียนเมื่อพ้นกำหนด ตามข้อ ๒๘.๒.๒ นั้นจะกระทำมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติด้วยเหตุผลพิเศษ ในกรณีเช่นนี้ นิสิตจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ถอนนั้น

๒๘.๒.๔ นิสิตจะถอนรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนแล้วจนเหลือจำนวนหน่วยกิตต่ำกว่า ๙ หน่วยกิตในภาคการศึกษาปกติไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

ข้อ ๒๙ มหาวิทยาลัยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมทั้งสิทธิ์การได้รับค่าธรรมเนียมคืนในบางกรณี ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

หมวด ๔

การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๓๐ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษา

ข้อ ๓๑ การวัดผลการศึกษาอาจทำได้หลายวิธี ในระหว่างภาคการศึกษาจะมีการสอบทุกรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ในภาคการศึกษานั้น ถ้ารายวิชาใดไม่มีการสอบให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยประกาศให้นิสิตทราบก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๓๒ นิสิตต้องมีเวลาศึกษาในแต่ละรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่ทำการเรียนการสอนทั้งหมด ในภาคการศึกษานั้น จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นกรณีตามข้อ ๒๕.๕

นิสิตผู้มีเวลาศึกษาในรายวิชาใดไม่ครบเกณฑ์กำหนดดังกล่าว และมีได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัย จะได้ระดับ F ในรายวิชานั้น และให้นำมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๓๓ การประเมินผลการศึกษา ระบบการประเมินผลการศึกษา

ระบบการประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชานั้นให้มีผลการศึกษาในระดับ (Grade) และค่าระดับ (Grade-point) ดังนี้

ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
ดีเยี่ยม (Excellent)	A	๔.๐
ดีมาก (Very Good)	B+	๓.๕
ดี (Good)	B	๓.๐
ค่อนข้างดี (Very Fair)	C+	๒.๕
พอใช้ (Fair)	C	๒.๐
ค่อนข้างพอใช้ (Quite Fair)	D+	๑.๕
อ่อน (Poor)	D	๑.๐
ตก (Failed)	F	๐

ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนต่ำสุด ที่ถือว่าผ่านในรายวิชานั้น ๆ คือระดับ D

ข้อ ๓๔ การให้ระดับ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓๔.๑ นิสิตเข้าสอบ และสอบตก

๓๔.๒ นิสิตขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

๓๔.๓ นิสิตไม่มีสิทธิ์เข้าสอบ ตามข้อ ๓๒

๓๔.๔ นิสิตขอถอนรายวิชาในกรณีอื่น นอกจากที่ไม่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๔

๓๔.๕ นิสิตไม่แก้ผลการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ (I) ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในข้อ ๓๗ วรรค ๒

๓๔.๖ นิสิตกระทำผิดระเบียบการสอบไล่ และได้รับการตัดสินให้สอบตก

ข้อ ๓๕ นอกจากการวัดผลเป็นระดับตามข้อ ๓๓ แล้ว รายงานผลการศึกษาอาจแสดงได้ด้วยสัญลักษณ์อื่นอีก ดังนี้

สัญลักษณ์	ผลการศึกษา
I (Incomplete)	ไม่สมบูรณ์
S (Satisfactory)	สอบได้ไม่กำหนดระดับ
U (Unsatisfactory)	สอบตกไม่กำหนดระดับ
W (Withdrawal)	ถอนรายวิชาที่ศึกษา
AU (Audit)	ศึกษาโดยไม่นับหน่วยกิต

ข้อ ๓๖ ในการศึกษาวิชาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย หรือรายวิชา ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย อาจมีการวัดผลโดยไม่มีค่าระดับก็ได้ และให้แสดงผลการศึกษาโดยใช้สัญลักษณ์ S หรือ U

ข้อ ๓๗ การให้สัญลักษณ์ I สำหรับรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ให้กระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓๗.๑ นิสิตไม่ส่งงานมอบหมาย หรือไม่เข้าทดสอบย่อยให้ครบเกณฑ์ตามกำหนดที่อาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นสั่ง หรือดำเนินการในภาคการศึกษา

๓๗.๒ นิสิตป่วยไม่อาจกระทำการสอบระหว่างการสอบรายวิชานั้นโดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๓๗.๓ นิสิตขาดสอบโดยได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือด้วยเหตุสุดวิสัยบางประการซึ่งทำให้นิสิตนั้นยังปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำหรับรายวิชานั้นไม่สมบูรณ์ และอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าไม่สมควรประเมินผลการศึกษาขั้นสุดท้ายของนิสิตผู้นั้น

ในกรณีดังกล่าว ตามข้อ ๓๗.๑, ๓๗.๒ และข้อ ๓๗.๓ นิสิตจะต้องทำการสอบ และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนให้เรียบร้อยเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สมบูรณ์อย่างช้าภายใน ๑๕ วัน หลังจากวันลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติถัดไป มิฉะนั้นสัญลักษณ์ I จะถูกปรับเป็น F ทันที

นิสิตที่ได้รับผลการศึกษาสมบูรณ์ตามเงื่อนไขในวรรคแรก จะได้รับระดับคะแนนไม่สูงกว่า C เว้นแต่ผลไม่สมบูรณ์ (I) นั้น เกิดเนื่องมาแต่เหตุสุดวิสัยอาจให้ระดับสูงกว่า C ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๓๘ การให้สัญลักษณ์ S จะให้เฉพาะรายวิชาซึ่งนิสิตสอบได้ และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ

ข้อ ๓๙ การให้สัญลักษณ์ U จะให้เฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบตก และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่นิสิตต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ ในกรณีนี้นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนใหม่จนกว่าจะสอบได้สัญลักษณ์ S

ข้อ ๔๐ การให้สัญลักษณ์ Au ให้กระทำเฉพาะรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ และแจ้งความ
จำนงในวันลงทะเบียนว่าจะเรียนโดยไม่นับหน่วยกิต และไม่ประสงค์จะให้มีการวัดผล

ข้อ ๔๑ การให้สัญลักษณ์ W ให้กระทำเฉพาะรายวิชาในกรณีที่ระบุไว้ในข้อ ๒๘.๒.๒ และข้อ
๒๘.๒.๓

ข้อ ๔๒ นิสิตที่ผลการสอบในรายวิชาใดไม่ต่ำกว่าระดับ D ให้ถือว่าสอบได้รายวิชานั้น ยกเว้น
ในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดจะต้องสอบให้ได้สูงกว่าระดับ D

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรนิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนวิชานั้น
จนสอบได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคแรก

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาเลือกนิสิตอาจลงทะเบียนเรียนซ้ำ ในรายวิชานั้น หรือ
อาจลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นแทนก็ได้

ข้อ ๔๓ การเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนน

๔๓.๑ รายวิชาที่จะขอเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ถ้าเป็นการเรียนซ้ำ
จะต้องเป็นรายวิชาที่ได้รับระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือ ๒.๐ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษา

๔๓.๒ ในแต่ละภาคการศึกษา นิสิตลงทะเบียนเรียนซ้ำได้โดยต้องลงทะเบียนรายวิชา
อื่น ๆ ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต ยกเว้นในกรณีที่นิสิตเรียนครบหน่วยกิตตามหลักสูตรปริญญาตรี
แล้ว แต่คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึงเกณฑ์ ตามข้อ ๖๔.๑ สามารถเรียนซ้ำเฉพาะรายวิชาที่เรียนเพื่อขอระดับ
คะแนนได้

ข้อ ๔๔ การนับหน่วยกิตสะสมให้นับรวมเฉพาะ ของรายวิชาที่นิสิตสอบได้ตามเกณฑ์ข้อ ๓๘
และข้อ ๔๒ เท่านั้น

๔๔.๑ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนรายวิชาใดมากกว่าหนึ่งครั้ง ให้นับจำนวนของ
หน่วยกิตของรายวิชานั้นไปคิดเป็นหน่วยกิตสะสมได้เพียงครั้งเดียว

๔๔.๒ ในกรณีที่นิสิตลงทะเบียนเรียนวิชาที่ระบุไว้ว่าเป็นวิชาที่เทียบเท่ากันให้นับ
หน่วยกิตเฉพาะรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งเท่านั้นเป็นหน่วยกิตสะสม

ข้อ ๔๕ ให้มีการประเมินผลการศึกษา เมื่อสิ้นการศึกษาทุกภาคโดยคำนวณหา “ค่าระดับ
เฉลี่ย” ของรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้สำหรับภาคการศึกษานั้น คำนับเรียกว่า “ค่าระดับเฉลี่ยประจำ
ภาค” (SEMESTER GRADE POINT AVERAGE = SGPA) และให้คิดค่าระดับเฉลี่ยสำหรับรายวิชาทั้งหมดทุกภาค
การศึกษาตั้งแต่เริ่มเป็นนิสิตจนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน คำนับเรียกว่า “ค่าระดับเฉลี่ยสะสม” (CUMMULATIVE
GRADE POINT AVERAGE = CUM GPA)

ข้อ ๔๖ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค (SGPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้นตั้งแล้วหาร
ด้วยหน่วยกิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๔๗ การคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสม (CUM GPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนไว้ทั้งหมดตั้งแล้วหารด้วย
จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนไว้ ไม่ว่าจะรายวิชานั้นจะซ้ำกัน หรือแทนกันก็ตาม

ข้อ ๔๘ รายวิชาที่มีรายงานผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ I, S, W, Au จะไม่นำมาคำนวณหา
ค่าระดับเฉลี่ยตามข้อ ๔๖ และข้อ ๔๗

ข้อ ๔๙ การหาค่าระดับเฉลี่ยให้คิดทศนิยมสองตำแหน่งไม่ปัดเศษ

หมวด ๕ การเตือนและการรอฟินิจ

ข้อ ๕๐ มหาวิทยาลัยจะนำผลการศึกษาของนิสิตแต่ละรายมาพิจารณาทุกภาคการศึกษา รวมทั้งภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน นิสิตจะต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงภาคการศึกษานั้น ๆ ไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ มิฉะนั้น จะได้รับการเตือน หรืออยู่ในภาวะรอฟินิจในต้นภาคการศึกษาถัดไป หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียน นิสิตแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๑ ในภาคแรกที่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย นิสิตผู้ใดได้ค่าระดับเฉลี่ยสำหรับภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๑.๕๐ จะได้รับการเตือนจากมหาวิทยาลัยซึ่งไม่นับเป็นการเตือนตามข้อ ๕๓

ข้อ ๕๒ นิสิตต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้น ๒ ภาคแรกที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ต่ำ กว่า ๑.๗๕ มิฉะนั้น จะต้องถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต

ข้อ ๕๓ หากได้รับการเตือน ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน โดยยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่เช่นเดิม ให้อยู่ในภาวะรอฟินิจในภาคการศึกษาถัดไป และให้บันทึกภาวะรอฟินิจนั้นลงในทะเบียน เรียนด้วย

ข้อ ๕๔ ในภาคการศึกษาที่อยู่ในภาวะรอฟินิจหากนิสิตยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม เมื่อจบภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่อีก นิสิตผู้นั้นจะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต ยกเว้นกรณีตามข้อ ๕๕

ข้อ ๕๕ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ แต่ไม่ถึง ๒.๐๐ ตามเกณฑ์สมบูรณ์ มหาวิทยาลัยอาจให้นิสิตผู้นั้นศึกษา ต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะให้ศึกษาต่อในคณะเดิม หรือเปลี่ยนสาขาวิชา หรือย้ายโอนคณะสังกัดภายใต้ข้อ ๖๒.๑ และข้อ ๖๒.๕

ข้อ ๕๖ กรณีข้อ ๕๕ นิสิตจะต้องศึกษาให้ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงเกณฑ์ ๒.๐๐ ภายใน ระยะเวลา ๓ ภาคการศึกษาถัดไป ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองเท่า (๘ ปี) สำหรับการศึกษภาคปกติ นับแต่วันที่ขึ้น ทะเบียนเป็นนิสิต

ข้อ ๕๗ ภายใต้ข้อ ๕๖ การเปลี่ยนสาขาวิชาที่ดี การย้ายโอนคณะสังกัดที่ดี การพักการศึกษา กิจดี ไม่มีผลทำให้การเตือน และภาวะรอฟินิจเปลี่ยนแปลง

หมวด ๖ การฟื้นฟูสภาพนิสิตและวินัยของนิสิต

ข้อ ๕๘ นิสิตต้องฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตในกรณี ดังต่อไปนี้

๕๘.๑ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับปริญญาตามข้อ ๖๔

๕๘.๒ ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยให้ลาออก

๕๘.๓ ถูกถอนชื่อออกจากมหาวิทยาลัย ในกรณีดังต่อไปนี้

๕๘.๓.๑ ไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใดภาคการศึกษาหนึ่งตามข้อ ๒๕.๖

๕๘.๓.๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๑ ภาคการศึกษาแล้ว ไม่ชำระค่าบำรุง มหาวิทยาลัยเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตภาคปกติ

๕๘.๓.๓ เมื่อตรวจพบว่าขาดคุณวุฒิ หรือคุณสมบัติตามข้อ ๗ อย่างใดอย่าง หนึ่งตามแต่กรณี

๕๘.๓.๔ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคในภาคการศึกษาแรก ของการเข้า
ศึกษาในมหาวิทยาลัย ต่ำกว่า ๑.๒๕ หรือสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม ๒ ภาคการศึกษาแรกของการเข้าศึกษาใน
มหาวิทยาลัยต่ำกว่า ๑.๗๕

๕๘.๓.๕ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๓ ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นต้น
ไปสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐

๕๘.๓.๖ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๗๕ เป็นเวลา ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน

๕๘.๓.๗ ไม่พ้นสภาพรอพินิจตามความในข้อ ๕๔

๕๘.๓.๘ สอบได้ไม่ครบตามหลักสูตรของแต่ละคณะ หรือได้ค่าระดับเฉลี่ย
สะสมตลอดหลักสูตรไม่ถึง ๒.๐๐ ภายในระยะเวลา ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร

๕๘.๓.๙ ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ

๕๘.๓.๑๐ ไม่สามารถเลือกวิชาเอก - โท (ถ้ามี) ภายในระยะเวลาตาม
หลักเกณฑ์ที่แต่ละคณะกำหนดไว้ในหลักสูตร

๕๘.๓.๑๑ ถูกสั่งพักการศึกษารวมกันเกินกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๕๘.๓.๑๒ ประพฤติผิดอย่างร้ายแรง และได้รับการพิจารณาโทษให้พ้นสภาพ

การเป็นนิสิต

๕๘.๓.๑๓ โอนไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น

๕๘.๓.๑๔ มรณภาพ หรือตาย

ข้อ ๕๙ นิสิตที่พ้นสภาพการเป็นนิสิตแล้ว หากกลับมาศึกษาใหม่อาจเทียบโอนรายวิชาที่เคย
ศึกษาในหลักสูตรที่ศึกษาใหม่อีกก็ได้ ทั้งนี้ การโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาดังกล่าวต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และ
วิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นการพ้นสภาพตามข้อ ๕๘.๓.๙ และข้อ ๕๘.๓.๑๒

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่นิสิตกระทำผิดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่น
ของมหาวิทยาลัยต้องได้รับการพิจารณาโทษกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

๖๐.๑ ภาคทัณฑ์

๖๐.๒ พักการศึกษา

๖๐.๓ พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๖๑ การลงโทษนิสิตที่กระทำผิดระเบียบการสอบในการสอบประจำภาค หรือการสอบ
ระหว่างภาคให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ร่วมกับ
กรรมการคุมสอบเป็นผู้พิจารณาว่าเป็นความผิดประเภททุจริต หรือ سوءเจตนาทุจริต หรือเป็นความผิดอื่น

๖๑.๑ ถ้าเป็นความผิดประเภททุจริตให้ลงโทษนิสิตผู้กระทำผิด ดังต่อไปนี้

๖๑.๑.๑ ให้นิสิตผู้นั้นได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และ

๖๑.๑.๒ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่

นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ พิจารณาสั่งพักการศึกษายอย่างน้อย ๑ ภาคการศึกษาปกติ หรืออาจให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตได้
การพักการศึกษาของนิสิตผู้กระทำผิดนั้นให้เริ่มในภาคการศึกษาปกติถัดจาก
ภาคการศึกษาที่กระทำผิด และให้นับระยะเวลาที่ถูกสั่งพักการศึกษาเป็นระยะเวลาการศึกษาด้วย

๖๑.๒ ถ้าเป็นความผิดประเภทผิดระเบียบการสอบอย่างอื่นนอกเหนือจากข้อ
๖๑.๑ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาการลงโทษตามควรแก่
กรณีความผิด แต่จะต้องไม่เกินกว่าที่ระบุไว้ในข้อ ๖๑.๑.๑

ทั้งนี้ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตผู้กระทำความผิดนั้นสังกัดอยู่ ดำเนินการลงโทษตามมติของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยแล้วแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบทันที

หมวด ๗ การย้ายโอนสังกัดและหน่วยกิต

ข้อ ๖๒ การย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยอาจทำได้ในกรณี ต่อไปนี้

๖๒.๑ นิสิตจะมีสิทธิ์ขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยที่ได้ศึกษาอยู่ไปอยู่ในสังกัดอีกคณะหนึ่งได้ต่อเมื่อได้ศึกษาในคณะ หรือวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่มาแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษา ปกติไม่นับภาคการศึกษาที่ลาพัก ถูกสั่งพัก หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต และต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕

๖๒.๒ การขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยให้นิสิตผู้ประสงค์จะขอย้ายโอนสังกัด แสดงความจำเป็นเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผลประกอบยื่นต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ต้นสังกัด อย่างช้า ๑๕ วัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอยู่ส่งคำขอย้ายโอนพร้อม ข้อคิดเห็นประกอบไปยังคณะ หรือวิทยาลัย ที่นิสิตขอย้ายโอนไปสังกัดเพื่อศึกษานั้น

การจะอนุมัติหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือ คณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับอนุมัติให้ย้ายโอนสังกัดแล้วต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่ มหาวิทยาลัยกำหนด

๖๒.๓ การย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนการลงทะเบียน รายวิชาเว้นแต่อธิการบดีจะประกาศ หรือสั่งการเป็นอย่างอื่น

๖๒.๔ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่รับย้าย โอนมีอำนาจพิจารณาเทียบรายวิชา และหน่วยกิตที่นิสิตผู้นั้นได้ศึกษาไว้แล้วเพื่อกำหนดเงื่อนไขการศึกษา และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องศึกษาใหม่ในคณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอน

ให้คณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอนดำเนินการตามความในวรรคแรกให้เสร็จสิ้น และ แจ้งผลให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้น ๆ

๖๒.๕ การนับระยะเวลาศึกษาตามข้อ ๕๖, ๕๘.๓ และข้อ ๖๔.๑ ให้นับระยะเวลา การศึกษาในคณะเดิมรวมด้วย

ข้อ ๖๓ สำหรับนิสิตที่ย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยภายในมหาวิทยาลัยให้นำผลการศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาจากคณะ หรือวิทยาลัยเดิมมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมด้วย แม้รายวิชาที่นิสิตผู้ ย้ายโอนคณะได้ศึกษาจะไม่ตรงกับหลักสูตรของคณะ หรือวิทยาลัยที่สังกัดใหม่ก็ตาม สำหรับนิสิตที่โอนคณะ หรือวิทยาลัยมาจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นให้ทำการประเมินผล เฉพาะรายวิชาที่ได้ศึกษาใน มหาวิทยาลัยนี้เท่านั้น

ในกรณีนิสิต ได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ต้นสังกัดให้ ลงทะเบียนเรียนบางรายวิชาในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ให้นำผลการศึกษาของรายวิชานั้น ๆ มาคำนวณหาค่าระดับเฉลี่ยด้วย

หมวด ๘
การสำเร็จการศึกษา

ข้อ ๖๔ นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๖๔.๑ สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร และมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

๖๔.๒ ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน และการปฏิบัติศาสนกิจ หรือการปฏิบัติงานบริการสังคม หรือการฝึกประสบการณ์การสอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๖๔.๓ ไม่มีพันธะอื่นใดกับมหาวิทยาลัย

ข้อ ๖๕ นิสิตที่จะได้รับปริญญาเกียรตินิยม ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

๖๕.๑ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง

๖๕.๑.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ

๖๕.๑.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐

๖๕.๑.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือได้สัญลักษณ์ U

๖๕.๑.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน

๖๕.๑.๕ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่าง

ร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา

๖๕.๒ เกียรตินิยมอันดับสอง

๖๕.๒.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ

๖๕.๒.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕

๖๕.๒.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า D หรือได้สัญลักษณ์ U

๖๕.๒.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน

๖๕.๒.๕ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษาว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่าง

ร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา

ข้อ ๖๖ นิสิตที่โอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาไม่มีสิทธิ์ได้รับปริญญาเกียรตินิยม

ข้อ ๖๗ นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย เพื่อขอสำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษาสุดท้ายที่นิสิตจะสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร

ข้อ ๖๘ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและวัดผล เป็นผู้พิจารณาคำร้องของนิสิตเบื้องต้นแล้วเสนอต่อสภาวิชาการเพื่อพิจารณาเสนอ สภามหาวิทยาลัยอนุมัติปริญญา หรือปริญญาเกียรตินิยมต่อไป

ข้อ ๖๙ สภามหาวิทยาลัยจะพิจารณาอนุมัติปริญญาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

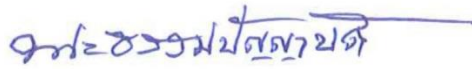
ข้อ ๗๐ มหาวิทยาลัยจัดให้มีพิธีประสาทปริญญาปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งจะประกาศกำหนดวันให้ทราบ เป็นปี ๆ ไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๗๑ นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีก่อนปีการศึกษา ๒๕๖๑ ยังคงปฏิบัติตาม ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐ และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

(พระธรรมปัญญาบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายนิสิตคฤหัสถ์
พ.ศ. ๒๕๔๓

เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายนิสิตคฤหัสถ์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในคราวประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๔๓ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๓ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยเครื่องแบบ เครื่องหมาย หรือเครื่องแต่งกายนิสิตคฤหัสถ์ พ.ศ. ๒๕๔๓"

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ คำว่า "นิสิตคฤหัสถ์" หมายถึง นิสิตชายและนิสิตหญิงของคณะและวิทยาลัยต่าง ๆ แต่ไม่รวมถึงบัณฑิตวิทยาลัย และนิสิตที่ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยหรือคณะเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๔ การแต่งกายของนิสิตชายในบางโอกาสตามคำสั่งมหาวิทยาลัย หรือคณะ ประกอบด้วย

๔.๑ เสื้อ กางเกงตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๔.๒ ถุงเท้าสีดำ

๔.๓ รองเท้าหุ้มส้นสีดำ

๔.๔ เข็มขัดสีดำ มีหัวเข็มขัดตราพระเกี้ยวด้านหลังมีธรรมจักร ตามแบบของมหาวิทยาลัย

๔.๕ เนคไทสีดำ มีเข็มสัญลักษณ์ ของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๕ การแต่งกายของนิสิตหญิงในบางโอกาสตามคำสั่งมหาวิทยาลัย หรือคณะ ประกอบด้วย

๕.๑ เสื้อ ทำด้วยผ้าสีขาวไม่มีลวดลาย มีความหนาพอสมควร ส่วนยาวของตัวเสื้อให้เลยสะเอวโดยให้กระโปรงทับไว้อย่างมิดชิดปกเสื้อแบบปกแข็งปลายแหลมผ่าอกตรงโดยตลอด ติดกระดุมมีรูปพระเกี้ยวด้านหลังมีธรรมจักร ๔ กระดุม ตามแบบของมหาวิทยาลัย มีสabatด้านหลังของเสื้อกึ่งกลางตัว ได้สาบทำจีบชนิดครึ่ง แขนเสื้อสั้นเหนือข้อศอก ปลายแขนมีผ้าอีกชั้นหนึ่งตลบขึ้น ส่วนที่ตลบกลับตรงท้องแขนให้แคบกว่าหลังแขน

๕.๒ เข็มสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยประดับที่อกเสื้อด้านขวา

๕.๓ เข็มขัดสีดำ มีหัวเข็มขัดตราพระเกี้ยวด้านหลังมีธรรมจักร ตามแบบของมหาวิทยาลัย

๕.๔ กระโปรงยาว ทำด้วยผ้าสีดำไม่มีลวดลาย แบบสุภาพเรียบร้อย

๕.๕ รองเท้า แบบสุภาพหุ้มส้น หรือมีสายรัดสีดำ

ข้อ ๖ การแต่งกายมาเรียนปกติของนิสิตชาย หรือนิสิตหญิง ให้แต่งกายตามข้อ ๔ หรือ ข้อ ๕ แล้วแต่กรณี หรือแต่งกายสุภาพตามแนวปฏิบัติที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๗ ผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้ จะถูกพิจารณาลงโทษทางวินัยนิต

ข้อ ๘ ให้อธิการบดีเป็นผู้รักษาการตามข้อบังคับนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓/ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน พ.ศ. ๒๕๔๑

.....

เพื่อให้การศึกษาวិชาธรรมภาคปฏิบัติตามหลักสูตรปริญญาตรีของนิสิต ชั้นปีที่หนึ่ง ชั้นปีที่สอง ชั้นปีที่สามและชั้นปีที่สี่ ทุกคณะของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙(๒)แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในคราวประชุมครั้งที่ ๑๒/๒๕๔๑ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม พ.ศ. ๕๔๑ จึงมีมติให้ออก ข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน พ.ศ. ๒๕๔๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกระเบียบมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน พุทธศักราช ๒๕๒๖ และระเบียบมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน พุทธศักราช ๒๕๒๖(ฉบับที่ ๒) แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๕๓๔

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการโครงการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานประกอบด้วย

๑. รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต	เป็นประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต	เป็นรองประธานกรรมการ
๓. คณบดีคณะพุทธศาสตร์	เป็นกรรมการ
๔. คณบดีคณะครุศาสตร์	เป็นกรรมการ
๕. คณบดีคณะมนุษยศาสตร์	เป็นกรรมการ
๖. คณบดีคณะสังคมศาสตร์	เป็นกรรมการ
๗. ผู้แทนวิทยาเขตทุกวิทยาเขต	เป็นกรรมการ
๘. ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริม พระพุทธศาสนาและบริการสังคม	เป็นกรรมการ
๙. หัวหน้าฝ่ายวิปัสสนาธุระ	เป็นกรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต	เป็นกรรมการและเลขานุการ
๑๑. หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมกิจการนิสิต	เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๕ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (๑) วางนโยบาย กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีเกี่ยวกับการฝึกภาคปฏิบัติ วิปัสสนากัมมัฏฐานการวัดผลและติดตามผลลัพธ์ของการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน
- (๒) บริหารโครงการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและมี

ประสิทธิภาพ

(๓) กำหนด วัน เวลาสถานที่ ของการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐาน

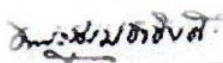
(๔) รายงานผลการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานต่อมหาวิทยาลัย

ข้อ ๖ นิสิตทุกชั้นทุกคณะทุกวิทยาลัยและทุกวิทยาเขตต้องฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานอย่างน้อยสิบวันติดต่อกัน

ข้อ ๗ ผู้ล่วงละเมิดข้อ ๖ ต้องปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานติดต่อกันอย่างน้อย ยี่สิบวันตามสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๘ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

ประกาศณ วันที่ ๓๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการปฏิบัติศาสนกิจ พุทธศักราช ๒๕๔๖

เพื่อให้การปฏิบัติศาสนกิจของนิสิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัยอย่างมีประสิทธิภาพตามความในมาตรา๑๙(๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในคราวประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๔๖ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๘ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๔๖จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

หมวด ๑ บททั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการปฏิบัติศาสนกิจพุทธศักราช ๒๕๔๖

ข้อ ๒ บรรดากฎระเบียบข้อบังคับข้อกำหนดคำสั่ง หรือประกาศอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการปฏิบัติศาสนกิจของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรชั้นปริญญาตรีพุทธศักราช ๒๕๒๒

(๒) ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่ ๒/๒๕๓๒ เรื่อง การปฏิบัติงานของพระบัณฑิต

ข้อ ๔ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการปฏิบัติศาสนกิจ

“นิสิตปฏิบัติศาสนกิจ” หมายความว่า พระภิกษุหรือสามเณรผู้ศึกษา

ครบตามหลักสูตรพุทธศาสนศรัทธาและกำลังปฏิบัติศาสนกิจ

“ศาสนกิจ” หมายความว่า การสนองงานในกิจ การคณะสงฆ์ และงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

หมวด ๒ คณะกรรมการการปฏิบัติศาสนกิจ

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการการปฏิบัติศาสนกิจคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ อธิการบดีหรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ คณบดี

(๓) กรรมการผู้แทนสภาวิชาการจำนวน ๓ รูป/คน ซึ่งสภาวิชาการ คัดเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีและหรือผู้อำนวยการ

(๔) กรรมการผู้แทนสภาวิชาการประเภทคณาจารย์ ประจำคณะจำนวน ๔ คน ซึ่งสภาวิชาการ คัดเลือกตามสัดส่วนของแต่ละคณะ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๓ รูป/คน ซึ่งสภาวิชาการแต่งตั้ง โดยแนะนำของอธิการบดี

(๖) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตให้ประธานกรรมการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกกรรมการที่เป็นพระภิกษุรูปหนึ่งเป็นรองประธานกรรมการ ประธานกรรมการอาจแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้า ฝ่ายปฏิบัติศาสนกิจและหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมกิจการนิสิตเป็น

ผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๘ คณะกรรมการตามข้อ ๗ (๓) (๔) และ (๕) มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้วคณะกรรมการตามข้อ ๗(๓)(๔)และ(๕)พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) มรณภาพหรือตาย

(๒) ลาออก

(๓) ลาสิกขา

(๔) ขาดคุณสมบัติของการเป็นกรรมการประเภทนั้นๆ

กรณีที่กรรมการตามข้อ ๗ (๓) (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและได้มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้วให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับวาระที่เหลือของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๙ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบายลักษณะการปฏิบัติศาสนกิจที่พึงประสงค์แผนงานหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติศาสนกิจ

(๒) วางระบบการนิเทศ ติดตามส่งเสริมและสนับสนุนการปฏิบัติศาสนกิจทั้งด้านวิชาการและทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติศาสนกิจ

(๓) ควบคุม ดูแลและนำผลการปฏิบัติศาสนกิจ ไปใช้ ตามนโยบายแผนงานและวัตถุประสงค์

(๔) เรียกนิสิตและผู้เกี่ยวข้องมาชี้แจงต่อคณะกรรมการและเสนอข้อมูลการลงโทษแก่นิสิตผู้ละเมิดข้อบังคับ

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลเพื่อทำการใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัย

หมวด ๓ การปฏิบัติศาสนกิจ

ข้อ ๑๐ การปฏิบัติศาสนกิจมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(๑) เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา

(๒) เพื่อการสนองงานในกิจการคณะสงฆ์

(๓) เพื่อพัฒนานิสิตให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์

(๔) เพื่อสงเคราะห์ประชาชน

(๕) เพื่อสนองนโยบายและงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๑ คุณสมบัติของนิสิตผู้ปฏิบัติศาสนกิจ

(๑) สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตรและมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐และต้องมีหนังสือรับรองจากกองทะเบียนและวัดผล

(๒) ต้องผ่านการฝึกภาคปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานครบตามข้อบังคับ ของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๑๒ ระยะเวลาการปฏิบัติศาสนกิจ นิสิตต้องปฏิบัติศาสนกิจในเพศบรรพชิตเป็นเวลา ๒ ภาค การศึกษา ยกเว้นนิสิตชาวต่างประเทศไม่ต้องปฏิบัติศาสนกิจ

ข้อ ๑๓ สถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ

(๑) นิสิตปฏิบัติศาสนกิจที่เป็นพระสังฆาธิการให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขออนุมัติจากมหาวิทยาลัย

(๒) นิสิตจะปฏิบัติศาสนกิจสถานที่ใด ให้เจ้าอาวาสหรือเจ้าสำนักที่นิสิตจะไปพักอาศัยอยู่ปฏิบัติศาสนกิจทำหนังสือขอตัวต่อมหาวิทยาลัย

(๓) ในกรณีที่ไปปฏิบัติศาสนกิจนอกวัดที่สังกัดจะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าอาวาสหรือเจ้าสำนักที่นิสิตสังกัดเป็นลายลักษณ์อักษร

ข้อ ๑๔ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจจะต้องดำเนินการยื่นคำร้องขอปฏิบัติศาสนกิจต่อมหาวิทยาลัยเพื่อให้คณะกรรมการอนุมัติ ภายในวันที่ ๑๕ พฤษภาคมของปีการศึกษาครบตามหลักสูตร หากพ้นกำหนดถือว่าไม่ปฏิบัติศาสนกิจเว้นแต่มีเหตุจำเป็นและได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ

ข้อ ๑๕ ให้มหาวิทยาลัย แต่งตั้งบุคลากรของมหาวิทยาลัย หรือ บุคคลที่มหาวิทยาลัยเห็นสมควรเป็นที่ปรึกษา นิสิตปฏิบัติศาสนกิจแต่ละรูป

ข้อ ๑๖ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจจะต้องเข้ารับการปฐมนิเทศตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดถ้าไม่เข้ารับการปฐมนิเทศถือว่าไม่ปฏิบัติศาสนกิจเว้นแต่มีเหตุจำเป็นและได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการ

ข้อ ๑๗ ในระหว่างที่ปฏิบัติศาสนกิจหากจำเป็นต้องย้ายสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจ ให้เจ้าอาวาส หรือเจ้าสำนัก ที่นิสิตจะย้ายไปปฏิบัติศาสนกิจสถานที่ใหม่ ทำหนังสือถึงเจ้าอาวาสหรือเจ้าสำนักที่นิสิตปฏิบัติศาสนกิจอยู่เดิมเพื่อขออนุญาต เมื่อได้รับอนุญาตแล้วให้นิสิตทำหนังสือขออนุมัติต่อคณะกรรมการ

ข้อ ๑๘ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจต้องรายงานการปฏิบัติศาสนกิจต่อมหาวิทยาลัยอย่างน้อยภาคการศึกษา ละ ๑ ครั้งตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๙ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมไม่ทำความเสื่อมเสียมาแก่พระพุทธศาสนา และมหาวิทยาลัย

ข้อ ๒๐ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจต้องไม่ละทิ้งหน้าที่และต้องไม่รายงานการปฏิบัติศาสนกิจอันเป็นเท็จ

หมวดที่ ๔ บทกำหนดโทษ

ข้อ ๒๑ นิสิตปฏิบัติศาสนกิจละเมิดข้อบังคับมีโทษดังนี้

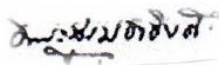
(๑) ว่ากล่าวตักเตือน

(๒) ภาคทัณฑ์

(๓) ไม่ได้รับหนังสือรับ รองผลการศึกษาและระดับ การให้ปริญญาตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป

(๔) ให้พ้นสภาพนิสิต

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการปฏิบัติงานบริการสังคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

เพื่อให้การปฏิบัติงานบริการสังคมของนิสิตคฤหัสถ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับการปฏิบัติศาสนกิจของนิสิตที่เป็นพระภิกษุและสามเณร และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา ๑๘ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๖/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ พุทธศักราช ๒๕๕๖ จึงออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

หมวด ๑

บททั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการปฏิบัติงานบริการสังคม พุทธศักราช ๒๕๕๖"

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติงานบริการสังคม

"นิสิตปฏิบัติงานบริการสังคม" หมายความว่า นิสิตคฤหัสถ์ที่กำลังศึกษาตามหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิตของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และกำลังปฏิบัติงานบริการสังคม

"การปฏิบัติงานบริการสังคม" หมายความว่า การปฏิบัติงานด้วยการให้บริการแก่สังคมตามที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๔ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

หมวด ๒

คณะกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติงานบริการสังคม

ข้อ ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ประธานกรรมการ ได้แก่ อธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ คณบดี

(๓) กรรมการผู้แทนสภาวิชาการจำนวน ๓ รูป ซึ่งสภาวิชาการคัดเลือกจากผู้ดำรงตำแหน่งรองอธิการบดีหรือผู้อำนวยการ

(๔) กรรมการผู้แทนสภาวิชาการประเภทคณาจารย์ประจำคณะ จำนวน ๓ คน ซึ่งสภาวิชาการคัดเลือกตามสัดส่วนของแต่ละคณะ

(๕) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๔ รูปหรือคน ซึ่งสภาวิชาการแต่งตั้งโดยคำแนะนำของอธิการบดี

(๖) กรรมการและเลขานุการ ได้แก่ ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต

ให้ประธานกรรมการโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการเลือกกรรมการที่เป็นพระภิกษุหนึ่งรูปเป็นรองประธานกรรมการ

ประธานกรรมการอาจแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายปฏิบัติศาสนกิจและหัวหน้าฝ่ายส่งเสริมกิจการนิสิตเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๖ คณะกรรมการตามข้อ ๕ (๓) (๔) และ (๕) มีวาระในการดำรงตำแหน่ง ๒ ปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้

นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว คณะกรรมการตามข้อ ๕ (๓) (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) มรณภาพหรือตาย

(๒) ลาออก

(๓) พ้นสภาพตามวาระ

กรณีที่กรรมการตามข้อ ๕ (๓) (๔) และ (๕) พ้นจากตำแหน่งก่อนวาระและได้มีการแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งแทนแล้ว ให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่ากับวาระที่เหลือของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๗ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ลักษณะ เป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานบริการสังคม กรอบ แนวทางและแผนงานการปฏิบัติงานบริการสังคม

(๒) วางระบบการนิเทศ ติดตาม ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานบริการสังคม ทั้งด้านวิชาการ และทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานบริการสังคม

(๓) ควบคุม ดูแล และนำผลการปฏิบัติงานบริการสังคม ไปใช้ตามนโยบาย แผนงาน และวัตถุประสงค์

(๔) เรียกนิสิตและผู้เกี่ยวข้องมาชี้แจงต่อคณะกรรมการ และเสนอข้อมูล การลงโทษ แก่นิสิตผู้ละเมิดข้อบังคับ

(๕) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือบุคคลเพื่อทำการใดๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

(๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากมหาวิทยาลัย

หมวด ๓
การปฏิบัติงานบริการสังคม

- ข้อ ๘ การปฏิบัติงานบริการสังคม มีวัตถุประสงค์ดังนี้
- (๑) เพื่อพัฒนานิสิตให้มีคุณสมบัติที่พึงประสงค์
  - (๒) เพื่อสนองงานตามพันธกิจของมหาวิทยาลัย
  - (๓) เพื่อสนองนโยบายของรัฐและคณะสงฆ์
  - (๔) เพื่อสงเคราะห์ประชาชน
- ข้อ ๙ คุณสมบัติของนิสิตที่จะปฏิบัติงานบริการสังคม
- (๑) นิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ ๓ ขึ้นไป
  - (๒) ผลการศึกษามีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐
- ข้อ ๑๐ นิสิตต้องปฏิบัติงานบริการสังคม เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๒๐๐ ชั่วโมง ยกเว้นนิสิตชาวต่างประเทศไม่ต้องปฏิบัติงานบริการสังคม
- ข้อ ๑๑ นิสิตที่จะปฏิบัติงานบริการสังคม ณ สถานที่ใด ต้องยื่นคำร้องการบริการสังคมตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ข้อ ๑๒ นิสิตที่จะปฏิบัติงานบริการสังคมต้องเข้ารับการปฐมนิเทศตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ข้อ ๑๓ ในระหว่างปฏิบัติงานบริการสังคม หากจำเป็นจะต้องย้ายสถานที่ปฏิบัติงานบริการสังคม จะต้องดำเนินการขออนุมัติตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ข้อ ๑๔ การรายงานผลการปฏิบัติงานบริการสังคม
- (๑) นิสิตต้องรายงานผลการปฏิบัติงานบริการสังคม ต่ออาจารย์ที่ปรึกษา โดยสม่ำเสมอ ตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด
  - (๒) เมื่อปฏิบัติงานบริการสังคมครบ ๒๐๐ ชั่วโมง ต้องรายงานผลการปฏิบัติงานบริการสังคมตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ข้อ ๑๕ ให้มหาวิทยาลัยแต่งตั้งคณาจารย์ประจำเป็นอาจารย์ที่ปรึกษานิสิตปฏิบัติงานบริการสังคมแต่ละคน

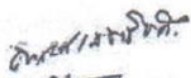
หมวด ๔
บทกำหนดโทษ

- ข้อ ๑๖ มหาวิทยาลัยจะไม่อนุมัติปริญญา เป็นเวลา ๒ ปี แก่นิสิตผู้ละเมิดข้อบังคับต่อไปนี้
- (๑) ไม่ปฏิบัติงานบริการสังคม
  - (๒) ละทิ้งการปฏิบัติงานบริการสังคม
  - (๓) ไม่รายงานผล หรือรายงานผลอันเป็นเท็จ

ข้อ ๑๗ นิสิตปฏิบัติงานบริการสังคม หากปฏิบัติไม่เหมาะสมอันอาจนำมาซึ่งความเสียหายแก่มหาวิทยาลัย เมื่อคณะกรรมการสอบสวนแล้วมีความผิด จะถูกพิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณี ดังนี้

- (๑) ว่ากล่าวตักเตือน
- (๒) ภาคทัณฑ์
- (๓) ระงับการให้ปริญญา ตั้งแต่ ๒ ปีขึ้นไป
- (๔) ให้พ้นสภาพนิสิต

ประกาศ ณ วันที่ ๒๗ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๔๖

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยหอพักนิสิต พุทธศักราช ๒๕๕๒

โดยที่เป็นการสมควรให้มีวิธีการบริหารจัดการเกี่ยวกับหอพักนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๕๒ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๔ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

หมวดที่ ๑
บททั่วไป

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้ เรียกว่า “ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยหอพักนิสิต พุทธศักราช ๒๕๕๒”

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาข้อบังคับ ข้อกำหนด กฎ ระเบียบ คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดของมหาวิทยาลัย ซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการหอพักนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

“หอพัก” หมายถึง หอพักนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อยุธยา ตำบลลำไทร อำเภอลำไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

“ผู้กำกับหอพัก” หมายถึง บุคลากรของมหาวิทยาลัยที่ได้รับแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ดูแลหอพักนิสิต

“เจ้าหน้าที่ประจำหอพัก” หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่มหาวิทยาลัยแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ดูแลนิสิตให้ปฏิบัติตามข้อบังคับ กฎ ระเบียบ และประกาศมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหอพักนิสิต

ข้อ ๕ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้

หมวดที่ ๒
การดำเนินงาน

ข้อ ๖ ให้มีคณะกรรมการหอพักคณะหนึ่ง ซึ่งอธิการบดีแต่งตั้ง ประกอบด้วย

(๑) รองอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต เป็นประธานกรรมการ

(๒) รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป เป็นรองประธานกรรมการ

- (๓) ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายกิจการนิสิต เป็นกรรมการ
  - (๔) คณบดีทุกคณะ เป็นกรรมการ
  - (๕) ผู้แทนคณาจารย์ประจำคณะ คณะละ ๑ รูปหรือคน เป็นกรรมการ
  - (๖) หัวหน้าฝ่ายอาคารสถานที่และยานพาหนะ เป็นกรรมการ
  - (๗) ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิต เป็นกรรมการและเลขานุการ
  - (๘) หัวหน้าฝ่ายกิจการนิสิต เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
- ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการหอพักนิสิต มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้
- (๑) ออกประกาศหรือคำสั่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหอพัก
  - (๒) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือบุคคลอื่นใดซึ่งอยู่ในอำนาจของคณะกรรมการ
  - (๓) พิจารณาลงโทษนิสิตที่ฝ่าฝืนข้อบังคับ คำสั่ง และประกาศของมหาวิทยาลัย
  - (๔) รายงานการกระทำผิดและผลการพิจารณาลงโทษนิสิต ที่ฝ่าฝืน ข้อบังคับ คำสั่ง และประกาศเกี่ยวกับหอพักต่ออธิการบดี หรือผู้ที่อธิการบดีมอบหมาย
  - (๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่มหาวิทยาลัยมอบหมาย
- ข้อ ๘ ให้ผู้กำกับหอพักนิสิตมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
- (๑) ปกครอง ควบคุม ดูแล นิสิต และเจ้าหน้าที่ประจำหอพัก ให้เป็นไปตามข้อบังคับ คำสั่ง กฎ ระเบียบ และประกาศมหาวิทยาลัย
  - (๒) เรียกนิสิตที่ฝ่าฝืนข้อบังคับ กฎ ระเบียบ คำสั่ง และประกาศของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหอพัก เข้ามาชี้แจงต่อคณะกรรมการ
  - (๓) เสนอพิจารณาลงโทษนิสิต ที่ฝ่าฝืน ข้อบังคับ คำสั่ง และประกาศของมหาวิทยาลัย
  - (๔) รายงานการกระทำผิดและการพิจารณาโทษของนิสิตที่ฝ่าฝืนข้อบังคับ คำสั่ง และประกาศเกี่ยวกับหอพักต่อคณะกรรมการ
  - (๕) พิจารณาคุณสมบัติผู้เข้าอยู่หอพัก การเข้าและออกจากหอพัก ตามข้อบังคับ กฎ ระเบียบ คำสั่งและประกาศของมหาวิทยาลัย
  - (๖) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

หมวดที่ ๓

คุณสมบัติของผู้อยู่หอพัก

- ข้อ ๙ มีสถานภาพเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ข้อ ๑๐ นิสิตที่มีคุณสมบัติต้องห้ามดังต่อไปนี้ไม่มีสิทธิ์เข้าพักหอพัก
- (๑) ผู้เป็นโรคติดต่อ
  - (๒) ผู้อยู่ในระหว่างที่มหาวิทยาลัยสั่งพักการศึกษาหรือได้รับอนุญาตให้ลาพักการศึกษา
  - (๓) ผู้ฝ่าฝืนข้อบังคับ และประกาศมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหอพัก และถูกลงโทษให้ออกจากหอพัก
  - (๔) ผู้เสพสิ่งเสพติดให้โทษ

- (๕) นิสิตที่สำเร็จการศึกษาแล้ว
- (๖) ผู้ไม่ใช่ นิสิตของมหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๔

การเข้าและออกจากหอพัก

ข้อ ๑๑ มหาวิทยาลัยจัดหอพักให้นิสิตทุกระดับเข้าพักอาศัยทุกภาคการศึกษา ตามความเหมาะสม

ข้อ ๑๒ นิสิตที่ประสงค์จะเข้าพัก จะต้องยื่นคำร้องตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๑๓ การกำหนดวัน เวลา การเข้าและออกหอพักของนิสิต ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการ

ข้อ ๑๔ นิสิตต้องเข้าพักในหอพักที่ผู้กำกับหอพักจัดให้เท่านั้น จะแลกเปลี่ยนห้องพัก จะโอนสิทธิ์ให้ผู้อื่น หรือจะย้ายหอพัก ต้องได้รับอนุญาตจากผู้กำกับหรือเจ้าหน้าที่ประจำหอพักเท่านั้น

ข้อ ๑๕ นิสิตที่พักในหอพัก เมื่อปิดภาคการศึกษาแล้ว จะต้องคืนกุญแจห้องพักและหรือวัสดุอุปกรณ์ที่สำคัญของหอพักให้แก่ผู้กำกับหอพัก ตามวัน เวลาที่กำหนด

หมวด ๕

ข้อปฏิบัติในหอพัก

ข้อ ๑๖ ต้องปฏิบัติตามพระธรรมวินัย ข้อบังคับ ข้อกำหนด กฎ ระเบียบ คำสั่ง หรือประกาศมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับหอพักนิสิต

ข้อ ๑๗ ต้องทำวัตรสวดมนต์ และเจริญจิตภาวนา ตามสถานที่ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๘ ต้องประพฤติตนอยู่ในสมณสาธูป และหรือความเป็นสุภาพชน

ข้อ ๑๙ ต้องรักษาความสะอาดภายในห้องพักและบริเวณหอพัก

ข้อ ๒๐ ต้องรักษาความสามัคคีของหมู่คณะ

ข้อ ๒๑ ต้องนุ่มนวลใจให้เป็นปริมนทล และหรือแต่งกายสุภาพเรียบร้อยเมื่อออกจากหอพัก

ข้อ ๒๒ ต้องแสดงบัตรประจำตัวนิสิตทุกครั้ง เมื่อย้ายเข้าย้ายออกจากหอพัก

ข้อ ๒๓ ต้องติดบัตรประจำตัวนิสิตไว้ที่หน้าอกทุกครั้ง เมื่อเข้าออกหอพัก

ข้อ ๒๔ ต้องเชื่อฟังผู้กำกับหอพัก และเจ้าหน้าที่ที่ว่ากล่าวตักเตือนตามหน้าที่

ข้อ ๒๕ ต้องปิดน้ำ ไฟฟ้าทุกครั้งเมื่อเลิกใช้

ข้อ ๒๖ ต้องไม่นำทรัพย์สินอันมีค่าไว้ในหอพัก หากมีการสูญหายเกิดขึ้นมหาวิทยาลัยจะไม่รับผิดชอบใด ๆ ทั้งสิ้น

ข้อ ๒๗ ข้อห้ามการเข้าพักในหอพักให้เป็นไปตามประกาศของคณะกรรมการ

หมวด ๖

บทลงโทษ

ข้อ ๒๘ นิสิตผู้ฝ่าฝืนข้อบังคับนี้ ให้คณะกรรมการพิจารณาลงโทษดังต่อไปนี้

- (๑) ตักเตือนด้วยวาจา หรือทำเป็นลายลักษณ์อักษร

(๒) ภาคทัณฑ์

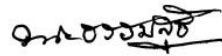
(๓) ให้ออกจากหอพัก

ข้อ ๒๙ นิสิตที่พักหรือถูกให้ออกจากหอพัก หากทำวัสดุ ครุภัณฑ์หรืออุปกรณ์อื่นใดเสียหาย ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเสียหายตามจำนวนเงินที่คณะกรรมการกำหนด

ข้อ ๓๐ นิสิต เมื่อถูกลงโทษ หากเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจากคณะกรรมการ ให้ยื่นคำร้องขออุทธรณ์ต่ออธิการบดีภายใน ๗ วัน นับจากวันที่ถูกลงโทษ

ข้อ ๓๑ ให้อธิการบดีมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด และคำวินิจฉัยของอธิการบดีถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๒๙ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๕๒

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง ค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘

เพื่อให้การบริหารจัดการและการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาของมหาวิทยาลัยมีความเหมาะสม สอดคล้องกับภาวะการณ์ทางเศรษฐกิจในปัจจุบันและค่าใช้จ่ายในการผลิตบัณฑิตที่เพิ่มสูงขึ้น จึงสมควรปรับปรุงค่าธรรมเนียมการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้เหมาะสม

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน ในคราวประชุม ครั้งที่ ๔/๒๕๕๘ เมื่อวันที่ ๒๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง ค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง ค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง ค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งประกาศก่อนหน้านี้นี้ เมื่อนิสิตที่เข้าศึกษาก่อนปีการศึกษา ๒๕๕๙ พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๓ บรรดาค่าสิ่งหรือประกาศอื่นใด ซึ่งขัดหรือแย้งกับประกาศนี้ ให้ใช้ประกาศนี้แทน ทั้งนี้ ไม่ให้ใช้บังคับกับนิสิตที่เข้าศึกษาก่อนปีการศึกษา ๒๕๕๙

ข้อ ๔ ให้ประกาศนี้มีผลใช้บังคับสำหรับผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๙ เป็นต้นไป

ข้อ ๕ ค่าธรรมเนียมการศึกษาระดับปริญญาตรีให้เป็นไปตามตารางต่อไปนี้

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
๑. ค่าธรรมเนียมการศึกษาประเภท ก (ตลอดหลักสูตร)	
๑.๑ ค่าขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตใหม่	๓๐๐
๑.๒ ค่าบัตรประจำตัวนิสิต (ต่อครั้ง)	๑๕๐
๑.๓ ค่าขึ้นทะเบียนรับปริญญาพร้อมเอกสาร	๑,๕๐๐
๑.๔ ค่าบำรุงสิ่งอำนวยความสะดวกตลอดหลักสูตร	๑,๐๐๐
๑.๕ ค่ากิจกรรมนอกสถานที่ (ปฏิบัติศาสนกิจ)	๕๐๐
๒. ค่าธรรมเนียมการศึกษาประเภท ข (รายปีการศึกษา)	
๒.๑ ค่าบำรุงกิจกรรมปฏิบัติธรรม	๑๕๐
๒.๒ ค่าประกันอุบัติเหตุ	๒๐๐
๓. ค่าธรรมเนียมการศึกษาประเภท ค (รายภาคการศึกษา)	
๓.๑ ค่าบำรุงการศึกษา	
๓.๑.๑ นิสิตบรรพชิต	๒,๐๐๐
๓.๑.๒ นิสิตคฤหัสถ์	๓,๐๐๐

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
๓.๒ ค่าบำรุงห้องสมุด	๒๐๐
๓.๓ ค่าบริการเทคโนโลยีสารสนเทศ	๓๐๐
๓.๔ ค่าบำรุงห้องพยาบาล	๕๐
หรือ ค่าบำรุงสถานพยาบาล	๑๐๐
(เรียกเก็บอย่างใดอย่างหนึ่งแล้วแต่ประเภทสถานพยาบาลที่มี)	
๓.๕ ค่านิตยสาร วารสารและสิ่งพิมพ์	๑๐๐
๓.๖ ค่าบำรุงกิจกรรมนิตินิต	๓๐๐
๔. ค่าธรรมเนียมการศึกษาประเภท ง ค่าลงทะเบียนรายวิชา ค่าโอนและ	
ค่าเทียบโอนผลการศึกษา	
๔.๑ หลักสูตรภาษาไทย	
๔.๑.๑ บรรพชิต หน่วยกิตละ	๕๐
๔.๑.๒ คฤหัสถ์ หน่วยกิตละ	๑๐๐
๔.๑.๓ การลงทะเบียนเรียนซ่อมเสริมและภาคฤดูร้อน สำหรับนิตินิตทุก	
รูปหรือคน หน่วยกิตละ	๕๐๐
๔.๒ หลักสูตรนานาชาติ	
๔.๒.๑ บรรพชิต หน่วยกิตละ	๓๐๐
๔.๒.๒ คฤหัสถ์ หน่วยกิตละ	๔๐๐
๔.๒.๓ การลงทะเบียนเรียนซ่อมเสริมและภาคฤดูร้อน สำหรับนิตินิตทุก	
รูปหรือคน หน่วยกิตละ	๒,๐๐๐
๔.๓ การฝึกงานภาคปฏิบัติ หน่วยกิตละ	๕๐๐
๕. ค่าธรรมเนียมการศึกษาประเภท จ (เฉพาะรายการที่เกิด)	
๕.๑ ค่ารักษาสถานภาพนิตินิต ภาคการศึกษาละ	๕๐๐
๕.๒ ค่าใบแสดงผลการศึกษา ภาษาไทยหรืออังกฤษ ฉบับละ	๒๕๐
๕.๓ ค่ารับรองเอกสารเพื่อการศึกษาต่อต่างประเทศ ฉบับละ	๑,๐๐๐
๕.๔ ค่าธรรมเนียมการย้ายโอนสังกัด คณะหรือวิทยาลัย	๒,๕๐๐
๕.๕ ค่าหนังสือรับรองอื่น ๆ ภาษาไทย ฉบับละ	๒๕๐
ภาษาอังกฤษ ฉบับละ	๕๐๐
๕.๖ ค่าคืนสภาพนิตินิตหลังจากครบกำหนดรักษาสถานภาพนิตินิต	๕๐๐
๕.๗ ค่าปรับการลงทะเบียนเรียนหลังกำหนด วันละ	๕๐
ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๔๕ วัน นับจากวันครบกำหนดวันลงทะเบียนล่าช้า	
๕.๘ ค่าบัตรอื่น ๆ เช่น บัตรประจำตัวชั่วคราวในการสอบ (ครึ่งละ)	๕๐
๕.๙ ค่าสอบวัดระดับความรู้ภาษาที่สอง (ครึ่งละ)	๒,๐๐๐
๕.๑๐ ค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าเทียบโอน กรณีที่ต้องศึกษาวิชาสามัญ	
เพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ	
ราชวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี เหม่าจ่ายรายละเอียด	๕,๐๐๐

รายการ	จำนวนเงิน (บาท)
๖. ค่าธรรมเนียมเปลี่ยนสถานภาพความเป็นบัณฑิตจากบรรพชิตเป็นคฤหัสถ์ ก่อนเข้าร่วมพิธีประสาทปริญญา	๕๐,๐๐๐

ข้อ ๖ มหาวิทยาลัยจะไม่คืนเงินค่าลงทะเบียนรายวิชาให้บัณฑิตที่ขอลอนการลงทะเบียนภายหลังจากนิสิตผู้นั้นได้ลงทะเบียนเรียบร้อยแล้ว ในทุกกรณี

ข้อ ๗ กรณีที่มีเหตุผลและความจำเป็นพิเศษ อธิการบดีจะอนุญาตให้เก็บค่าธรรมเนียมซึ่งไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ได้ ทั้งนี้ อาจขอความเห็นของคณะกรรมการการเงินและทรัพย์สิน เพื่อประกอบการพิจารณา

ประกาศ ณ วันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๘

(พระพรหมบัณฑิต)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง การศึกษาสำหรับชาวต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒

เพื่อให้การจัดการศึกษาสำหรับชาวต่างประเทศที่จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ (๙) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๒/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ จึงออกประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง การศึกษาสำหรับชาวต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ การรับสมัครชาวต่างประเทศเข้าศึกษาให้เป็นไปตามประกาศของมหาวิทยาลัย

ข้อ ๒ ในแต่ละปีการศึกษาก่อนที่จะรับสมัครชาวต่างประเทศเข้าศึกษาให้กองทะเบียนและวัดผล สำนักงานอธิการบดี ประสานงานไปยังแต่ละคณะเพื่อขอรับทราบจำนวนชาวต่างประเทศที่แต่ละคณะจะรับเข้าศึกษา ส่วนในวิทยาเขตหรือวิทยาลัยสงฆ์ให้กำหนดจำนวนชาวต่างประเทศที่จะรับเข้าศึกษาตามจำนวนที่เหมาะสม

ข้อ ๓ ชาวต่างประเทศผู้ประสงค์จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยให้สมัครเข้าศึกษาด้วยตนเอง หรือส่งผู้แทนมาสมัคร หรือสมัครโดยวิธีตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดโดยในส่วนกลางสมัครที่กองทะเบียนและวัดผล สำนักงานอธิการบดี

วิทยาเขตหรือวิทยาลัยสงฆ์ให้สมัครตามที่วิทยาเขตหรือวิทยาลัยสงฆ์กำหนด

ผู้ประสงค์ที่จะเข้าศึกษาต้องยื่นเอกสารประกอบการสมัคร ดังต่อไปนี้

(๑) สำเนาปริญญาบัตร หรือวุฒิบัตร หรือเอกสารอื่นใดที่แสดงการสำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาหรือระดับอุดมศึกษา จำนวน ๓ ชุด

(๒) ใบแสดงผลการศึกษา (Transcript) จำนวน ๓ ชุด

(๓) เอกสารแสดงสถานะของผู้สมัคร สำเนาพาสปอร์ตที่แสดงวันเวลาออก วันหมดอายุ และสถานที่ออกพาสปอร์ต ใบสูติ สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือเอกสารอื่นใดที่แสดงสถานะของประชาชนในประเทศนั้นๆ จำนวน ๓ ชุด

สำเนาเอกสารตามข้อ (๑) (๒) และ (๓) ที่ยื่นเพื่อพิจารณาเข้าศึกษาต้องผ่านการรับรองจากสถานทูตหรือสถานกงสุลของประเทศนั้น ๆ หรือสถานศึกษาที่จบ โดยแปลเป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งรับรองโดยสถาบันที่สำเร็จการศึกษา

ข้อ ๔ เมื่อกองทะเบียนและวัดผล รับสมัครชาวต่างประเทศผู้ประสงค์จะเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยแล้ว ให้ส่งมอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องไปยังกองวิเทศสัมพันธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐานของผู้สมัครและรับรองให้เข้าศึกษาได้

ข้อ ๕ ให้กองวิเทศสัมพันธ์ ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐานการสมัครเข้าศึกษา
ของชาวต่างประเทศแล้วแจ้งผลการตรวจสอบไปให้กองทะเบียนและวัดผล ภายใน ๑๕ วัน นับจากวัน
รับเอกสารหลักฐาน และให้กองวิเทศสัมพันธ์ ดำเนินการออกเอกสารรับรองการมีสิทธิ์เข้าศึกษา

วิทยาเขตหรือวิทยาลัยสงฆ์ให้ดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐานและออกเอกสารรับรอง
การมีสิทธิ์เข้าศึกษาให้ชัดเจน

ข้อ ๖ ให้กองทะเบียนและวัดผลจัดทดสอบความรู้ชาวต่างประเทศ ผู้สมัครชาวต่างประเทศ
สมัครเข้าศึกษาในหลักสูตรภาคภาษาใด ต้องผ่านการทดสอบความรู้ภาษานั้น โดยให้สอบผ่านเกณฑ์
การทดสอบจึงจะรับเข้าศึกษา

ชาวต่างประเทศที่เข้าศึกษาหลักสูตรภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษต้องผ่านการทดสอบความรู้
ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ในกรณีที่ไม่ผ่านการทดสอบต้องเข้าศึกษาภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษ
เพิ่มเติมตามหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยจัดให้ แต่ต้องผ่านเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๗ ให้วิทยาเขตหรือวิทยาลัยสงฆ์ส่งข้อมูลนิสิตชาวต่างประเทศ ให้กองวิเทศสัมพันธ์เพื่อ
เก็บรวบรวมข้อมูลภายใน ๑๕ วัน หลังจากเปิดการศึกษาแล้ว

ข้อ ๘ ให้มีที่ปรึกษานิสิตชาวต่างประเทศ (Foreign Student Advisor) ในระดับต่างๆ ดังนี้

(๑) ให้รองอธิการบดีฝ่ายกิจการต่างประเทศ เป็นที่ปรึกษานิสิตต่างประเทศระดับ
มหาวิทยาลัย มีอำนาจหน้าที่ดูแลการศึกษาเล่าเรียนของนิสิตต่างประเทศทั้งหมดในมหาวิทยาลัยให้
เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

(๒) ให้คณะหรือวิทยาลัยแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลที่เป็นคณาจารย์ประจำของ
คณะหรือวิทยาลัยเป็นที่ปรึกษานิสิตต่างประเทศของคณะหรือวิทยาลัย มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและ
ควบคุมดูแลการศึกษาเล่าเรียนของนิสิตต่างประเทศในสังกัด

ข้อ ๙ การขอรับเอกสารสำหรับนิสิตชาวต่างประเทศที่จะนำไปยื่นต่ออายุการพำนักอยู่ใน
ประเทศให้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ในส่วนกลาง ให้ยื่นคำร้องตามแบบที่มหาวิทยาลัยกำหนดที่กองวิเทศสัมพันธ์ และ
ให้อธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมาย เป็นผู้ลงนามในเอกสาร

(๒) ในวิทยาเขตหรือวิทยาลัยสงฆ์ ให้ยื่นคำร้องตามแบบที่วิทยาเขตหรือวิทยาลัยสงฆ์
กำหนด และให้รองอธิการบดีประจำวิทยาเขต หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยสงฆ์แล้วแต่กรณีเป็นผู้ลง
นามในเอกสาร

การดำเนินการขอรับเอกสารดังกล่าว ต้องดำเนินการก่อนวันหมดอายุการพำนักอยู่ใน
ประเทศไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

ข้อ ๑๐ ในส่วนกลาง วิทยาเขตหรือวิทยาลัยสงฆ์ แล้วแต่กรณี ให้ส่งเสริมนิสิตชาว
ต่างประเทศของแต่ละประเทศให้จัดตั้งชมรมนิสิตชาวต่างประเทศของตนเพื่อช่วยเหลือมหาวิทยาลัย
ในการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารหลักฐานทางการศึกษาและให้คำปรึกษาแก่มหาวิทยาลัยใน
การดูแลการศึกษาเล่าเรียนของนิสิตชาวต่างประเทศ

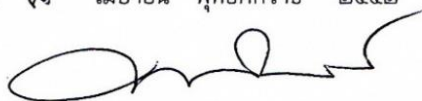
ข้อ ๑๑ การใดที่มีได้กำหนดไว้ในประกาศนี้ ที่จะต้องปฏิบัติให้เกิดความเรียบร้อยดีงามใน
การศึกษาของนิสิตชาวต่างประเทศเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ให้รองอธิการบดีฝ่ายกิจการ

ต่างประเทศหรือรองอธิการบดีประจำวิทยาเขตนำเสนออธิการบดีเพื่อพิจารณาสั่งการและการ
วินิจฉัยของอธิการบดีให้ถือเป็นที่สุด

ข้อ ๑๒ การดำเนินการสำหรับนิสิตชาวต่างประเทศใด ๆ ที่ดำเนินการมาแล้วก่อนที่จะออก
ประกาศนี้ ให้เป็นไปตามนั้น

ข้อ ๑๓ ให้ใช้ประกาศนี้ สำหรับการศึกษาชาวต่างประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๒ เป็นต้น
ไป

ประกาศ ณ วันที่ ๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๕๒

(พระธรรมโกศาจารย์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย